నేటినిజం నేటినిజం నేటినిజం నేటినిజం

నమ్మలేని నిజాలు

పదికి పది
స్కోర్ తగ్గితే అజ్ఞానం
బట్టీ పట్టకు.

ఓ కావ్యగానం
శ్రోతల వీనులకు
అమృత తుల్యం.

రోగాల కాలం
దోమల దండయాత్ర
ఒడిన వైద్యం

ఖజానా ఖాళీ
దేవుడుకి కష్టాలు
మాన్యాలు మాయం.

ఒళ్లు పెంచడం
శ్రమ సౌందర్యమర్మం
ఏది మంచిది?

– రేడియమ్
సెల్: 9291527757

నేటి నిజం

తెలుగు దినపత్రిక

website:www.netinijam.com

E-mail : netinijam93@gmail.com

శ్రీనిజాలు

మంచువిష్ణు వర్గంలో
గెలిచినోళ్ళ పకపకలు !
'మా' అసోసియేషన్ లో
బయటపడ్డ ఉకలుకలు !

మేమంతా ఒక్కటనిరి
నిట్టనిలువు చీలే 'మా'
ప్రకాష్ రాజ్ ప్యానెల్ లలో
అంతా రాజీనామా !

– కందుకూరి శ్రీరాములు
సెల్:9440119245

హైదరాబాద్ | గురువారం 14-10-2021 | RNI No.52865/93·Postal No\.H/SD/258/2020-2022 | ఎడిటర్: బైస దేవదాస్: సెల్:9000065433 | సంపుటి :28 | సంచిక: 67 | పేజీలు:6 | వెల: రూ.1/-

గతిశక్తి జాతీయ మాస్టర్ ప్లాన్‌ను ఆవిష్కరించిన మోదీ

న్యూఢిల్లీ, అక్టోబర్ 13:పీఎం గతిశక్తి జాతీయ మాస్టర్ ప్లాన్‌ను ఇవాళ ప్రధాని మోదీ ఆవిష్కరించారు. ఢిల్లీలో జరిగిన కార్యక్రమంలో ఆయన పాల్గొన్నారు. రాబోయే 25 ఏళ్ల కోసం ఫౌండేషన్ వేస్తున్నట్లు ప్రధాని తెలిపారు. జాతీయ మాస్టర్ ప్లాన్ విధానంతో 21వ శతాబ్దపు అభివృద్ధి ప్రణాళికలకు గతిశక్తి లభిస్తుందని ఆయన వెల్లడించారు. ఈ విధానం ద్వారా అభివృద్ధి పనులు నిర్ణీత సమయంలో ముగుస్తాయన్నారు. గతంలో ఎక్కడ చూసినా వెల్లడైన వర్క్ ఇన్ ప్రోగ్రెస్ అన్న బోర్డులు కనిపించేవని, ఆ బోర్డులను చూసి ఈ పనులు ఎన్నడూ ముగియవని ప్రజలు అనుకునేవారని, ప్రజల్లో అవనమ్మకం పెరిగేదని, కానీ ఇప్పుడు ఆ పరిస్థితి మారిందన్నారు. ప్రణాళికలను పక్కదోవపట్టించకుండా రూపొందించామని, అభివృద్ధి పనులే గతిని వేస్తున్నట్లు ప్రధాని మోదీ తెలిపారు. రాజకీయ పార్టీలు గతంలో ఎన్నడూ మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధిపై దృష్టి పెట్టలేదన్నారు. ఆ పార్టీల మ్యానిఫెస్టోలో అవి ఉండేవికావన్నారు. సుస్థిరమైన అభివృద్ధి సాధించాలన్నా.. ఆర్థిక వ్యవస్థను బలోపేతం చేయాలన్నా.. ఉద్యోగ కల్పన చేయాలన్నా.. నాణ్యమైన మౌలిక సదుపాయాలు అవసరమని మోదీ అన్నారు. ఢిల్లీలోని ప్రగతి మైదాన్‌లో ఎగ్జిబిషన్ కాంప్లెక్స్ కొత్త మోడల్‌ను కూడా ప్రధాని సమీక్షించారు.

గతిశక్తి ప్రణాళికలో సుమారు 107 లక్షల కోట్ల విలువైన ప్రాజెక్టులు ఉన్నాయి. ఈ ప్రాజెక్టులు దేశ స్వరూపాన్ని మార్చనున్నాయి. జాతీయ రహదారుల్ని బలోపేతం చేసేందుకు సుమారు రెండు లక్షల కిలోమీటర్ల మేర ఇంటిగ్రేటెడ్ నెట్వర్క్ వ్యవస్థను ఏర్పాటు చేయనున్నారు. రైల్వే ద్వారా 1600 మిలియన్ టన్నుల కార్గోను తరలించనున్నారు. 35వేల కిలోమీటర్ల విస్తీర్ణంలో గ్యాస్ పైప్‌లైన్ కనెక్టివిటీ పెంచనున్నారు. రానున్న ఐదేళ్లలో విమానాశ్రయాల సంఖ్యను 220కి పెంచనున్నారు. మేక్ ఇన్ ఇండియాలో భాగంగా 25వేల ఎకరాల విస్తీర్ణంలో 11 పారిశ్రామిక వాడలను అభివృద్ధిపరచనున్నారు. సైనిక దళాలను బలోపేతం చేసేందుకు 1.7 లక్షల కోట్ల విలువైన రక్షణ ఉత్పత్తులను తయారు చేయనున్నారు. 38 ఎలక్ట్రానిక్ తయారీ కేంద్రాలను ఏర్పాటు చేయనున్నారు. ఆరోగ్యవ్యవస్థను పటిష్టం చేసేందుకు 109 ఫార్మా క్లస్టర్లను ఓపెన్ చేయనున్నారు.

బ్రిటన్ పౌరులకు క్వారంటైన్ నిబంధన తొలగించిన భారత్

న్యూఢిల్లీ, అక్టోబర్ 13: బ్రిటన్ నుంచి భారత్‌కు వచ్చే యూకే పౌరులకు భారతదేశం గుడ్‌న్యూస్ చెప్పింది. భారత్‌కు వచ్చే బ్రిటన్ పౌరులు వ్యాక్సినేషన్ పూర్తయినా సరే పది రోజులపాటు క్వారంటైన్‌లో ఉండాలనే నిబంధనను వెనక్కు తీసుకుంటున్నట్లు ప్రకటించింది.

కొన్ని రోజుల క్రితం కొవిషీల్డ్ రెండు డోసులు తీసుకున్న భారత పౌరులు బ్రిటన్ వస్తే, వారిని వ్యాక్సిన్ తీసుకోని వారిగానే పరిగణిస్తామని బ్రిటన్ ప్రకటించిన సంగతి తెలిసిందే.

ఈ నిర్ణయంపై ఆగ్రహం వ్యక్తం చేసిన భారత్ ప్రతిఘటన తప్పదంటూ హెచ్చరికలు చేసింది. దీంతో కొవిషీల్డ్‌కు గుర్తింపునిస్తున్నట్లు యూకే ప్రకటించింది. అయితే భారత్‌లో ఇచ్చే వ్యాక్సినేషన్ ధ్రువీకరణపై అనుమానాలున్నాయని పేర్కొంది. కాబట్టి కొవిషీల్డ్ వ్యాక్సిన్ తీసుకున్న భారతీయులు క్వారంటైన్‌లో ఉండాల్సిందేనని స్పష్టం చేసింది. దీంతో భారత్ కూడా తమదేశానికి వచ్చే యూకే పౌరులకు పది రోజుల క్వారంటైన్ తప్పనిసరి చేస్తూ నిర్ణయం తీసుకుంది.

వరంగల్‌లో నవంబర్ 15న తెలంగాణ విజయ గర్జన : మంత్రి కేటీఆర్

హైదరాబాద్ , అక్టోబర్ 13:తెలంగాణ రాష్ట్ర సాధనే ఏకైక లక్ష్యంగా పార్టీని ఏర్పాటు చేసి, అనేక సవాళ్లను ఎదుర్కొని తెలంగాణ ప్రజల కలలను సాకారం చేస్తూ, స్వరాష్ట్రాన్ని సాధించిన పార్టీగా టీఆర్ఎస్ నిలిచిందని టీఆర్ఎస్ పార్టీ వర్కింగ్ ప్రెసిడెంట్ కేటీఆర్ తెలిపారు.

ఆ తర్వాత అద్భుతమైన విధానాలతో పరిపాలన ప్రస్థానాన్ని కొనసాగిస్తున్న నేపథ్యాన్ని పురస్కరించుకొని పార్టీ ద్విదశాబ్ది ఉత్సవాలను నవంబర్ 15వ తేదీన వరంగల్‌లో నిర్వహిస్తామని టీఆర్ఎస్ పార్టీ వర్కింగ్ ప్రెసిడెంట్ కేటీఆర్ తెలిపారు. తెలంగాణ విజయ గర్జన పేరుతో జరిగే ఈ సమావేశానికి పార్టీ శ్రేణులు భారీగా హాజరు కావాలని పిలుపునిచ్చారు.

పార్టీ గ్రామ, వార్డు, మండల, పట్టణ, డివిజన్ కమిటీలు, ఆయా అనుబంధ కమిటీల సభ్యులతో పాటు పార్టీ కార్యకర్తలు హాజరు కావాలన్నారు. లక్షలాదిగా తరలిరావాలని ప్రజలకు విజ్ఞప్తి చేశారు. తెలంగాణ విజయ గర్జన బహిరంగ సభ సన్నాహక సమావేశాలను ప్రతి నియోజకవర్గంలో అక్టోబర్ 27న నిర్వహించడం జరుగుతుంది అని కేటీఆర్ పేర్కొన్నారు.

నియోజకవర్గంలోని కార్యకర్తలతో ఈ సన్నాహక సమావేశాన్ని అన్ని నియోజకవర్గాల్లో ఒకటే రోజు నిర్వహించనున్నాం అని కేటీఆర్ తెలిపారు.

అరుణాచల్‌లో వెంకయ్యనాయుడు పర్యటనపై చైనా అభ్యంతరం

న్యూఢిల్లీ, అక్టోబర్ 13: భారత ఉపరాష్ట్రపతి వెంకయ్య నాయుడు అరుణాచల్ ప్రదేశ్ పర్యటనపై బుధవారం చైనా అభ్యంతరం వ్యక్తం చేసింది. తాము భారత్‌లో అంతర్భాగంగా భావించని అరుణాచల్‌లో ఉప రాష్ట్రపతి తీవ్రంగా వ్యతిరేకిస్తున్నట్లు తెలిపింది. ఈ నెల 9న వెంకయ్యనాయుడు ఆ రాష్ట్రంలో పర్యటించి, అసెంబ్లీ ప్రత్యేక సమావేశంలో ప్రసంగించారు.

కొన్ని దశాబ్దాలుగా నిర్లక్ష్యం చేసిన ఈశాన్య భారతంలో ఇప్పుడు అభివృద్ధి పరుగులు పెడుతోందని ఈ సందర్భంగా వెంకయ్య అన్నారు. అయితే అరుణాచల్‌ప్రదేశ్‌లో భారత నేతల పర్యటనలను వ్యతిరేకించడం చైనాకు అలవాటుగా మారింది. ఇండియా మాత్రం అరుణాచల్ తమ దేశంలో అంతర్భాగమని, మిగతా ప్రాంతాల్లో పర్యటించినట్లే ఆ రాష్ట్రంలోనూ నేతలు పర్యటిస్తారని స్పష్టం చేసింది.తాజాగా వెంకయ్య నాయుడు పర్యటనపై స్పందించాల్సిందిగా విదేశాంగ శాఖ అధికార ప్రతినిధి ఝావో లిజియాన్‌ను అక్కడి అధికార మీడియా ప్రశ్నించింది. దీనికి ఆయన స్పందిస్తూ.. సరిహద్దు అంశంలో చైనా స్థిరమైన, స్పష్టమైన అభిప్రాయంతో ఉంది. చైనా ప్రభుత్వం ఎప్పుడూ అరుణాచల్ ప్రదేశ్‌ను భారత్‌లో రాష్ట్రంగా గుర్తించలేదు. ఇండియానే అక్రమంగా, ఏకపక్షంగా అరుణాచల్ ప్రదేశ్‌ను రాష్ట్రంగా గుర్తించింది. ఆ ప్రాంతంలో భారత నేత పర్యటనను తీవ్రంగా వ్యతిరేకిస్తున్నాం అని అన్నారు.

తెలంగాణ హైకోర్టుకు ఏడుగురు కొత్త జడ్జిలు

హైదరాబాద్ , అక్టోబర్ 13:తెలంగాణ హైకోర్టుకు ఏడుగురు కొత్త జడ్జిలు నియామకమయ్యారు. సెప్టెంబర్ 16న సుప్రీంకోర్టు కొలీజియం సిఫార్సు చేసింది. కొలీజియం సిఫారసుకు రాష్ట్రపతి ఆమోదముద్ర వేశారు. దీంతో కేంద్ర న్యాయమంత్రిత్వ శాఖ బుధవారం నోటిఫికేషన్ విడుదల చేసింది. హైకోర్టు జడ్జిలుగా జస్టిస్ శ్రీసుధ, జస్టిస్ సుమలత, జస్టిస్ రాధారాణి, జస్టిస్ మాధవిదేవి, జస్టిస్ తుకారామ్, జస్టిస్ లక్ష్మణ్, జస్టిస్ వెంకటేశ్వర్‌రెడ్డిని నియమిస్తూ న్యాయశాఖ ఉత్తర్వులు జారీ చేసింది. అలాగే ఒడిశా హైకోర్టుకు సైతం ఇద్దరు జడ్జిలను, కేరళ హైకోర్టుకు నలుగురు అదనపు జడ్జిలని నియమిస్తూ న్యాయశాఖ నోటిషికేషన్ విడుదల చేసింది.

జన రంజక కవి ప్రతిభా పురస్కారాలు 2021

స్పష్టంగా, సూటిగా, నిరాడంబరంగా, భావ యుక్తంగా, శక్తివంతంగా ఉండే జన సంక్షేమ కవిత్వం రాసే కవులు "జన రంజక కవి ప్రతిభా పురస్కారాల కోసం" కవితల సంపుటాలు పంపించవలసినదిగా కోరుతున్నాం.

వచన కవితలు/పద్యాలు/గేయాలు/లఘు కవితలు/బాలగేయాల సంపుటాలు... ఒక పుస్తకం పంపితే చాలు. 2017 నుండి 2021 వరకు ప్రచురించిన పుస్తకాలు పంపవచ్చు. ఎంపికైన పుస్తకాల కవులకు ఒక్కొక్కరికి 2000 రూ. నగదు, శాలువా, జ్ఞాపికతో "రావి రంగారావు సాహిత్య పీఠం" పక్షాన గుంటూరులో జరిగే సభలో ప్రముఖుల సమక్షంలో సత్కరించటం జరుగుతుంది. 2021 డిసెంబరు 31 లోగా పుస్తకాలు పంపించవలసిన చిరునామా.

నర్రా ప్రభావతి, 101, శంఖచక్ర నివాస్, అన్నపూర్ణ నగర్ 5వ లైన్ తూర్పు,గోరంట్ల, గుంటూరు– 522034, సెల్: 9247581825

ప్రభుత్వ పరిపాలనలో ప్రణాళికా శాఖ పాత్ర కీలకం

హైదరాబాద్ , అక్టోబర్ 13: రాష్ట్ర ప్రభుత్వ పరిపాలనలో ప్రణాళికా, అర్థ గణాంక శాఖ కీలక పాత్ర పోషిస్తోందని రాష్ట్ర ప్రణాళికా సంఘం ఉపాధ్యక్షుడు బోయినపల్లి వినోద్ కుమార్ అన్నారు. అర్థ గణాంక, ప్రణాళికా శాఖ ముద్రించిన 'తెలంగాణ జర్నీ', 'స్టేట్ ఎకానమీ', 'తెలంగాణ ఎకానమీ' అనే మూడు ప్రచురణలను వినోద్ కుమార్ బుధవారం మంత్రుల అధికారిక నివాసంలో ఆవిష్కరించారు.

రాష్ట్రంలోని ఎంపీలు, ఎమ్మెల్సీలు, ఎమ్మెల్యేలు, జడ్పీ చైర్మన్లు, కలెక్టర్లు, ఎస్పీలు, ప్రభుత్వ కార్యదర్శులు, ఇతర అధికారులకు స్వయంగా లేఖ రాసి ఈ మూడు ప్రచురణలను వినోద్ కుమార్ పంపారు. ఈ ప్రచురణలు ప్రజాప్రతినిధులు, ప్రజలు, విద్యార్థులకు ఎంతో ఉపయోగపడుతుందని ఆయన అభిప్రాయపడ్డారు. ఈ ప్రచురణలను చీఫ్ ప్లానింగ్ ఆఫీసర్స్ ద్వారా అందజేసే ఏర్పాట్లు చేశారు. జిల్లా గ్రంథాలయాలు, యూనివర్సిటీ లైబ్రేరీలలో కూడా అందుబాటులో ఉంచనున్నారు.

ఈ సందర్భంగా వినోద్ కుమార్ మాట్లాడుతూ.. ప్రణాళికా, అర్థ గణాంక శాఖలు ప్రభుత్వంలోని ఇతర శాఖలకు దిక్సూచిగా వ్యవహరిస్తున్నాయని పేర్కొ న్నారు. వివిధ శాఖల పురోగతి, అభివృద్ధి

కార్యక్రమాల సమాచారాన్ని క్రోడీకరించి నివేదికలను రూపొందించడంలో ప్రణా ళికా, అర్థ గణాంక శాఖలు పోషిస్తున్న పాత్ర అభినందనీయమని ఆయన అన్నారు. సూక్ష్మ పరిశీలన, లోతైన విశ్లేషణ చేసేందుకు ఎప్పటికప్పుడు ఈ శాఖల అధికారులకు సూచనలు, సలహాలను ఇస్తున్నట్లు వినోద్ కుమార్ తెలిపారు.కొత్తగా ఆవిర్భవించిన తెలంగాణ రాష్ట్రం ఆయా రంగాల్లో సాధించిన ప్రగతిని గణాంకాలతో మూడు ప్రచురణలను వెలువరించారు. రాష్ట్ర ఆర్థిక పరిస్థితి, రాష్ట్ర జీడీపీ సహా విద్యా, వైద్యం, వ్యవసాయం, విద్యుత్, నీటి పారుదల రంగాల్లో సాధించిన ప్రగతి, గణాంకాలు ప్రస్తావించారు. రాష్ట్ర సమగ్ర సమాచారంతో కూడుకున్న ఈ మూడు ప్రచురణలు కరదీపికగా ఉపయోగ పడనున్నాయి. రాష్ట్రం మరింత అభివృద్ధిని సాధిం చేందుకు సమగ్ర కార్యాచరణను రూపొందించనున్నట్లు ఆయన పేర్కొన్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో అర్థ గణాంక శాఖ సంచాలకులు జీ దయానంద్, సహాయ సంచాలకులు కేవీ ప్రసాద్ రావు, ఉన్నత విద్యా మండలి చైర్మన్ ప్రొఫెసర్ ఆర్ లింబాద్రి, సెస్ డైరెక్టర్ ప్రొఫెసర్ రేవతి పాల్గొన్నారు.

ప్రసన్నాంజనేయ స్వామి ఆలయంలో ప్రముఖ కవి డా॥ వడ్డేపల్లికి సన్మానం

మారుతీనగర్ ప్రసన్నాంజనేయ స్వామి ఆలయంలో గతరాత్రి ప్రముఖ కవి డా॥ వడ్డేపల్లి కృష్ణకు ఆలయ కమిటీ భారీగా సన్మానించి గౌరవించింది. పి.ఎస్. రాయుడు సభకు అధ్యక్షత వహించగా, కమిటీ ఉపాధ్యక్షులగు మురళీధరరావుగారు శాలువాతో రాయుడుగారు దండతో లింగాల నాగేశ్వర్‌గౌడ్‌గారు జ్ఞాపికతో కామేశ్వరరావు పుష్పగుచ్ఛంతో సన్మానించి గౌరవించారు. ఆలయ ప్రధానార్చకుడు సుధీర్‌శర్మ సన్మాన పత్రాన్ని చదివి అందజేశారు. భానుమతి, నాగేశ్వరరావు, దాశరథి– సినారెగార్లతో గల సంబంధాలను, వడ్డెపల్లిగారు లలితగీత–సంబంధిత ప్రాశస్త్యాల్ని అతిథులంతా సోదాహరణంగా వివరిస్తుంటే పారవశ్యంతా వింటున్న భక్తులంతా కరతాళధ్వనులతో తమ ప్రతిస్పందన అభినందనలందజేశారు.

సతీసమేతంగా సత్కారం పొందిన వడ్డేపల్లిగారు తన సమాధాన స్పందనలో శరన్నవరాత్రుల్లో మహా సరస్వతి పర్వదినంకు ముందు లభించిన ఈ సత్కారాన్ని వాగ్దేవి అనుగ్రహ ప్రసాదంగా భావిస్తున్నట్లుగా తెలిపారు.

రేపట్నుంచి నాలుగు రోజుల పాటు నో వ్యాక్సినేషన్

హైదరాబాద్ , అక్టోబర్ 13: దసరా పండుగ నేపథ్యంలో తెలంగాణ ప్రభుత్వం కరోనా వ్యాక్సినేషన్ ప్రక్రియకు విరామం ప్రకటించింది. గురువారం నుంచి నాలుగు రోజుల పాటు వ్యాక్సినేషన్ ప్రక్రియకు సెలవు ప్రకటించాలని వైద్య సిబ్బంది ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేసింది. వైద్య సిబ్బంది విజ్ఞప్తి పట్ల సీఎం కేసీఆర్ సానుకూలంగా స్పందించారు. సీఎం కేసీఆర్ ఆదేశాల మేరకు వైద్య సిబ్బందికి నాలుగు రోజుల పాటు సెలవు ప్రకటిస్తూ సీఎస్ సోమేశ్ కుమార్ ఆదేశాలు జారీ చేశారు.

నిప్పురవ్వలు

చచ్చిపోయే వారికి
ప్రేమతప్ప
ఏమివ్వగలం–
చచ్చిన వారికి
తీపి గుర్తుల
అశ్రుతర్పణం!

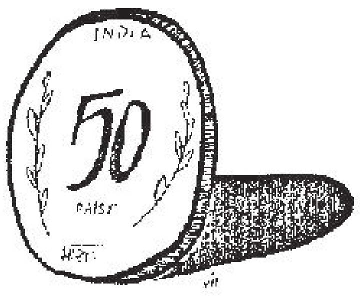

నాణానికి
జీవనానికి
రెండు వైపులు–
కనపడేది!
కనపడనిది!!

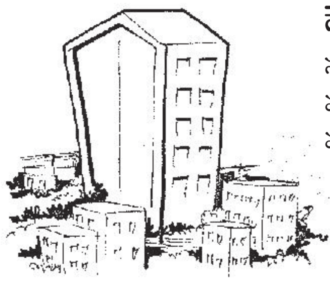

సౌధము కట్టాలన్నా
సమాధి పెట్టాలన్నా
పట్టణ వాసులకు
పల్లెజనాలే గతి!

– డా॥ విప్లవ్‌దత్ శుక్లా
సెల్:9849185878

ఆకలి తీరినంక మంచి మనిషిగ మారిన 'నాగి' కథ

స్వాతంత్ర్యానంతర తొలితరం కథా రచయిత్రి ఆచార్య పాకాల యశోదారెడ్డి తన పన్నెండవ ఏట నుండే కథలు, వ్యాసాలు రాయడం మొదలు పెట్టిన్రు. మహబూబ్‌నగర్ జిల్లా (పాలమూరు జిల్లా) బిజినేపల్లి గ్రామంలో పుట్టిన యశోదారెడ్డి తను జన్మించిన మట్టివాసనలను, తన మాతృభాష ప్రాధాన్యతనూ వాడిపోకుండా కథలను అక్షర మాలికలుగా అల్లిన పండిత శ్రామికురాలు. ఆమె కథలన్నీ తెలంగాణా రాజకీయ, ఆర్థిక, సాంఘిక నేపథ్యాన్ని ప్రతిబింబిస్తయి.

తెలంగాణ భాష, యాసతో పాటు సంస్కృతీ సంప్రదాయాల విశిష్టతను కూడా ఆమె తన కథల్లో చాటి చెప్పిన్రు. కథను గురించి, దాని చరిత్ర, లక్షణాలను గురించి అవగాహన ఉన్న యశోదమ్మ ఊరినీ, పరిసరాలనూ, ఉత్పత్తి జనాన్నీ, వారి జీవన విధానాలూ, సంఘటనలూ అన్నింటినీ దృష్టిలో ఉంచుకొని వాటిని కథలుగా మలిచిన్రు. ఆమె మొదటి కథల సంపుటి 'మావూరి ముచ్చట్లు' 1973 సంవత్సరంలో అచ్చయింది. దీనిలో మొత్తం 10 కథలున్నాయి. ఈ కథలన్నింటిలో గ్రామీణ జీవన చిత్రణ కనిపిస్తది. భాష సంస్కృతికి ఆయువుపట్టు అని భావించిన యశోదమ్మ వాటిని రికార్డు చేయాల్నని కథలను రాసింది. ఆమె రాసిన కథల్లో తనకు నచ్చిన, తను చూసిన, తనకు తెలిసిన మనుషులు, సంఘటనలు, వృత్తాంతాలు మస్తుగ కనిపిస్తయి. అట్ల రాయబడిందే 'మావూరి ముచ్చట్లు' కథా సంపుటి లోని 'నాగి' అనే కథ.

1956 లో వట్టికోట ఆళ్వారుస్వామి ప్రచురించిన 'పరిసరాలు' అనే కథా సంకలనంలో 'నాగి' కథ ప్రచురితమయింది. యశోదారెడ్డి గ్రామ్య భాషలో రాసిన మొదటి కథ ఇది. 'పట్నంల సదువు సాలిచ్చిండు రాంరెడ్డి పట్నవాసం ఇడ్సి పల్లెల కాలువెట్టంగనే గంగాళంల చాప చెర్ల వడ్డట్లనిపించింది. ఇంగ పంజిర ఇడ్సిన చిల్కరాజోలె రెక్కలు సళ్ళిడిసిండు' అని మొదలు పెట్టిన కథలో పట్నం పద్ధతులు, అక్కడుండేటోళ్ళ అలవాట్లు, అక్కడుండే ఇరుకు ఇండ్లు, ఎక్కడికి పోవాల్నన్న దూరం పోవల్సి వచ్చుడు, బస్సుల్లల్ల ప్రయాణం, అక్కడి తిండీ తిప్పలూ అన్నింటినీ మన కండ్ల ముందు చూపించిన్రు రచయిత్రి. అక్కడ్నుంచి పల్లెకొచ్చిన రాంరెడ్డికి అక్కడి ఊరబావికాడికి పోయి ఈతగొట్టుడు అలవాటైతది. ఒకనాడు ఈత గొట్టుడయినంక తన పొడి దోతికోసం

జూస్తె అది ఉండదు. ఏమైందబ్బా అని నాల్గువైపుల చూస్తుంటె అక్కడొక ఆడపిల్ల ఆ దోతి కట్టుకొని కనిపిస్తది. ఆ పిల్ల పేరు నాగి. రాంరెడ్డికి కోపమొచ్చి 'దొంగబత్కు పాడుగాను, దొం గతనానికి తోడు సిగ్గు గూడలేదు'. అనుకుంట నాగి చెంపమీద గొడ్తడు. ఏమీ అనకుండా నాగి ఆ దోతి విడిచి తన పాతపేలిక చుట్టుకొని పోతది. అది జూసి రాంరెడ్డి నిలువున కూలిపోతడు. ఎందుకట్ల చేసిందో అర్థంకాదు. నాగి పేదరాలైన గొల్లమల్లి చిన్న బిడ్డ. పేదరికాన్ని అనుభవిస్తున్న నాగి ఊర్లకు పోయి దొరికింది తిని ఆడ ఈడ తిరుగుకుంట కాలం గడుపు తుంటది. ఆనాడు అట్లనే ఊరి చెరువు గట్టు మీద ఉన్న తాటిచెట్టు ముంజల దొంగతనం కోసం పోయి చెరువు గట్టు మీద తెల్లని దోతి కనబడితే అది తీసి కట్టు కుంటది. రాంరెడ్డి దెబ్బ కొట్టంగనె దానిని ఆడనే వది లేసి పోతది. మర్నాడు మక్కజొన్న తోటలో దొంగతనం చేసి దొరికిపోయి రాంరెడ్డికి కనిపిస్తది నాగి. ముందు నుండీ నాగికి ఆ ఊర్లో దొంగపిల్ల అనే పేరుంటది. అది జూసి కోపంతోని 'ఏం రోగం నీకు? నిండ దిని కోడి గుయ్యకముందె దొంగత నానికి మొదలై నవ్ ఆడిపోరివి గదా! మొగో నివన్న గావు సిగ్గులేదే' అని ఉరుముతడు అప్పుడుగాని నాగికి తను ఆడిపోరినన్న విషయం గుర్తుకురాదు. అయినా సిగ్గేంది, అవద్దం నేను కడుపునింద దిన్ననంట! యాడదిన్న? ఎప్పుడు దిన్న? నాకు బువ్వ యాడుంటది? అనుకుంట

రాంరెడ్డి దిక్కు తిరిగి దొర, నాకు నిన్న గూడంక ముంజకాయలు దొర్కలేదు. ఉపాసం బండుకుంటె పొద్దున లేవంగనె కడ్పుల ఒక్కటే గోకుడు, మంట అందుకే ఇంటెనుక గోడ దుంకి, మొక్కజొన్న సేండ్ల వడి రొండు కంకులు నమిల్న అని చెప్తుతుంటె రాంరెడ్డి నెత్తి తిరిగినట్లయితది. అయ్యో భగవంతుడా ఇదేనా నా పల్లె? నా ఊరు? ఈ దరిద్రం బోయేదెట్ల? అని ఆలోచిస్తూ నాగి, 'మరి కూలిజేస్క బత్కరాదే' అన్న రాంరెడ్డితో 'దొరో, పొట్టల ఎల్కలు పొర్లుతుంటె కూలి ఎట్లజేస్త? మంట సల్లబడనికె యాదన్న దింటె దొంగనాగినని నాకు పని ఎవ్వరు జూపరు అని నాగి తను ఎట్లెట్ల దొంగ యిందో, ఎందుకు దొంగయిందో చెప్తది. ఇక్కడ పేదోళ్ళ జీవితాలు, వాళ్ళు ఎదుర్కొనే కష్టాలు, అవమానాలను వాళ్ళ ఆకలి బాధను వర్ణించిన తీరు మనను ఆలోచింపజేస్తది. అది విన్ని రాంరెడ్డి నాగికి ఎట్లనన్న సాయం జెయ్యాల్నని, ఆమెను మంచి దార్ల పెట్టాల్నని ఆలోచించి ఊరోల్లు వొద్దంటున్న యినకుండ 'నాగి, మళ్ళ నేను పొట్టనిండ అన్నం బెడ్త, పైనిండ బట్టలిస్త ఈ దొంగతనం, గింగతనం మాని పనిజేస్తవ'? అంటడు. దానికి నాగి 'పని గిని అటెంక జేస్తగని ముందు నాకు బువ్వపెట్టు. ఈ సింపు ఇడిస్తే కట్టుకోనికె మారు సింపులేదు నాకొ బట్టయియ్యి, ఇంగో! మళ్ళీ నన్ను దొంగనాగి గింగనాగి అంటె ఊకోను ఎర్కేనా'? అంటు తన ఆత్మాభిమానాన్ని చాటుకుంటది. అది విన్న రాంరెడ్డి ఆ ఏర్పాటు జేసి తనింట్ల పనిలో పెట్టుకుంటడు. ఆ పిల్ల గుణం మారి మనిషిలాగ మారాల్నని, అట్లయితే తన సదువు సార్తకం అయినట్లె అనుకుంట ఆ రోజు కోసం ఎదురు చూస్తుంటడు. పనితో పాటు బువ్వ, బట్ట దొరికిన నాగి బుద్ధిమంతురాలు అవుతది. మంచిగ మారిన నాగి ఒకనాడు రాంరెడ్డి పొలంల నుండి బండ్లల్ల గింజలు తెచ్చేటి వెంకయ్య బండి ఇంకోదిక్కు మళ్ళిచ్చుడు జూసి సెర్నకోల సేతుల పట్టుకోని 'అప్పుడు నేను రొండు కంకులు తింటె నాగి రొండు కంకులేంది? రొండు ఊళ్ళు మింగుతదని తప్పెట గొడ్తివి గదా? నీవిప్పుడు ఎన్ని ఊళ్ళు మింగుతవనాలే? గుళ్ళె వుండి గుడిరాళ్ళు గుంజినట్లు, కొల్వుగానివి దొర గుమాస్తవు ఉప్పుదిన్న గురుత్వం గూడ్క లేకుండ దొర కండ్లుగప్పి దొరసొమ్ము ఆ పాపిష్టి కర్ణపోని ఇంటికి జేరేస్తావ్ అని 'ఈణ్ణుండి గదులు సూతం ఎట్ల గదుల్తవో' అని రంగయ్య పంతులును అంటుంటె ఈరంతు యిని రాంరెడ్డి, పెద్ద పటేలు అందరూ ఆడికి వచ్చి చూస్తరు. వాళ్ళకు చేతుల చెర్నకోల పట్టుకోని నిలవడ్డ నాగి మహంకాళి చెండిక తీర్గ అనిపిస్తది. దొంగగ, అల్లరి చిల్లరగ తిరిగేటి నాగి మంచి మనిషిగ మారిపోవుడు చూసిన రాంరెడ్డి 'రాలిపోయిన మణిపూసను మళ్ళీ దారంల దండగ గుచ్చిన' అని మస్తు సంబురపడి, నాగి అని రొండు చేతులు పట్టుకుంటడు.దొరా అంటూ తనకు మంచి బతుకిచ్చిన రాంరెడ్డి కాళ్ళపై పడుతది నాగి.

పల్లె ప్రజల జీవితాలు, వాళ్ళ నిత్య జీవితంలో మాట్లాడుకునే భాష, యాస స్పష్టంగా కనిపించే ఈ కథలో ఒక చదువుకున్న వ్యక్తి తన ఊరికొచ్చి అక్కడి పరిసరాలను, పరిస్థితులను గమనించి తన దృష్టిలోకొచ్చిన నాగి పరిస్థితిని మార్చి ఆమెను మంచి మనిషిగా మార్చే ప్రయత్నంలో సఫలమవడాన్ని తనదైన భాషలో, శైలిలో కళ్ళకు కట్టినట్లు చూపించిన్రు యశోదారెడ్డి. ఆకలిని మించిన రోగం, నేరం, నొప్పి ఏముంటది? ఆకలే మనిషితోని అన్ని తప్పులూ చేయిస్తది. మనిషి మీద పరిసరాల ప్రభావం చాలా ఉంటదని నిరూపిస్తూ ఆకలితో ఉన్నవాళ్ళకు ఆకలి తీరే మార్గం చెప్పాలె. పనిచేసుకునే దారి చూపించాలి అని సందేశమిచ్చే నీతి కథ నాగి.

(ఈనెల ఆచార్య పాకాల యశోదారెడ్డి 14 వ సంస్మరణ)

– డా॥ కొమర్రాజు రామలక్ష్మి
9849234725

సాధన సాహితీ స్రవంతి
భారత్ వికాస్ పరిషత్, రసవాహిని
సాహితీ రస స్రవంతి సంయుక్తాధ్వర్యంలో

పద్యమౌళి, "పద్యభాషి"
డా॥ రాధశ్రీ
64 వ పుట్టిన రోజు సందర్భంగా
"పద్యాల తోమాల"
(ఉదయం 9 గం॥ నుండి సాయంత్రం 6 గం॥వరకు నిర్వహించు పద్యధారణ కార్యక్రమం)

తేది : 17-10-2021 ఆదివారం ఉ॥9 నుండి సా॥ 6 వరకు
వేదిక :భారత్ వికాస్ పరిషత్, సత్సంగ్ హాల్, రామాలయం వద్ద, (నాగార్జున మోడల్ స్కూల్, కూకట్‌పల్లి, హైదరాబాద్

ప్రారంభ సభ : ఉదయం 9-00 గం॥లకు
ముఖ్య అతిథి : ఆచార్య కసిరెడ్డి వెంకటరెడ్డి గారు, విశ్రాంతాచార్యులు, ఉస్మానియా యూనివర్సిటీ
సభాధ్యక్షులు : జస్టిస్ నేరెళ్ళ మాల్యాద్రి గారు, విశ్రాంత న్యాయమూర్తులు
ప్రారంభకులు : ఆచార్య శరత్ జ్యోత్స్నారాణి గారు, విశ్రాంత డీన్, హైదరాబాద్ విశ్వవిద్యాలయం

గం॥ 9.30 - 11.30 : ఇతిహాస పురాణ వేదిక
గం॥ 11.30 - 1.30 : ప్రబంధ కావ్య వేదిక
గం॥ 2.30 - 4.30 : శతక వాఙ్మయ వేదిక
గం॥ 4.00 - 6.00 : ఆధునిక కవన వేదిక

రాత్రి 6-00 గంటలకు విజయోత్సవ సభ
ప్రారంభకులు : శ్రీ సి.హెచ్. హనుమంతరావు గారు, ఛైర్మన్, వివేకానంద సేవా సమితి
ముఖ్య అతిథి : శ్రీ బైస దేవదాసు గారు, 'నేటి నిజం' పత్రిక సంపాదకులు
సత్కారకర్త : శ్రీ అశ్విని సుబ్బారావు గారు, అశ్విని సంస్థల అధినేత
సభాధ్యక్షులు : డా॥ టి. గౌరీశంకర్ గారు, విశ్రాంత రిజిస్ట్రార్, తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం
విశిష్ట అతిథి : డా॥ ప్రొద్దుటూరు ఎల్లారెడ్డి గారు, విశ్రాంత ప్రధానాచార్యులు, ప్రముఖ సాహితీవేత్త
ఆత్మీయ అతిథులు : శ్రీ సి.హెచ్. ప్రకాష్ గారు, అధ్యక్షులు, భారత్ వికాస్ పరిషత్; శ్రీ కె.సి.పి. గుప్త గారు, అధ్యక్షులు, సాహితీ రస స్రవంతి

పద్యాభిమానులందరికి ఇదే మా ఆహ్వానం

శంభుని కుమార్, ప్రధాన కార్యదర్శి, సాధన సాహితీ స్రవంతి | పి. నరేంద్రకృష్ణ, ప్రధాన కార్యదర్శి, భారత వికాస్ పరిషత్ (తెలంగాణ) | సాధన నరసింహాచార్య, అధ్యక్షులు, సాధన సాహితీ స్రవంతి

చరిత్రలో నేటినిజం

శ్రీ॥ మానవ విలువలు కలిగిన
కూరుడనుచు ధీరుడనుచు, శుభగుణుడనుచున్
కారా మాష్టారు - నను
సాకరమ్ముల నందు కొనుము - కథకుల చేతన్!!

(అక్టోబర్ 14 కాళీపట్నం రామారావు (కారా) జయంతి...)

–రాధశ్రీ
సెల్: 9494481210

నేటినిజం నేటినిజం నేటినిజం నేటినిజం

నేటినిజం
సాహితీ కెరటాలు
E-mail : netinijam93@gmail.com
website: www.netinijam.com

నేటికవిత-కవిత్వ విశ్లేషణ

నేటికవితలో ఈ వారం: 'నేను కవిత్వమయ్యేదాకా' అనే అంశంపై వచ్చిన కవితల్లోంచి ఓ కవితలపై విశ్లేషణ

9440155240

9440525544

తపన తీరదు

లోకం విభిన్న దృశ్యమాలికలే!
ప్రకృతి కాంత కట్టుకున్న
ఆకుపచ్చ చీరనిండా
రంగు రంగు పూల సింగిడి..!
గాలిని హత్తుకుని పయనించే
సుమ పరిమళాలు!
పారే నదుల పదనిసలు
దూకే జలపాతాల బృందగానాలు.
గంభీర వదనమై
జీవ వైవిధ్యతకు నెలవైన కొండకోనలు!
పశుపక్ష్యాదుల చిత్ర విచిత్ర ధ్వనులు
కూడికలై సాగు
సమాహార పంపకాల సందోహం
పగలేడు పంచు వెచ్చదనపు
చైతన్య కిరణాలు
తారకానాథుడు వెదజల్లు చల్లని వెండివెన్నెల..
మనసు గదిలోకి ఆహ్లాదభరిత
కానుకలను మోసుకొస్తూ..!
ఆకలి దప్పులు తీరని నిరుపేదల దైన్య చిత్రాలు
లోకమంతటా విస్తరించిన స్వార్థపూరిత భావనలు
పగాప్రతీకార కాంక్షతో
కలుషితమైపోతున్న మనసులు
అన్యాయాల దౌర్జన్యాలక్రమాలు, అఘాయిత్యాలు
పెచ్చుమీరిన హింసాత్మక సాదృశ్యాలు
మనసుగదిలో తీవ్ర ఆవేదనా
ప్రకంపనలకు మూలమవుతూ...చూసేకళ్లు
స్పందించే హృదయం...!
అన్ని భావాలను ఒడిసిపట్టుకొని
పదాలలో ప్రాణం నింపి
మనసునే సిరాగా ఒంపుకుంటూ
నేనే ఓ కవితగా కాగితపు ఒడిలో
ప్రవహించేదాకా...
నా తపన తీరదు!
నా మనసు ఊరడిల్లదు!!

-వెగ్గలం ఉషఃశ్రీ
9440370066

కరీంనగర్ కు చెందిన కవయిత్రి వెగ్గలం ఉషఃశ్రీ గారు నేను కవిత్వమయ్యేదాకా అంశంపై తపనతీరదు శీర్షికతో రాసిన కవిత అద్భుతంగా ఆసక్తికరంగా మలచబడింది. అన్ని భావాలను ఒడిసిపట్టుకుని, పదాలలో ప్రాణం నింపి మనసునే సిరాగా ఒంపుకుంటూ నేనే ఓ కవితగా కాగితపు ఒడిలో ప్రవహించేదాకా నా తపన తీరదు! నా మనసు ఊరడిల్లదంటూ కవయిత్రి ఉషఃశ్రీ గారు కవిత్వం పట్ల తమకున్న అవగాహనను, అనుభవాన్ని, అనురక్తిని చక్కగా ప్రకటించారు.

కవిత ఎత్తుకోవడంలోనూ కవయిత్రి తమ ప్రతిభను ప్రదర్శించారు. లోకం విభిన్న దృశ్య మాలికలే! అనీ.. ప్రకృతి కాంత కట్టుకున్న ఆకుపచ్చ చీర నిండా రంగురంగుల పూల సింగిడి అని వర్ణించడం బాగుంది. ప్రకృతిని వర్ణించే క్రమంలో ప్రస్తావించబడిన దృశ్యాలు కవితకు పుష్టినిచ్చాయి.

గాలిని హత్తుకుని పయనించే సుమ పరిమళాలు.. పారే నదుల పదనిసలు.. కొండకోనలు.. పశుపక్ష్యాదుల చిత్రవిచిత్ర ధ్వనులు కూడికలై సాగే సమాహార పంపకాల సందోహాన్ని కవయిత్రి చక్కని పరిశీలనతో రమణీయంగా అక్షరాల్లో నిక్షిప్తం చేశారు. పగలేడు పంచే వెచ్చదనపు చైతన్యకిరణాలు.. తారకానాథుడు వెదజల్లే చల్లని వెండి వెన్నెల.. మనసుగదిలోకి ఆహ్లాదభరిత కానుకలను మోసుకొస్తూ అంటూ... ఆకలి దప్పులు తీరని నిరుపేదల దైన్యచిత్రాలు.. లోకమంతటా విస్తరించిన స్వార్థపూరిత భావనలు.. పగా ప్రతీకారాలతో కలుషితమవుతున్న మనసులు... అన్యాయాలు.. దౌర్జన్యాలు..అక్రమాలు.. అఘాయిత్యాలు.. పెచ్చుమీరిన హింసాత్మక సాదృశ్యాలు మనసు గదిలో తీవ్ర ఆవేదనా ప్రకంపనలలకు మూలమవుతూ చూసే కళ్లు .. స్పందించే.. హృదయం అన్ని భావాలను ఒడిసిపట్టుకుని కవితాత్మకంగా వాటిని కాగింతంపై ఆవిష్కరించే వరకు తపన తీరదు అంటూ ఉషఃశ్రీ గారు చెప్పడం బాగుంది. చక్కని కవిత్వాన్ని అందిస్తూ కవయిత్రి కవిత్వంతో తమకున్న అనుబంధాన్ని అందంగా తెలియజెప్పారు.

కవన సుమాలు

ఊహలు జలపాతాలై
మనసు కొలనులో జారి
సవ్వడి చేస్తున్నాయి
అలలు నాట్యం చేస్తూ భావాలు
కవనరూపం దాల్చుతున్నాయి.
అక్షరాలు మదికి ఎదకి మధ్య
తుషారహారు పెడుతున్నాయి
ఆ హోరులో తరంగనాదాలు
హాయిగీతాలాలపిస్తూ...
విహంగనాట్యం చేస్తూనే ఉన్నాయి
నేను కవిత్వమయ్యేవరకు...
అప్పుడు పుట్టుకొచ్చాయి
మధురమైన కవనసుమాలు
భావపరిమళాలను తమ మేనుకద్దుకొని
నీ హృదిలో సుగంధాలు నింపి...
కవనలోకంలో నిను పయనింపజేసి
నీ మోముపై నవ్వుల విరులు పూయిస్తూ
అభినందన పుప్పొడిని నాపై జల్లేలా చేసి
నాలో నాకు కొత్తశక్తిని నింపి...
అంతులేని సాహితీవనంలో
కుసుమంగా వకుళసుమాలను
పూయిస్తూనే ఉంటాయి
నా ఆయువు వాయువులో కలిసేవరకు

-వకుళవాసు
9989198334

హన్మకొండకు చెందిన కవయిత్రి వకుళవాసు గారు నేను కవిత్వమయ్యేదాకా అంశంపై కవన కుసుమాలు శీర్షికతో రాసిన కవితలో కవిత్వం పట్ల తమకున్న శ్రద్ధాభక్తులను చక్కగా ఆవిష్కరించారు.

అంతులేని సాహితీవనంలో వాడని కుసుమంగా వకుళసుమాలను పూయిస్తూనే ఉంటాయి... నా ఆయువు వాయువులో కలిసే వరకు అంటూ కవయిత్రి వకుళవాసు గారు కవిత్వం పట్ల గాఢమైన అభిరుచిని అక్షరాలలో బంధించారు. ఆయువు వాయువులో కలిసేవరకు వకుళ సుమాలను పూయిస్తూనే ఉంటానని వినమ్రంగా ప్రకటించుకున్నారు. వాడని కుసుమం పదప్రయోగం చేసి నిరంతరం కవిత్వ సృజన చేయగలనని తెల్చి చెప్పారు.

ఊహలు జలపాతాలై మనసు కొలనులో భారీ సవ్వడి చేస్తున్నాయంటూ కవితను చక్కగా ప్రారంభించారు. ఊహలు జలపాతాలవడం.. మనసు కొలనులో అవి సవ్వడి చేయడం వంటి పదాలు ప్రయోగించి కవిత్వ సృజనకు గల నేపథ్యాన్ని ఓ కవయిత్రిగా తమ మనసులో కదలాడే భావాలను పరిస్థితులను కవిత ఎత్తుగడలో చక్కగా ప్రస్తావించారు.

అలల నాట్యం చేస్తూ భావాలు కవనరూపం దాల్చుతున్నాయనీ.. అక్షరాలు మదికి ఎదకి మధ్య తుషార హోరు పెడుతున్నాయని తెలియజెప్పిన తీరు బాగుంది. తుషారహొయలో తరంగనాదాలు హాయిగీతాలాలపిస్తూ తాను కవిత్వమయ్యేదాకా విహంగనాట్యం చేస్తూనే ఉన్నాయనీ.. ఫలితంగా మధురమైన కవనసుమాలు పుట్టుకొచ్చాయని తెలిపారు. భావ పరిమళాలు తమ మేనునద్దుకొని నీ హృదిలో సుగంధాలు నింపి కవనలోకంలో నిను పయనింపజేసి నీ మోముపై నవ్వుల విరులు పూయిస్తూ అంటూ కొనసాగించిన పంక్తులు బాగున్నాయి.

కవనకుసుమాలను తీర్చిదిద్దేందుకు అభినందన పుప్పొడిని నాపై జల్లేలా చేసి.. నాకు కొత్త శక్తిని నింపి కవిత్వ సృజనకు దోహదపడుతున్నాయంటూ ప్రకటించడం బాగుంది. కవయిత్రి వకుళవాసుగారు అంశం వెలుగులో చిక్కని భావుకతతో ఔచిత్యవంతమైన పదబంధ ప్రయోగంతో తమ భావాలను కవితాత్మకంగా ఆవిష్కరించారు. శిల్పం విషయంలో వకుళగారు తీసుకున్న శ్రద్ధ ప్రశంసనీయం.

అవిశ్రాంత పోరాటం

కనులముందు కదలాడిన చిత్రం
మనసున ఏర్పడిన భావాలతో
ఊపిరిపోసుకుని
అక్షర కుసుమాలను దోసిటపట్టి
పదాల దారంతో
మాటల మాలను అల్లి
ఆలోచనల అత్తరు పూసి
కదిలించే ఘటనల పేర్పు అలంకారంగా
చదువరులను లరించే విజ్ఞాన హారం
చిత్తపుపొత్తంపై రూపుదిద్దుకుని
ఆకారం సాకారం అవుతుంది
అక్షర హింస కారాదు కవిత్వం
మనసును రంజింపజేసి
రసమయ గుళికగా
సృజనాత్మక సెలయేరులో
నిరంతర ప్రవాహంలా
దాహార్తిని తీర్చే మధురమైన జలంలా
అమూల్యమైన భావసిరులను పంచి
సామాజిక మార్పుకు ఒక ఆయుధంలా
సమ్మోహన అస్త్రంలా
కట్టిపడేసే కవిత్వం నేనయ్యేవరకూ
కవనసంద్రాన్ని చిలుకుతూ
అమృత భాండం కోసం
అలుపెరుగని కవన సైనికుడినై
అవిశ్రాంత పోరాటం చేస్తాను.

-కాదంబరి శ్రీనివాసరావు
8328183581

అనకాపల్లికి చెందిన కవి కాదంబరి శ్రీనివాసరావు గారు నేను కవిత్వమయ్యేదాకా అంశంపై అవిశ్రాంత పోరాటం శీర్షికతో రాసిన కవితలో కవన సంద్రాన్ని చిలుకుతూ అమృత భాండం కోసం అలుపెరుగని కవనసైనికుడినై అవిశ్రాంతపోరాటం చేస్తానని ప్రకటించుకున్నారు.

గాఢమైన కవిత్వాన్ని సృజన చేసేందుకు నిర్విరామ కృషి చేయగలనన్న ఆకాంక్షను కవి శ్రీనివాసరావు గారు నర్మగర్భంగా ప్రకటించడం అభినందనీయం. కనులముందు కదలాడిన చిత్రం మనసున ఏర్పడిన భావాలతో ఊపిరి పోసుకుని అక్షర కుసుమాలను దోసిటపట్టి పదాల దారంతో మాటలమాలను అల్లి చదువరులను అలరించగలనని పేర్కొన్నారు. పదిమంది మెచ్చే కవిత్వాన్ని పండించడానికి అలుపెరుగని అక్షరయోధుడిగా తమ సాహితీయానాన్ని కొనసాగిస్తామన్న అర్థం ధ్వనించేలా కవి శ్రీనివాసరావు గారు తమ ఆలోచనలను అక్షరాలలో ఆవిష్కరించారు.

పాఠకులను ఆకట్టుకునేందుకు ఆలోచనల అత్తరుపూసి కవిత్వాన్ని గుబాళింపజేయగలనని కవి ప్రకటించుకున్నారు. కవిత్వం ఎలా ఉండాలో కూడా కవి శ్రీనివాసరావు గారు తమ భావాలను తెలియజెప్పారు. కవిత్వం అక్షరహింస కాకూడదనీ..కవిత్వం మనసును రంజింపజేసే రసగుళికగా ఉండాలని అభిప్రాయపడ్డారు. సృజనాత్మక సెలయేరులో నిరంతర ప్రవాహంలా దాహార్తిని తీర్చే మధురమైన జలంలా అమూల్యమైన భావసిరులను పంచి సామాజిక చైతన్యానికి పాటుపడగలనని కవి వినమ్రంగా విన్నవించుకున్నారు.

సమ్మోహన అస్త్రంలా కట్టిపడేసే కవిత్వం తానయ్యేవరకు కవిత్వాన్ని రాస్తూనే ఉంటానని ప్రకటించారు. కవనసంద్రాన్ని చిలుకుతూ అమృతభాండం కోసం అలుపెరుగని సైనికుడినై అవిశ్రాంతపోరాటం చేస్తానని కవితెలియజేశారు. గాఢమైన బలమైన కవిత్వాన్ని పండించడానికి కృషిచేయగలనన్న కవి శ్రీనివాసరావుగారి ఆకాంక్ష నెరవేరాలని కోరుకుందాం. ఆదిశలో ఆయన అడుగులు వేస్తారని ఆశిద్దాం.

ఘంటారావం

నువ్వంటే ఎవరో కాదు
నీ ఆలోచనలో
నీ చరితంటే ఏదో కాదు
నీ ఆచరణలే.

భయస్థుడికి
నిద్ర కరువు
ధైర్యస్థుడికి
దారిద్ర్యం కరువు.

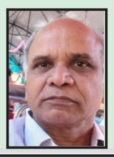

-గంటా మనోహర్‌రెడ్డి
సెల్:9949992964

జాతికి జీవనాడి భాష - తెలంగాణం

మూడు భాషల, యాసల ప్రభావం పడటంతో మన తెలంగాణ భాష యాసలకు పెద్ద ముప్పు ఏర్పడింది. ఆ మూడు ప్రమాదాలు ఉర్దూపాలనా భాష, విశాలాంధ్ర భాష, ఆంగ్ల భాషలు. భాషతో భాష కలిస్తే సుసంపన్నం కావలె కాని తెలంగాణా భాష అంతరించిపోయే విపత్తు ముంచుకొచ్చింది.

"అసలు సిసలైన తెలుగు భాషా రుచిని ఆస్వాదించాలంటే తెలంగాణపు తెలుగును చదవండి, వినండి". ఒక భాషపైన సరియైన అవగాహన, అధికారం లేకుండానే అది అనాగరికుల భాషనీ శిష్ట వ్యవహారికం కానిదనీ ఇతరులు చెప్పిన మాటలు విని హేళన చేయడం, తిరస్కరించడం సంస్కా రం కాదు. ఒక జాతి భాషా సంస్కృతులను అవమానించే పొరపాటు పని అది.

"తెలుగు భాషా సామ్రాజ్యానికి అంతటికీ అధినేతలై ప్రభుత్వాన్ని నెరిపిన తిక్కన, నాచన సోమన, గౌరన, ఎర్రన మొదలైన మహాకవుల గంటము నుండి జాలువారిన భాషే తెలంగాణపు భాష" అని సాధికారతతో స్పష్టం చేసారు ఆచార్య పాకాల యశోదారెడ్డి. తెలంగాణ ప్రాంతం నుండి ఉమ్మడి రాష్ట్రంలో తెలుగు అధికార భాషా సంఘపు అధ్యక్షురాలిగా పని చేసిన ఏకైక మహిళా సాహితీవేత్త ఆమె.

జన వ్యవహారం నుండి తొలిగిపోయి కొన ఊపిరితో ఉన్న పలుకుబడి రూపుమాసిపోకుండా కాపాడే పని చేపట్టాల్సిన సమయాన తగు సరంజామా కూర్చుకొని యశోదారెడ్డి దీశ్రీవంంఅఅస్త్ర అఅ ఐఅంస్త్రబఅంవ లా ఇంకా మన పల్లె సీమల్లో బ్రతికే వున్న తెలంగాణపు పలుకుబడిని కథల్లో పొదగడానికి కలం బిగించారు.

తెలంగాణ ప్రాంతపు భాషా సంస్కృతులను విపులంగా వర్ణిస్తూ పల్లెల్లోని యాదార్థ దృశ్యాలను, సంఘటనలను, సామాన్య విషయ విశేషాలను తీసుకొని కథలు రాసారు. యశోదమ్మ బాల్యం అనంతరం ఆమె పట్టణంలో (హైదరాబాద్‌లో) చదువుకొని స్థిరపడినా తన భాషామాండలికాలను ఆమె మర్చిపోలేదు. భాషా సంస్కృతుల పరంగా ఏర్పడిన కాలుష్య వాతావరణంలో ఆమె పట్టుదలతో తన ప్రాంతీయ ఔన్నత్యాన్ని నిలబెట్టుకున్నారు. అప్పుడే యశోదమ్మ ఎచ్చమ్మగా పరిణామం చెందారు. తన అస్తిత్వ భావజాల ప్రకటనను సగర్వంగా ఆవిష్కరించారు. తెలంగాణపు తెలుగు భాషా పత్రాలు రచించారు. అందుకు ఆమె ఎంచుకున్న ప్రక్రియ దక్కన్ రేడియో ద్వారా 'మహాలక్ష్మి ముచ్చట్లు', సారస్వత రంగంలో కథా కథనాలు.

×××

'సందె బిచ్చం తల్లీ' కథను కదిపితే ఒక పల్లెలో రచయిత్రి 'పగట్యాళ్ల వొంటా వార్పులు ముగిచ్చుకొని తోర్ణం ఇడ్సి తడ్సి ఇసుర్రాయి కిందపెట్టిన ఆకులూ సొప్పపుల్లలు ముందల ఏస్కకూసున్న' సమయాన ఆమె మేనకొడలు శశి ఎగపోసుకుంటు మేనత్త దగ్గరికి వస్తుంది. ఈ నడుమనే పెళ్ళై ఆ ఊరికి కోడలమ్మగా వస్తుంది శశి.

వచ్చుడుతోనే "అత్తా! ఈ వూళ్లె అన్ని చిత్రాలె సిగురిస్తుండయి. నేనొచ్చినకాణుండి జూస్తుండ గద, దినాం వొ కొత్త విచిత్రం యిరబూస్తుంది" అంటూ మొదలుబెడ్తుంది. శశి మా ఆసామి బాబయ్య సంగతి అంటు చెప్పబోతే ఆమె "సూడు తల్లీ శశీ! ముందే మీ అత్తమ్మ నిప్పసోంటి ఖరాకండి మనిషి. ముక్కు మీద ఈగెవాల్తె కోసేసుకుంట అనే బాపతు. జాగ్రత్త! పైనింద కండ్లు వెట్టుకొని తిరుగు, యిరుగు పొరుగు ముచ్చెట్లతోటి నీకేం పని ? అసోంటి జోళ్లకు నీవు వోకు బిడ్డ! అని నిలువరించ జూస్తుంది.

శశి ఎట్లనో అత్తను దారికి తెచ్చి తను విన్న చిత్రాతి చిత్రమైన సంగతి చెప్పుకొస్తుంది. శశి వాళ్ళ ఆసామి బాబయ్య కొత్త కోడలు చెంద్రకళ ఎవరో కాదు ఇస్నూళ్ల తన దోస్తేననీ ఆమె నిన్నట్యాళ్ల ఒణుక్కుంట బేజారుగ తన దగ్గరికి వచ్చిందని. నోట మాట రాక చెమటలు పట్టుకుంట బిక్క సచ్చి ఉన్నదనీ.... రకరకాలుగా ధైర్నం జెప్పి బుదగరిస్తె ఆమె కనీవినీ ఎరుగని చిత్రాల ముచ్చట చెప్పిందని శశి అత్తమ్మకు వివరిస్తుంది.

దానికి రచయిత్రి "అయ్యో పాపం ఆ ఇంటి పిల్లను తగుల వెట్టిన్రా? ఎట్ల ? బాబిగాణి మొకం అంగడివోను, వాడూ వో మనిషంట! వాణి మొకం పాడవడ" అంట తిడ్తుంది.

గొప్పలకు పోయే ఆసామి బాబయ్య కొడుక్కు ప్యాదోళ్లైనా మర్యాద మంచితనమున్న ఇంటి నుండి చంద్రకళను చేసిన్రని ఆమెకు కోపం, జాలి.

బాబయ్య ఇంట ఊరిమీద బేకారుగాళ్లు అడ్డబెడ్తరు. "వోనాడుదప్పిచ్చి వోనాడు 'బరండి' దావతు, ఒక్కొక్కడు ఇర్గదాగెటోడేనాయె, అందుట్ల షర్తులువెట్టుకొని గోలిచ్చిన మాంసం నములుకుంట కోళ్లకు కోళ్లు పీక్కతింటుండిరి. దీనికి తోడు 'బైటక్' లు బెట్టి ఓ ఇంట యిస్పేట ఆట. బాబయ్యకు ఆటసోకు లేకున్నా తాగుడుకు ఎరయిండు.

అదో చిత్రమైన ఇల్లు పొద్దున లేవంగనే ఏ పనులూ చెయ్యరు. గోల్లు గిల్లుకుంట కూసుంటారు. భూములు, తోటలు, చెల్కలు అన్నీ కరిగచ్చిండు బాబయ్య. ఇంట్ల తిండికే రోజుకు రోజు తన్లాట. పరిస్థితి అంత దిగజారి పోయి ఉన్నది. తాగొచ్చి సియ్యకూర కావాల్నని బాబయ్య రోజూ సిందులేస్తుంటడు.

ఆయన పెండ్లాం వెంకటమ్మ వుపాసం ఉంటు కూడా మొగని కోసం బొడ్డి గిన్నెల కూర దీసి దాపెట్టి మూడు దినాలు వడ్డిస్తది. తన మెడల చంద్రహారం కరిగిచ్చి కొడుకులను చదువులకు హాస్టల్లబెట్టింది. కట్టువాటులేదు, తరీఖ లేదు ఆ ఇంట్ల. ఇంట్ల నిండామంది మెసుల్తున్నగని యిల్లు 'దో' అన్నట్లె ఉంటది.

పుట్టింటికి బిడ్డలొస్తే వాళ్ళను దగ్గరికి పిల్సుకొని జల్స జేస్తడు బాబయ్య. "కోమటి దుకాండ్లకెళ్లి మిఠాయి లొస్తయి, రెడ్డి హొటల్‌కెళ్లి కోడికూర, బగారన్నం, బురాంజి వొస్తది. ఇట్ల దావతు జేసి ఆడపిల్లల్ని సాగదోల్తడు బాబయ్య. ఖర్చుల కింద వో బీగెడు బూమి వాండ్లకు దత్తం జేస్తడు. అంతా పోయినా చింత చచ్చినా పులుపు సావలేదు మరి.

ఇవన్నీ వింటున్న అత్తమ్మకు యాష్టపుట్టి ఏందే శశి గివన్నీ నాకు తెల్వకనా అసలు ముచ్చట చెప్పమంటుంది. శశి పెండ్లైన కొన్నాళ్లకే చంద్రకళను బాబయ్య కొడుకు క్రిష్ణయ్యకిచ్చి పెండ్లిజేసింరు. శశి అత్తమ్మ తోటి "నిన్న సందెయాల్లన చెంద్ర యింటి ముంగల వో మనిషి కొప్పె రవెట్టుకొని 'అమ్మా సందె బిచ్చం తల్లీ' అంట నిల్సున్నడంట. చంద్ర వుడుకుడ్కన్నం వొండెయింట్లకెల్లి తెచ్చి బిచ్చపోనికి ఏస్తనంట బోయిందట ఇంతట్లనే ఆ ముసుగులున్న మనిషిని అత్త గుర్తుపట్టనీకి పాటిచ్చి సూస్తె అది బాబయ్య అని గుర్తుబట్టి అయ్యో! కళమ్మ! దొంగ సన్నాసి కూటికి ఆసవడి నీ కండ్లు గప్పివొచ్చిండమ్మ అంట....." కోడలు దిక్కు దిరిగి ఉరుముకుంట చిందులేసిదంట. వొచ్చినోడు బిచ్చ గాడో ఎవడో సూడకుంట నీకు బిచ్చమేసే అధికారం ఎవడి చ్చిందు అంటు చెంద్రను దులపరిచ్చుడు మొదలు బెట్టిందంట.

చెంద్రకళ భయంతోని బిత్తరబోయి చూడరాని చిత్రం చూసిన వొణుకుడు తోటి నా దగ్గరికి ఉరికొచ్చింది. "అప్పుడు తనకు దెల్సివొచ్చిందంట, అట్ల సందెయాళ్ల, 'సందె కబుళం' తల్లీ అంట వాళ్ళ బంకుల ముందు నిలబడే మనిషి అడుక్కతినె బిచ్చెగాడు గాడు ఆ ఇంటి యజమాని, అత్తకు మొగుడు, తనకు మామ, తన మొగున్ని గన్న తండ్రేనని.

అత్త నిప్పులు తొక్కినట్లు ఓ దిక్కు చిందులేస్తుంటె మామ మొకానికున్న దస్తురుమాలు అడ్డంతొలిగిచ్చి తాను ఇంగో చిర్తగండోలె ఒక్క గంతల చెంగుమంట కద్పదాటి తన చేతులున్న అన్నం గిన్నెను అమాంతం గుంజుకొని తన అత్త నెత్తిన బోర్లిచ్చిండని, అది జూసి తన కాళ్లు వొణికినయని, నోరు ఎండుకబోయిందని, వీళ్లు ఏంజేస్తారో ఏమైతరో అని బుగులుబుట్టి నాకు దుక్కం ముంచుక రాబట్టిందని కాళ్లు చేతులు ఆడక నీ యాదికొచ్చి నీ కాడికి పరిగెత్తుకొచ్చిన అని చెప్పింది చెంద్ర.

గిదత్తా చిత్రాల కత. దాన్ని సముదాయించి వచ్చిన ఇప్పుడు ఏంజేయాల్నో ఏదన్న ఉపాయం నీవు ఆలోచించి చెప్పాల్నని శశి మేనత్తను అడుగుతుంది. ఇతరుల బాధకు తల్లడిల్లి పట్టించుకున్న మేనకోడలు ఆరాటం మేనత్త కండ్లు తెరిపిస్తది.

శశిని ఇంటికి పొమ్మని తను యాదో ఉపాయం ఆలోచిస్తనంటది. శశికళను కొన్ని దినాలు తనింట్లనే ఉంచుకుంటానని చెప్పిపోతుంది శశి. నల్గురు ఆడోళ్లు కూడి ఆలోచిస్తె ఏదన్నా దారి, ఉపాయం దొరకకపోతదా అని రచయిత్రి అనుకుంటది.

ఇదండీ యశోదమ్మ జెప్పిన చిత్రాతిచిత్రమైన 'సందె బిచ్చం తల్లీ' కత. ఈ విధంగ కథలనల్లి జాతికి జీవనాడి అయిన భాషను బతికించే పనిచేసింది ఎచ్చమ్మ.

(ఈనెల ఆచార్య పాకాల యశోదారెడ్డి 14 వ సంస్మరణ)

- అనిశెట్టి రజిత
9849482462

సాహితి స్రష్ఠ

ఆకలి జిల్లాలో అగ్రతాంబూలమై ధీటుగా
మేటి అనిపించుకున్న ఘనపాటి
తెలంగాణ భాషకు సజీవ రూపం ఇచ్చి
మండలికాన్ని బతికిచ్చిన రచయిత్రి
ధర్మశాల,ఎచ్చమ్మ కథలలో
తెలంగాణ భాష సొరబలు ,సొగసులు అద్దిన కవి
ఆకాశవాణి మన యాస మన బస తొ
తొలత ముచ్చట పెట్టిన ప్రసంగి
ఆనాటి సామాజపు ఛాయాల్లో ఆడది వేదిక ఎక్కి
చిత్రకారుని మదిని దోచి
తిర్మల్ రెడ్డి తో ప్రేమతో
జత కట్టిన కళా పిపాసి
ఉగాదికి ఉయ్యాల,
భావిక కవిత్వ సంపుటలను రాసిన
అందెవేసిన కవయిత్రి
బోధనలోనే కాదు రచనల్లో నే కాదు
ఆమె బహుముఖ ప్రజ్ఞా శాలి ..పారిపాలన దక్షితి
ఆంధ్ర సారస్వత పరిషద్,లలిత కళల అకాడమి,
సంగీత అకాడమి
జానపద అకాడమి ,ఏ.పి అధికార భాష సంఘాలకు
నేతృత్వంతో వన్నె తెచ్చిన
కార్యశీలి తెలంగాణ ఆడపడుచు యశోద రెడ్డి
ఆనాటి కాలంలొనేఅభ్యుదయ పు ఆలోచనలు
కోటి మహిళ కళాశాలలో
ప్రారంభం అయి ప్రభావించే
కీర్తి కీరటం అయ్యి...

-ఉమశేషారావు వైద్య
9440408080

దృశ్యా దృశ్యాలు

నా పద్యాలన్నీ
మా బాల్కనీలోనే పలుకుతాయి
అక్కడ కూర్చుంటే
ప్రపంచాన్ని చుట్టేయొచ్చు.

మారోడ్డు
పగలంతా
వాహనాలను ఈనుతుంది
రాత్రిళ్ళు
పచ్చి బాలింతలా
నడుం వాలుస్తుంది.

మెర్క్యురీ బల్బులు
తెల్లని వెన్నెలను పరుస్తుంటే
పగలు వలస వెళ్ళినట్టే తోచదు
రణగొణ ధ్వనులు తక్కువేం కాదు
వాహనాలు రోడ్డును
ముక్కలు, ముక్కలుగా పంచుకుంటాయి.
పేరుకు వీధే గాని
ఓ మోస్తరు రహదారి
కనుచూపు మేరలో మెయిన్ రోడ్డు
గ్రిల్‌లో నుండి
దృష్టి సారిస్తానా

మెట్రోరైల్
ఆకాశంలో పరుగెడ్తు
మెయిన్ రోడ్డు
హడావుడిగా ఉరకలేస్తూ..

ఈ రద్దీతో వాడికి సంబంధం లేదు
సందులో సడేమియాలా
యిల్లు తప్పిపోయిన పసి పిల్లాడిలా
అడుగులు తడబడుతు
మారోడ్డు చివరన వెలుస్తాడు
ఆ రోజుటి సంపాదన
గొంతు జారిందేమో
ఖాళీ జేబుల్తో తూలుతుంటాడు.
కళ్ళు బైర్లు కమ్మాయో
రోడ్డు గిర్రున తిరుగుతోందో
దొర్లి దొర్లి
మా కాంపౌండ్ వాల్‌ను గుద్దుకుంటాడు
నిలబడలేక తన మాడుతో
మా రోడ్డును చిట్లిస్తుంటాడు.

అందరికీ భయమే
దగ్గరగా ఎవరూ రారు
దారి దూరంగా జరుగుతుంది
'ఫాగింగ్' వాహనం
జెర్రిలా జారుతు
విషాన్ని విరజిమ్ముతుంది
వాడి శ్వాస ఘాటెక్కుతుంది
అచేతనంగా రోడ్డు ఒడిలో ఒరుగుతాడు
'వంద' కెవరో ఫోన్ చేసినట్టున్నారు
సైరన్ మోత
ట్రాఫిక్‌ను ఊద్చేస్తుంది
కరెంటు కేమయిందో
ఉన్నట్టుండి పడకేస్తుంది
అంధకారంలో
దృశ్యాలు తెరలు తెరలుగా
మరుగున పడ్డాయి.

ఎప్పుడు తెల్లారిందో తెలీయదు
కిరణాలతో తలంటుకుని
రోడ్డు మళ్ళీ
తళ, తళ లాడ్తుంటుంది.

- రమణ వెలమకన్ని
సెల్: 9866015040

యాస-భాష

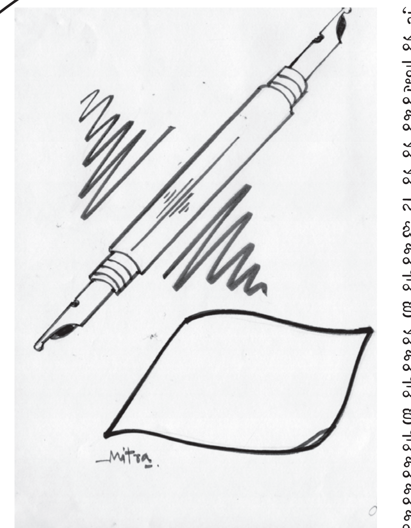

మీరు తలుపులు 'బార్లా' తెరుస్తారు
మేము 'తార' దర్వాజ కుల్ల వెడుతము
తేడా ఏముంది?
మీరు 'గిల్లి' కజ్జాలు పెట్టుకుంటారు
మేము 'గెలికి' కయ్యం బెట్టుకుంటం
ఏంటి వ్యత్యాసం?
మీ దగ్గర కొందరు డబ్బుల కోసం
'నానా గడ్డి కరుస్తారు'
మా దగ్గర గూడ కొంతమంది
పైసకు 'పియ్యి దింటరు'
ఏముంది భేదం?
మీ దగ్గర కొందరు తలలో నాలుకల్లాంటి
మనుష్యులున్నట్లే
మా దగ్గర కొంతమంది 'నోట్లోపండ్లు' అసోంటి
నాయకులుంటరు
ఓటుపాటు ఎక్కడ?
మీరు స్నానం 'గట్రా' చేస్తే
మేము తానం 'గిట్ల' చేస్తం
కొన్నింటికి మీకు 'గుబులు' అవుతే
మాకుగూడ 'బుగులు' అవుతే
మీరు నానా 'యాగి' చేస్తున్నట్లే
మేము మస్తు 'గాయి' చేస్తం
కొన్నిసార్లు మీరు 'గాభరా' పడుతుంటే
మేము 'గావర గావర' అయితం
మీరు భోంచేస్తారు. మేము తింటం
మీరు పడుకుంటారు.. మేం పంటం
మీరు బాదుతారు.. మేం కొడతం
మీరు రండి అంటే.. మేం రండ్రి అంటం
మరి నాకు తెల్వక అడుతున్నా
అర్థాలన్నీ ఒక్కటే అయినప్పుడు
అంతరాలే లేనప్పుడు
మీది 'భాష' ఎందుకైంది
మాది 'యాస' ఎందుకైంది తండ్రీ!

-నలిమెల భాస్కర్
సెల్:9704374081

భల్లం భాష్యం

కవిత్వంపై నిలబడని కవిని నమ్మొద్దు!

కవి-పాఠకుడి కోసం రెండడుగులు కిందిదిగి, పాఠకుడిని పదడుగులు పైకి ఎక్కించాలి. కవిత ప్రారంభించే నాటి కన్నా, కవితను ముగించే నాటికి పాఠకుడు కవి మనసులో మెదలాలేమో.. అంటే కవిత పాఠకుడి దృష్టిలో కవి రాయగలిగితే- జనంలో ఆ కవనం కలకాలం నిలుస్తుందన్న మాట.

మాటలూ, మనసులూ, మనుషులు కలిస్తే కవిత్వం. బంధాలూ, మమతలూ, మానవత పెరిగితే కవిత్వం. అంటే ఆత్మీయమైన, ఆనందదాయకమైన మాటలూ, మనసులూ, మనుషులూ, బంధాలూ, మమతలూ, మానవతా సంతోషాల సమ్మేళనమే కవిత్వం. అంటే అవనిపై అన్నింటిలోనూ ఆనందమే. ఆ ఆనందానికి అసలైన మూలం కవి హృదయంతో పాటు, సహృదయ పాఠకులే.

ప్రతి కవికీ మెరుగైన కవిత్వం గురించి ఒక అందమైన ఊహా ప్రపంచం ఉంటుంది. కవిత్వం పలానా విధంగా ఉంటే ఎంత బాగుంటుందో కదా అని రకరకాల ఆలోచనలు చేస్తుంటాడు. ఏదైనా ఒక అంశం గురించి కవిత్వీకరించేటప్పుడు, సంబంధిత వస్తు ప్రపంచంలోని సమస్యలకు పరిష్కారాన్ని సూచికలు తన కవిత్వంలో ఒక భాగమయ్యేటట్టు జాగ్రత్త పడుతుంటాడు.

కవిత్వానికి ఉండవలసిన ఉత్సాహం, ఉద్విగ్న అనుభూతి, ఆనందం, విషయ నైరూప్యత, శాబ్దిక సౌందర్య వస్తు ఔన్నత్యం, విశ్వ జనీన సత్య నిర్దేశం, ఆవేశ సృష్టి ఆత్మీయత, ఆధ్యాత్మికాత్మిక ఏకాంతత, సుదూర దృష్టి ఆరోహణాదర్శం వంటి విశేష లక్షణాలు ముఖ్యాతి ముఖ్యమైనవి.

అందరికీ అన్ని కవిత్వాలు నచ్చాలని లేదు. నచ్చాలని అనుకోవడమూ తప్పే. అందరూ ఒక్కలాగే ఆలోచిస్తే, అందరూ ఒక్కలాగే రాస్తే ఇంత కవిత్వం రాదు. ఇంత వైవిధ్యం వైలక్షణం, వైశిష్ట్యం రానేరాదు. కానీ- కొందరు కవిత్వం రాయరు- రాయలేరు- ఖండమండనాలు తరచూ చేస్తుంటారు. మరికొందరు ప్రతిభా, పాండిత్యం ఉన్నవారుంటారు. బాగా చదువుతారు. కానీ- కలం కాగితం మీద పెట్టరు. వారి, కవిత్వం విద్యుత్తు వారి దగ్గరే వుంటుంది. వారితోనే అంతమవుతుంది.

ఆవేశం కవిత్వంలో ఒక అంశమైనా, అడుగడుగునా అక్షరాలలో ఆవేశమే అస్తమానూ కనిపిస్తే- పాఠకుడు కంగారుపడి పరుగుతీసే ప్రమాదముంది. చైతన్యంలోని స్పష్టత, స్వచ్ఛత, నిష్కల్మషత్వంతో పాటు- సమాయానుకూలమైన- భావ చిత్రాలతో కవిత్వాన్ని పండిస్తే పాఠక ప్రపంచానికెంతో ఉపయుక్తమవుతుంది.

కవిత్వాన్ని స్థానికతను విశ్వవ్యాప్త మానవానుభవంగా, నేటి మానవుడి దైనందిన అనుభవంగా ప్రతిపాదించే ఆయుధంగా కవి ప్రయోగిస్తాడు. ఇటువంటి తరి- ప్రయోగాత్మకత, నిస్సందేహంగా, కేంద్రీయ ధోరణిని కవి ఖచ్చితంగా ఆశ్రయిస్తుంటాడు. కానీ, స్థానిక అనుభవాన్ని సార్వత్రిక అనుభవంగా చూపడానికి కవి

మాటలూ, మనసులూ, మనుషులు కలిస్తే కవిత్వం. బంధాలూ, మమతలూ, మానవత పెరిగితే కవిత్వం.

కొంత మేరకు నైరూప్య భాష కోసం ప్రయత్నిస్తూనే చాలా వరకు గ్లోబలైజేషన్ పడికట్టు పదాలమీద ఆధారపడుతుంటాడు.

అప్పుడప్పుడూ కవిత్వం మనల్ని చాలా నియంత్రణకు లోను చేస్తుంది. ప్రతి నియంత్రణా ఒక విధమైన అణచివేత కాకుండా మేలు కొలుపు అవుతుంది. కాబట్టి మేలు కొలుపు తర్వాత మనం ఆ చైతన్యాత్మక మేలు కొలుపు గురించి మరిచిపోలేం. అది హృదయంలోకి సాగుతోంది. మనసులోని అంతరాంతరాల పొరలోకి అది చేరిపోతుంది.

కవిత్వం రాయడం చాలా కష్టమని, వచనంలో వుంటే సౌలభ్యం కవిత్వానికి వుందని భావించకూడదు. వచనంలో- పేజీలలో కేజీల కొద్దీ బరువున్న పేజీలలో వివరించిన విషయాన్ని మేదో కవి ఒకటో రెండో భావ చిత్రాలలో ఇమడ్చవచ్చు. అప్పుడు ఆ ప్రతీకల ఆధారంగా పాఠకుల ఆలోచనలను పదునుపెట్టి- అర్థం చేసుకోడానికి ప్రయత్నించవచ్చు. అది ఆయా పాటక మహాశయుల మేధోశక్తికి పరీక్షనూ పెట్టవచ్చు. అర్థం అయితే ఉత్తీర్ణతా ఊయల, లేదంటే నిరాశతో నిట్టూర్పుల ఊయల్లో నీరసంగా ఊగవచ్చు.

ఏయే అంశాల గురించి అయితే మాట్లాడకూడదని, సమాజం కట్టడి చేస్తూ వచ్చిందో, ఏ అంశాలను మర్యాదల పరదాల కింద దాచిపెడుతూ వచ్చిందో- ఆ అంశాలన్నింటి గురించి నిజమైన కవి కుండబద్దలు కొట్టినట్లు కవిత్వీకరిస్తాడు. సామాజిక జీవితంలో వెలుగు వెంట నీడలా క్రమ క్రమంగా పేరుకుపోతున్న హిపోక్రసీలకు, వంచనలను బట్టబయలు చేసే ప్రయత్నం నిర్భయంగా చేస్తాడు.

విచ్ఛిన్న వాస్తవికతని కవిత్వంలో అడుగడుగునా కవిత్వం ఎదుర్కొనే కవుల్ని అరుదుగా చూస్తుంటాం. అటువంటి వాటికి అక్షర రూపాన్నిచ్చే ప్రయత్నమే ఆయా కవుల దినచర్య. తన మనసులో సుళ్ళు తిరుగుతున్న సమస్య ఏదో స్పష్టీకరణ చెందాకా, ఏకాగ్రత చెదిరిపోకుండా వారి కవిత్వం పొంగిపొర్లుతుంది.

కవిత్వాన్ని చాలా మందే రాస్తారు. అయితే జీవితం లోతుపాతులు చూసి, రాసేవాళ్లు బహుతక్కువ. అనుభవాల్లోంచి వస్తువును తీసుకొని అనుభవించి, పలవరించి, జీవితం లోతుపాతుల్ని విశ్లేషించి అక్షరీకరించే కవులు కొందరంటే కొందరే.

ఈ మధ్య కవిత్వంలోనూ, సృజనలోనూ, వ్యక్తిగత పోకడ ఎన్నడూ లేనంతగా ఎక్కువైందేమో. సమాజాతీతంగా కవిత్వం వెలువడడం వల్ల, కవిత్వాన్ని నియంత్రించి సమిష్టి తత్త్వం వైపు మళ్ళించే సరైన నాయకత్వం కొరవడింది. ప్రపంచీకరణలో భాగంగా, జనాదరణ, వ్యక్తివాదం, సమాజాతీత ఆలోచనలకి ఎక్కువ వీలు ఏర్పడుతోంది.

నిరాడంబరమైన భాష, బలమైన భావుకత సాధారణ పదాల కలయికలో మంది మెచ్చే మంచి కవిత్వం రాయొచ్చని చాలా మంది కవులు చాలా సందర్భాలలో నిరూపించారు. వ్యక్తిగత పరిధుల్నించీ తన సానుభూతిని సామాజిక జీవితం పట్ల, ప్రత్యేకించి సజీవ స్పందనలలో కదిలే, రాగద్వేషాలతో రగులుతున్న- రగులుకునే మనషుల అంతరంగాలలోకి కొంత మేరకు ప్రేమించగలిగితే గొప్ప కవుల ఆలోచనలు కొంత మేరకు పాఠకులు అర్థం చేసుకోగలరేమో.

ఎవరైతే కవిత్వాన్ని కోల్పోతారో వాళ్ళే నిజమైన పేదవాళ్ళు. అచ్చమైన కవిత్వం కోసం అల్లాడుతున్న వాళ్ళు ప్రపంచమంతా నిండివున్నారు. వాళ్ళ సత్యాహిత్యాధ్యయన తృష్ణ తీర్చగలిగేంత సత్తా గలిగేంతగా కొందరు కవులు అభివృద్ధి చెందిన మాట నిజమే అయినప్పటికీ అత్యధిక కృషి వాళ్లు చేయడం లేదన్నది సత్యదూరం కాదు.

కవిగా తాను కవిత్వం రాసేటప్పుడు ఎంతగా కవిగాయంపడతాడో, తనను తాను ఎంత గాయపరుచుకుంటాడో- తెలియదు కానీ- పేలవమైన కవిత్వాన్ని రాసిపడేసి, చదివే పాఠకుల గుండెల్లో పేలే పేలుడులో గాయపడి సాహితీ క్షతగాత్రుల్ని మాత్రం పాఠకుల్ని చేయకూడదు.

-ఎస్.ఆర్.భల్లం
సెల్: 9885442642

నేటినిజం నేటినిజం నేటినిజం నేటినిజం నేటినిజం నేటినిజం నేటినిజం నేటినిజం

మన మహాత్ముడు!

భరతమాత
దాస్య శృంఖలాలను ఛేదించే
స్వాతంత్ర్య సమర శంఖారావ
సింహ గర్జనా భేరీ నినాద
విరాట్ స్వరూపుడై
ఒకే.. ఒక్కడు..
కోట్ల గొంతుకల గుండెల్లో
ఆరాధ్య స్ఫూర్తి తేజుడై
చిరస్మరణీయుడయ్యాడు!
సత్యభాషణా నిగర్వ స్వరూప
యశోభూషణాంకిత
అహింసా సమరాయుధ
సంగ్రామ దీశక్తికి మారుపేరై
ఒకే.. ఒక్కడు..
ఆదర్శవంత జనాభ్యుద నేతయై
దిగంత పర్యంతం పరివ్యాప్తమై
ప్రభావదీప్తి వెలుగులు విరజిమ్మాడు!
కొల్లాయి గుడ్డను కప్పుకొని
నిరాడంబరత్వ నిండుదనంతో
నేల నాలుగు చెరగులా నడిచి
ఒకే. .ఒక్కడు..
భారత దేశ స్వతంత్ర నవశకానికి
నాందీ వాచకమయ్యాడు!
'క్విట్ ఇండియా' 'దండిమార్చ్' తదితర
పోరాట నిరసన జ్వాలను రగిలించి
భరతఖండ ప్రజలను
సంఘటితాశక్తి స్వరూపులుగా తీర్చిదిద్ది
ఒకే.. ఒక్కడు..
మువ్వన్నెల జెండాను
ప్రపంచ శిఖరాగ్రంపై రెపరెపలాడించి
గర్వంగా తలెత్తుకునేలా చేశాడు!

సమయపాలనా దక్షుడై
సర్వమత ప్రేమ మానస సంకేతమై
మనుషుల్లో మహాత్ముడై
ఒకే.. ఒక్కడు..

మానవ చరిత మకుటాయమాన
'బాపూజీ' మణిరత్న బిరుదాంకితుడై
అందరి జేజేల మన్నలను చూరగొన్నాడు!
ప్రపంచ అహింసామార్గ సిద్ధాంతానికి
'గాంధీ' అనే రెండక్షరాలు
నయనద్వయ భవితవ్య రూపాలై నిలిచాయి!

-వంగర పరమేశ్వరరావు
సెల్: 8143237847

మళ్ళీ మళ్ళీ

ఇంత నిశ్శబ్దంలోనూ ఎక్కడి నుండో
పూల పుప్పొడి రాలి పలకరిస్తున్న చిరు అలికిడి.

ఎన్ని వెన్నెల చుక్కలు తాగిందో కాని
రాత్రి పూలతోటల మధ్య
తీగల్లేని మాటలమీద చకోరమై నర్తిస్తూ ఊహ.

వెచ్చని తలపులు కప్పుకున్న శిశిరపు శీతల పవనం
నిలువెల్లా మునివేళ్ళతో తడిమి
ఔఊసుల మధుర గానాలు వినిపి0చే వేళ
మాటల పూరెక్కల మెత్తని వానలో తడిసి తడిసి
పచ్చని గరిక మరకతాల్లా మొలకెత్తుతాను
ఉల్కలుగా వెలుగు ద్వీపాల్లా ఉండుండి
రాలిపడే నవ్వులన్నీ ఏరుకు మాలలల్లుకుంటాను

మౌనం నా చుట్టూ దట్టంగా మంచువానై కురిసినప్పుడు
లో లోపలి పొరల్లో దాచుకున్న పాటల పొదిలోంచి
ఒక్కొక్క పుష్పకాన్నీ బయటకు లాగి
గతాన్ని పొదిగిన వెచ్చని కిరణాల రెక్కలమీద పరచుకు
పరిమళ భరిత వనసీమలను చుట్టి వస్తాను

పేరుకు పోయిన మంచు పొరల కింద ముణగదీసుకు
బిక్కు బిక్కు మంటూ ఎదురు చూసే
బక్కచిక్కిన వసంతం కళ్ళకొసల్లో నిలుపుకున్న ప్రాణాలు
వెండి మబ్బులు దాటుకు ఓదార్చే వెలుగు కిరణాల
స్పర్శతో సస్య శ్యామలమైనట్టు
పెదవికొసల నుంచి జారిన తొలిపొద్దు పిలుపుకే
ఒళ్ళు విరుచుకున్న వసంతాన్నవుతాను
నాలో నేను హరిత వనాన్ని ప్రవహిస్తాను
సుతి మెత్తని పాదాలను అరచేతుల్లో మోసే నీ ఉనికి
ప్రతిరోజూ నాకో పునర్జన్మే .

-స్వాతీ శ్రీపాద
8297248988

ఎడారి యాత్ర

విస్తారంగా పరుచుకున్న
ఇసుక రేణువుల మధ్య
ఒకొక్క అడుగువేస్తూ ప్రయాణిస్తున్నాను....
కాస్తంత నీటి తడైనా దొరుకుతుందేమోనని.
నా కలల కన్నీలన్నీ జారి పడింది అక్కడే.

ప్రయాణమంత లూనీ నదిలా ...
పరుగులు తీస్తుంది.
ఏ సముద్రంలోను కలవడం లేదు.
అంతుచిక్కని రహస్యంలా....
ఎడారిలోని ఇసుకకుప్పల్లో ఇంకిపోతుంది.

ఖర్జూర పండ్లలాంటి తీపిఒకటి తగులుతున్నా
ఏదో తెలియని చేదొకటి వెంటాడుతోంది.
గుండెల్లో మండే బాదలా....
వెచ్చని గాలి వీస్తూ.. ఎదన తాకుతుంది
ఇసుక రాళ్ళ తాకిల్ల శబ్దాలన్నీ
సంగీతంలా మారి....
బతుకు పాటను వినిపిస్తున్నాయి.
అయినా సాగుతుంది ప్రయాణం
ఎడారి దారిన.

బ్రహ్మజెముడు చెట్లే నాకు ఆదర్శం.
ఒల్లును ముళ్ళుగా మలుచుకొని...
ఆశల నీరుని ఆవిరవ్వకుండా ....
నిప్పుల కుంపటిలాంటి ఎండలో
ఎదుగుతున్నాయి.

స్వేదపు చుక్కలు...కన్నీటిబొట్లతో
దాహాన్ని తీర్చుకుంటూ...
ఒంటెలతో సమానంగా పరుగెడుతున్న.
ఇసుక దిబ్బలన్ని ...నను ముందుకు నెట్టి
నాకంటే వేగంగా వెనక్కి వెళ్తున్నాయి.
పట్టుదల ముందు అవి తేలిపోయి.

అక్కడేదో ఒయాసిస్సు నాకోసం చూస్తుంది.
తన హృదయాన్ని తెరుచుకొని.
అక్కడేదో నేను పోగొట్టుకున్న
నా కలల కన్నిలన్నీ కనిపిస్తున్నాయి.
అవి పచ్చని మొక్కలై దర్శనమిస్తున్నాయి.
ఎడారి జీవులకు గొంతును తడుపుతున్నాయి.
చివరకు నా దాహాన్ని కూడా తీరుస్తూ...

-అశోక్ గోనె
9441317361

అడవి ఆదివాసీ

అడవి+ఆదివాసీఏపేగు బంధం
విల్లు+అంబుఏపోరు బంధం
కొమ్ముల కూర సామ బువ్వ
పోడు మెత్కు బంధం
కొండ వాగు చెలిమె నీళ్ళు
రేల పాట డోలు దెబ్బ
సంస్కృతి బంధం
అడ్డఆకు తవిసి జిగురు పుట్ట తేనె
జీలుగు కల్లు కొండ మామిల్లు
మారేడు నేరేడు వెలగ పరికి పండ్లు
జింక పిల్లలు నెమలి పిట్టలు
చెట్లు పుట్టలు పాములు
అడవి ఆనవాళ్ళు
బత్కు బరి పోరు గురి
ఆదివాసీల అనుబంధాలు
జంతువులు మనుషులు
కలిసి మెలిసి జీవించే
జీవన స్నేహ బంధం
పక్షులకు పలుకులు పాటలు
ఆటలు నేర్పి
వన బడి అడవి
రణ ఒడి ఆదివాసీలు
(09-08-2021ఆదివాసీ
దినోత్సవం సందర్భంగా)

-ఉప్పెన
810607366

"గొప్ప విదుషీమణి పాకాల"

సాహితీ సౌరభాలద్దుకొని
సామాజిక వైవిధ్యపు ఆనవాళ్ళతో
పరిఢవిల్లిన జ్ఞానసుగంధం
దిగంతాలకు వ్యాప్తి ఆయెను
పాకాల వారి కీర్తి

ఒడిసి పట్టిన భాషా యాసలతో
సాహితీ యాత్ర సాగించి
కవన తీరాన్నీ తాకెను

బాల్యంలో వివక్షకు గురై
అవకాశాలను అందిపుచ్చుకుని
సాటిలేని మేటి ఆదర్శ మహిళగా రాణించెను

మాండలికపు సిరానద్దుకొని
జాతీయాలు నుడికారాలతో
శతాధిక కవితలల్లిన
సాహితీ సేవకురాలు యశోదారెడ్డి

మూడు తరాల సామాజిక ప్రవాహంలో
అవినీతి వాస్తవ స్థితిగతులను
కథలుగా ముచ్చట్ల వాన కురిపించారు

పెనవేసుకున్న పసరం మనిషి బంధాన్ని
వాస్తవిక చిత్రణతో సమాజాన్ని
మేల్కొలిపిన గొప్ప విదుషీమణి

బహుభాషా కోవిధురాలిగా
తెలుగు సాహితీ కిరీటాన్నలంకరించి
వెలుగులు విరజిమ్మిన నారీమణి

పెనిమిటి ప్రోత్సాహంతో
పరిపూర్ణత సాధించి
సాహితీ క్షేత్రంలో
వికసించిన కుసుమ పరిమళం
కీర్తి కిరీటి పాకాల యశోదారెడ్డి

-చైతన్య భారతి పోతుల
7013264464

నేను

అవును నేను పల్లేరు కాయనే
నీ కాలుకింద నలగ కుండ ఉండ దానికి
నన్ను నేను రక్షించుకోవడానికి
తప్పలేదు మరి
ఒక్కో గాయం ఒక్కోముల్లై పెరిగిందినాలో
అవును నేను ఎడారి మొక్కనే
నిస్సారమైన జీవితంలో
నన్ను నేను బ్రతికించుకుంటాను
అవును నేను తమరాకును
కుళ్ళు కుతంత్రాల సమాజం లో
పెరిగినా మచ్చుకైనా అంటక
విరబూసిన తామరను
నేను వేణువు ను
నిలువెల్ల గాయలున్నా
గేయమై అలరిస్తాను.
మనిషితనం నామతం
మమతల గానం నాస్వరం

-బి.అంజనీ దేవి
9849875082

సురవరం వారి అపూర్వ రచన 'రామాయణ విశేషములు'

పుస్తక సమీక్ష

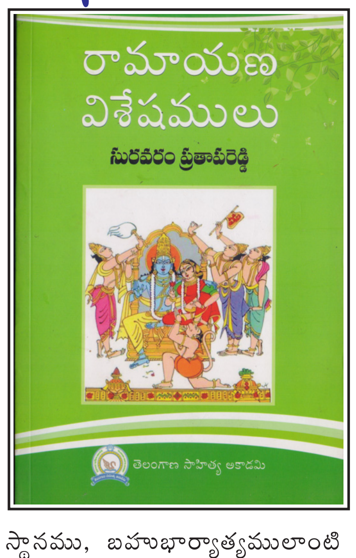

రామాయణంపై తెలుగులో ఇంత విపులంగా రాయబడ్డ విమర్శ గ్రంథం ఇంత వరకు వెలువడలేదని చిదిరెమఠం వీరభద్రశర్మ తన ముందు మాటలో రాసారు. రామాయణం క్రీ.పూ. 2500 ఏండ్ల నాటిదా భారతము క్రీ.పూ.1600 సం-- నాటిదా అనే విమర్శనాత్మక దృష్టితో ప్రాక్పశ్చిమ పండితుల గ్రంధాలను ఉదహరిస్తూ నిర్ధారించిన గొప్ప ప్రామాణిక గ్రంథం ఇది. ఈ గ్రంథానికి పీఠిక చక్కగా చెప్పారు. అలాగే ఈ గ్రంథంలో రామాయణ, మహాభారతములలోని కథా సాదృశ్య ములు చాలా గొప్పగా వివరించారు. (పేజి.31) మరి కూర్చు పీఠికలో గ్రంథ ప్రాముఖ్యం చెప్పారు అనుమల వెంకట సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి. 270 పేజీల్లో.. 11 భాగాల్లో రామాయణ కావ్యాన్ని విశ్లేషించారు. ఇలియడ్, హొమరు, పురాణగాధల్ని పోల్చిరాయడం బాగుంది ఆనాటి కాలంలోగల సాంఘిక ఆచారములు, వర్గ వ్యవస్థ, అనార్యులు, నరమేధము, అశ్వ మేధము, మాంస భోజనము, ఇతక పాకములు, స్త్రీల స్థానము, బహుభార్యాత్యములాంటి అంశాల్ని విపులంగా వివరించారు ఈ గ్రంథంలో. బౌద్ధ జాతక రామకథ (పేజి.70), కథా పరిత్యాగరము (పేజి.72) ఋగ్వేదములో రాముడు (పేజి.82). వాల్మీకి కాలం (పేజి.87) రాముని ప్రవాసకాలము (పేజి.111)లాంటి అంశాల్ని పాఠకుల్లో మన పురాణ సంస్కృతిపై ఎంతో అవగాహన కల్పిస్తాయి.

నాస్తికులు- వర్ణవ్యవస్థ- ఆర్యుల సంస్కృతి- ఆకాలంలోని రాజనీతి, పలు పాత్రల విశ్లేషణలు (రాముడు- సీత-కైకేయి- లక్ష్మణుడు- రావణువు - విభీషణుడు) ఆర్యావర్తీ మేది? దిక్కులు? వాటి పరిధి- రాక్షస వర్గములు- వారి నాగరికత - ఇలా ఆనాటి కాల గుమనాల్ని నమెదు చేసిన గొప్ప గ్రంథం సురవరంవారు అందిస్తే అకాడదీ దీన్ని ప్రచురించి పాఠకులకు అందించింది.

ప్రతులకు: తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమీ, కళాభవన్,
రవీంద్రభారతి ప్రాంగణము
హైదరాబాద.
ఫోన్: 040-29703142

- తంగిరాల చక్రవర్తి
సెల్: 9393804472

కోతి సాయం

(కథ)

సంతపేట శివారులో రామయ్య నివాసం ఉండేవాడు. అతడు వ్యవసాయదారుడు. అతడికి పక్షులన్నా జంతువులన్నా ఎంతో ఇష్టం. అతడు ఒక కుక్కని, కోడిని పెంచుకున్నాడు. దారి తప్పి వచ్చిన కోతిని కూడా చేరదీసాడు. వాటిని కన్నబిడ్డలకంటే ఎక్కువగా చూసుకునేవాడు. కొన్నాళ్ళకి అవి మంచి స్నేహితులయ్యాయి. జాతి వైరం మరచి కలసిమెలసి ఆడుకునేవి. వాటి ఆట పాటలు చూసి రామయ్య ఎంతో ఆనందించేవాడు. కొన్నిరోజుల తరువాత కోడికి జబ్బు చేసి చనిపోయింది. ప్రాణానికి ప్రాణంగా పెంచుకున్న కోడి దూరం కావడంతో రామయ్య బోరున విలపించాడు.

మిత్రుడు లేక ఆటపాటలు లేక దిగాలుగా ఉండిపోయాయి కుక్కకోతి. ఇంటి దగ్గర సందడిలేక దేనిమీద మనసులగ్నం కాలేదు రామయ్యకి. ఇలా ఉంటే లాభం లేదు అనుకుని ఒకరోజు పట్నానికి పోయి రంగు రంగుల కోడిపిల్లను కొని తెచ్చాడు. చిట్టి చిట్టి రెక్కలతో రంగు రంగుల కోడి పిల్ల ఇంటి చుట్టూ తిరుగుతూ ఉంటే చూసి రామయ్య ఎంతో మురిసిపోయాడు. కోడిపిల్ల ముద్దుముద్దు మాటలకు కుక్క కోతి ముచ్చటపడి స్నేహం చేయడం మొదలు పెట్టాయి. మొదట్లో కాస్త భయంగా అనిపించినా రాను రాను కోతి కుక్కకు దగ్గరయ్యింది కోడి పిల్ల. ఇలా కోడి పిల్లతో ఆడుకుంటూ పాడుకుంటూ ఆనందంగా గడపసాగాయి. రోజూ లాగే రామయ్య పొలం పనికి వెళ్ళిపోయాడు. కోడిపిల్ల ఆడుకుంటూ ఆడుకుంటూ అక్కడే ఉన్న ఖాళీ తొట్టె పైకి ఎక్కింది కాలుజారి తొట్టెలోకి పడిపోయింది. రెక్కలు టప టప మని ఆడిస్తూ "రక్షించండి రక్షించండి" అని గట్టిగా అరచింది. ఎవ్వరూ రాలేదు."అయ్యో ఎవరూ లేరే నేనెలా బయటకి వచ్చేది" అని ఏడవడం మొదలు పెట్టింది కోడిపిల్ల.

చెట్టు పైన ఉన్న కోతి అది చూసి కుక్కకు చెప్పింది. రెండూ పరుగు పరుగున తొట్టెదగ్గరికి చేరుకున్నాయి. ఏమిచెయ్యాలో వాటికి తోచక తొట్టె చుట్టూ తిరగసాగాయి. ఎలాగైనా తమ స్నేహితుడిని రక్షించాలనుకున్నాయి.

"తొట్టె చాలా ఎత్తుగా ఉంది కదా!. మిత్రుడిని ఎలా రక్షించగలము " అని అడిగింది కోతి. ఉపాయం ఉంటే ఎలాంటి అపాయాన్నైనా ఎదుర్కోవచ్చు." అంది కోతి.

'అదేంటో తొందరగా చెప్పు" అంది కోతి గాబరాపడుతూ...

' నువ్వు నా వీపుపై కూర్చో నేను తొట్టె అంచున నిలబడి ఉంటాను. నువ్వు జాగ్రత్తగా కోడిపిల్లని పట్టుకుని బయటకు లాగు " అంది కుక్క.

'ఓ! అలాగే " అని కుక్క వీపుపై కోతి కూర్చుంది. కుక్క తొట్టె పక్కకి వెళ్లి నిలబడింది. కోతి తొట్టె అంచున జాగ్రత్తగా కూర్చుని లోపలికి వంగి కోడిపిల్లని పట్టుకోడానికి ప్రయత్నించింది. అప్పటికే బాగా అరచి అరచి అలసిపోయి ఉందేమో దొరికినట్లే దొరికి చేతిలోంచి జారిపోయేది కోడిపిల్ల. అయినా పట్టు వదలక ప్రయత్నిస్తూనే ఉంది కోతి. కొంతసేపటికి కోతి చేతికి చిక్కింది కోడిపిల్ల. ఒడుపుగా దానిని పట్టుకుని తొట్టెలోంచి బయటకు పడేసింది. కాసేపటికి కోడిపిల్ల తేరుకుని. "మీరు రక్షించక పోతే ఆ తొట్టెలోనే ఉండిపోయేదాన్ని" అని మిత్రులకు ధన్యవాదాలు తెలియచేసింది. ఆపదలో ఆదుకున్నవాడే నిజమైన మిత్రుడు అని కుక్క, కోతి,కోడిపిల్లని దగ్గరకు తీసుకున్నాయి.

-కాశీవిశ్వనాధం
పత్రాయుడు
9494524445

నాన్న

వాడు "అమ్మా" అన్నా వాడి తెలీదు
అమ్మలో నాన్నున్నాడని
"నాన్న" అన్నా వాడికి తెలీదు
"నాన్నా"లో అమ్మవుందని
"నాన్న" యెప్పుడూ వుంటాడు
ఒకప్పుడు యెదురుగా
ఒకప్పుడు "ఆత్మ"గా
"నాన్న" నీవెంటుండే "నీడ"
"నాన్న" నీ శక్తి, యుక్తి
నీ దేహమంతా "నాన్నే"
అందుకే "పితృదేవోభవ"
అందుకే "నాన్న" ప్రియుడు, ఆత్మబంధువు
"నాన్న" ఓ మనిషి ఓ ఋషి
అందుకే "నాన్న" మాట కఠినం,
మనస్సు వెన్న ఆకాశమంత యెత్తు
ప్రకృతంత గొప్ప వెరసి "నాన్న"
అన్నిటికన్నా మిన్న ఓ ఆదర్శం
"నాన్న" యెప్పుడూ గొప్పే
యుప్పుడూ గొప్పే.

- సత్యం
సెల్: 9100495714

జగతి-ప్రగతి

పిల్లల్లారా...బాలల్లారా
చిటపట కురిసే చినుకుల్లారాత

గువ్వల్లారా...మువ్వల్లారా
కిలకిల నవ్వే పువ్వుల్లారా

కూనల్లారా...కోయిల్లారా
గలగల పారే సెలయేరుల్లారా

మల్లెల్లారా...మైనల్లారా
జలజల రాలే జల్లుల్లారా

తారల్లారా...జాబిలిలారా
జరజర పారే వాగుల్లారా

ముత్యాల్లారా...మురిపాల్లారా
ధగధగ మెరిసే వజ్రాల్లారా

వెన్నలారా...వెన్నెల్లారా
తళతళ మెరిసే రత్నాల్లారా

మీదే మీదే రేపటి జగతి
మీతోనే ఆరంభం నూతన ప్రగతి

-కయ్యూరు బాలసుబ్రమణ్యం
7780277240

'అమ్మ'కపు బొమ్మగా...

ఆమె
తన రక్తాన్ని స్తన్యంగా మార్చి
అమృతధారలతో
అమ్మగా
అడ్డాలనాడు
శిశువు కడుపు నింపి
ఆకలి తీర్చింది

గడ్డాలనాడు
మగాడయ్యాక
పశువుగా మారిన
వాడి స్వార్థం
అమ్మతనాన్ని మరచి
జేబులు నింపుకునే
కాసుల కక్కుర్తితో
ఆమెకు
వలవలు ఊడ్చి
వ్యవస్థను చేసి
నడి బజారుపై
విలువలు లేని విపణిలో
'అమ్మ'కపు బొమ్మగా మార్చింది

-రజిత కొండసాని
9652838920

బాల్యం

చిన్ననాటి బాల్యమంతా..
చిత్ర విచిత్రంగా గడిచెను..
చిమ్మ చీకట్లు అలుముకొని..
చీదరింపులకు గురాయెను..

కడుపునిండా తిండిదొరుకక.
కాలేకడుపుతో నిదురోతిని..
కాళ్ళు చేతులు గుంజుకచ్చి..
కంటి మీద కునుకేయకుంటిని..

వయసుకు మించిన పనులనెన్నో..
బాల్యమందునా చేసితిని..

వయస్సు పైన బడుతుంటే..
చేతకాక మిగిలిపోతుంటిని..

పేదవాడిగా పుట్టినందుకు..
బాధలేమో తీరకపోయెను..
బాల్యమంతా బరువుతోడ..
బందిఖానాల చిక్కుకునెను..

బాల్యమన్నది ప్రతి మనిషికి..
తీయని జ్ఞాపకంగ మిగులాలి..
కష్టమైన సుఖమైనను..
కమనీయముగ మలచుకోవాలి..

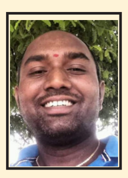

-పసుల.శంకర్
9542181301

పుట్టిన రోజు.

చిన్ని అక్షర పుట్టిన రోజు
నాన్న కేకు తెచ్చాడు
మామ గౌను కొన్నాడు
అమ్మ ముస్తాబు చేసింది

ఒకటి రెండు మూడు నాలుగైదు
అమ్మో! ఎన్ని బుగ్గలు కట్టారో
వన్ టూ త్రీ ఫోర్ ఫైవ్...
ఎన్ని రంగుల బొమ్మలో

పచ్చని గాజులు వేసింది
ఎర్ర గౌనులో మెరిసింది
నల్లని కురులు విప్పింది
తెల్లని కేకును తెమ్మంది

పిల్లలంతా చుట్టు చేరారు
శుభాకాంక్షలు చెప్పారు
చిన్ని అక్షర కేకు కోసింది
అందరికి పంచి పెట్టింది

పిల్లలతొ కలిసి అన్నం తినింది
అందరు బాగా చదువుకొమ్మంది
అనాధ పిల్లలకు స్ఫూర్తి నింపింది
మళ్ళీ వస్తానని వీడుకోలు చెప్పింది

- ఆవుల చక్రపాణి యాదవ్
9963350973

నేను అక్షరాన్ని!

అక్షరాన్ని ప్రశం సిస్తారట
అక్షరాన్ని అభిషేకి స్తారట
అక్షరాన్ని ప్రేమిస్తా రట
అక్షరాన్ని పులకింప చేస్తారట
సుమంలా రాలిపోయే క్షణ కాలం
హిమంలా కరిగి నీరైయ్యే లిప్త కాలం
క్షణ క్షణం పరిగెత్తే కాలంలా కాదు
ఆచంద్ర తారార్క యశస్సు తో
అహరహం కీర్తించేలా
నశ్వరం కాని రీతిలో
నగలా శారదమ్మ గళ సీమలో
మంత్రాన్నై ప్రతీ హృదినీ
ప్రతి ధ్వనించేలా
సతత మూ చరియించేలా
ప్రతీ గళంనా నర్తించేలా
యశస్సును కలిగిందని
మేధస్సును పంచిందని
అక్షర మై భాసిల్లింద ని
అక్షరమే ముద్రాక్షరమై ప్రకాసించిందని
అందుకే!... నే నక్షరాస్యులకే కాదు
నిరక్షరాస్యుల కే కాదు
మేధస్సు నార్జించిన వారికి సైతం
నే ప్రశ్నార్థక మౌతుంటాను
ప్రశంసల వర్షాన్ని కురిపి స్తుంటాను
ప్రచండ తేజస్సు తో నే
వెలిగిపోతూ
ఉంటాను
నే క్షరం కాని దాన్ని
నే నక్ష యాన్నీ
నే చరియించే దాన్నీ
నే మీ మదుల్లో
నక్షత్రమై మెరిసే దాన్ని
నేనే అక్షరాన్ని
అవసరం అంటే !....
ఔ తానే నేనే ఆయుధాన్ని!

-దోస పాటి.సత్యనారాయణ మూర్తి.
9866631877

నవ యువతా కదలిరండి ?

విశ్వజ్యోతి కాంతుల్లారా
ఝాన్సీ రుద్రమ వారసులారా
విప్లవ భారత వీరుల్లారా
వీర శివాజీ సోదరులారా
మరచి పోతున్న మానవత్వ
రాజకీయ, నైతిక
సామాజిక ,ఆధ్యాత్మిక
విలువలను గుర్తుచేస్తూ
నలిగిపోతున్న మహిళాలోకానికి
నవచైతన్య మార్గాలను
నిర్మించడానికి .. ఓ యువతా
మీరంతా కదలి రండి !
కుల ,మత ,ప్రాంతీయ ,వర్గ
భాషా విభేదాలను సృష్టిస్తూ
కల్లోలాలను రేపుతున్న
కలియుగ నరకాసురులను
ఖండించి వేయడానికి .. ఓ యువతా
మీరంతా కదలి రండి !
దేశంలో పేదరికాన్ని నిరుద్యోగాన్ని
అశాంతిని నిరక్షరాస్యతను
పెంచి పోషిస్తున్న అరాచక శక్తులను
అంతం చేయడానికి .. ఓ యువతా
మీరంతా కదిలి రండి !
కుంభకోణాలతో కుమ్ములాటలతో
పరిపాలిస్తూ .. అధికార జులుంతో
ఆత్మగౌరవాన్ని దెబ్బ తీస్తూ ..
అస్థిరత్వాన్ని సృష్టిస్తున్న
అవకాశ నీచ రాజకీయాలను
దహనం చేయడానికి .. ఓ యువతా
మీరంతా కదలి రండి !
ఆర్థిక ,వాణిజ్య, పారిశ్రామిక
వ్యవసాయ రంగాన్ని దెబ్బతీస్తూ
స్వార్థంతో దేశాభివృద్ధి ని
కుంటు పరుస్తున్న వినాశకర వ్యక్తులను
పేల్చి వేయడానికి .. ఓ యువతా
మీరంతా కదలి రండి !
విదేశీయుల మత్తులో పడి
స్వదేశానికి కన్నం వేస్తూ
దేశాన్ని ముక్కలు చేయడానికి
ప్రయత్నిస్తున్న రాజ ద్రోహ శక్తులను
తరిమి తరిమి కొట్టడానికి ..ఓ యువతా
మీరంతా కదలి రండి !
దేశం మనదని ఘర్జించండి
భారతీయులమని గర్వించండి !!

(అంతర్జాతీయ యువజన దినోత్సవం సందర్భంగా ...
నేటి యువతకు..నా పిలుపు..)

-రవి చంచల
8500330700

మాను...మనిషి

మనిషి కన్నా
మాను మిన్న
మనిషి మరణిస్తాడు
బూడిదవుతాడు
మాను మరణిస్తుంది
మనిషికి ఉపయోగ పడుతుంది
మనిషికి స్వార్థం ఎక్కువ
దేవుడు సృష్టించిన
ప్రతిది ధ్వంసం చేస్తున్నాడు
మానుకు పరోపకారం ఎక్కువ
తన సర్వస్వం
మనిషి కోసం దారపోస్తుంది..

మనిషి ఈ భూమి పైకి
వచ్చి పోయే అతిథి
మాను సంతతి
భూమి పై శాశ్వతంగా ఉంటుంది
మనిషి మానును హింసించినా
ధ్వంసం చేసినా
పచ్చగా బతుకుతూనే ఉంటుంది
చెడు గాలిని చెట్టు తీసుకొని
మనిషికి ప్రాణవాయును అందిస్తుంది
పరోపకారం చేస్తూనే ఉంటుంది
మాను లాగా మనిషి బతకాలి ...

మాను మనిషికి
ఆకలికి ఆహార మవుతుంది
ఎండకు నీడవుతుంది
వానకు గొడుగవుతుంది
మనిషి చివరి మజిలీకి
తన తనువునే అర్పిస్తుంది
మానుకు త్యాగం మాత్రమే తెలుసు
మనిషికి స్వార్థం మాత్రమే తెలుసు

-బూర దేవానందం
9494996143.

పిల్లలు

పిల్లలు మీరే మా కంటిపూలు
నేడు మనదేశము కార్చుచున్నది"క"న్నీరు
పాలుసిరులు పండాల్సిన
పంటచేల(లు)లో,
వేరువేరుగా చేయుచూ,
తేరుకూడా తీయుచూ,
ఉన్న పేరుకు చెదలు పట్టించుచు,
మేలు చేసిన వారికి కీడు చేయుచు,
నాడు మా తాతలు రాసిచ్చిన మాన్యాలు
మావేనంటూ,
నోటికాడ కూడు లాక్కొనుచున్నారు,
కూడులేదని గగ్గోలుపెట్టినా,
పేదవాడి గోడు పట్టలేదెవరికి,
బేల చూపులు చూస్తు,
బాపు నీవైనా మార్చలేవా,
నేటి సమాజపు రూపురేఖల్ని అంటూ
ప్రశ్నల్ని కురిపిస్తున్నా,
కాపులేని పంటలకి కాపెందుకన్నా,
ఏదో ఓ మూలన చిగురించిన చిన్న ఆశ,
పూలలాంటి పిల్లలు-భారత రేపటి పౌరులు
ఎదురుగా ఎదుగుతుండగా,
పాలుపొంగిన సిరులగెడ్డపై
సిరులజల్లులు కురిస్తాయని నమ్ముతు
మా కంటిపూలు కల్మషమెరగని పిల్లలేనని
పిల్లలకు స్వాగతము పలుకుతు
జయహో భారత్ ని నినదిస్తు ..
శుభం శుభం ..
సర్వేజన సుఖినోభవంతు

- విశ్వనాధ నరసింహం
సెల్: 9490971589

ఉబికి వచ్చిన కన్నీటి ఊట

కష్టాలే నా ఇష్టాలు గా చేసుకొని
కడగండ్లే నా నేస్తాలు గా మలచుకొని
ఉబికి వచ్చిన కన్నీళ్ళ ఊటను
కడుపులో దాచుకొని
సమస్యల కత్తుల వంతెనను దాటుతున్నాను
ఆకాశమే లక్ష్యంగా అడుగులు వేస్తున్నాను

కోడి పుంజుల కూతలను
అలారం గా మలచుకొని
గుడ్డి దీపం కింద
అక్షర ఆణి ముత్యాలను ఏరుకొని
మస్తిష్కంలో మధించుకున్నాను
అలసిపోయిన నా అడుగులకు
ఆశల ఎరువును వేసుకొని
కధన రంగమై కదులుతున్నాను.

నా దేహాన్ని కమ్ముకున్న
కారు చీకట్లను చీల్చుకొని
నా తనువుకు పడిన ముళ్ళ గాయాలకు
ధైర్యపు లేపనాలను రాసుకుంటూ
అక్షర కిరణమై వెలిగాను
విజ్ఞానపు జ్యోతి కి ప్రమిదనవుతున్నాను
వంగిన వరి కంకి లో
నా వెన్ను పూసను చూసుకుంటూ
నిరంతర శ్రామికుడవుతున్నాను
అలసిపోని అలలే నాకు ఆదర్శం
అలు పెరుగని పుడమే నాకు మార్గదర్శనం
మౌనంగా ఎదిగే తరువే నాకు నిదర్శనం

- తాటిపాముల రమేష్
7981566031

జన హితమే జనశ్రీ అభిమతం

పుస్తక సమీక్ష

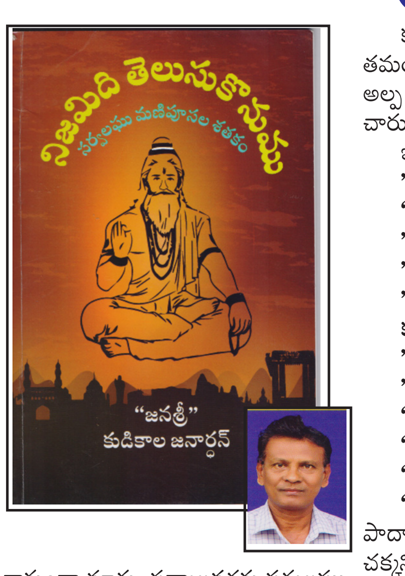

సమాజంలోని పోకడలను తెలుపుతూ,వ్యక్తులలో నైతిక విలువలను పెంపొందింపచేస్తాయి శతకాలు .భావి జీవితాన్ని తీర్చి దిద్దుతాయి.సమాజానికి హితం చేకూర్చునదే సాహి త్యం.. సాహిత్యరంగంలో శతక ప్రక్రియకు గొప్ప స్థానమున్నది.ఎప్పుడో రాసిన వేమన,బద్దెన లాంటి కవులు రాసిన శతక పద్యాలు ఇప్పటికీ పండిత పామరుల నాలుకలపై నర్తనమాడు తున్నాయంటె అది ఆ ప్రక్రియకున్న గొప్పతనం..అందించిన కవుల సామర్థ్యము.కవులు రచించిన నీతి శతకాలలోని ఒక పాదము సామెతలుగా నిలిచిపోయాయన్న విషయం అందుకు సాక్ష్యం.శతక పద్య రచన చేసిన కవులు లెక్కకు తక్కువగా ఉన్న సాహిత్యాన్ని పరిపుష్టం చేసిన ఘనులు.

కాలాన్ని బట్టి,మారుతున్న పరిస్థితులకు అనుగుణంగా సాహిత్యంలోను అనేక నూతన ప్రక్రియలు ఆవిర్భవించాయి. నానీలు,కైతికాలు, మణిపూసలు, మొగ్గలు, సమ్మోహనాలు,ఇష్టపదులు తదితర మినీ కవితా ప్రక్రియలలో వాట్సప్, ఫేస్ బుక్,టెలిగ్రాం తదితర సామాజిక మాధ్యమాల వేదికగా వేలమంది కవులు తమ రచనా వ్యాసంగాన్ని కొనసాగిస్తున్నారు.ఈ ప్రక్రియలలో శతకాలు రాస్తున్న కవులు కూడా ఉన్నారు.ప్రస్తుతము మణిపూసలు ప్రక్రియలో "నిజమిది తెలుసు కొనుము" నూట పన్నెండు మణిపూసలతో మన ముందుకు తీసు కువస్తున్న కవి, గాయకుడు, నటులు, ప్రయోక్త, దర్శకులు , నాటక రచయిత జనశ్రీ కలంపేరుతో రచనలు చేస్తున్న విశ్రాంత ఉపన్యాసకులు కుడికాల జనార్ధన్ గారిని అభినందిద్దాం. కారణంవేమన నాలుగవ పాదం మకుటంగా తీసుకుంటె వీరు మూడవ పాదాన్ని మకు టంగా తీసుకొని నాలుగవ పాదంలో సమాజానికి తను చెప్పదలచుకున్న విషయాన్ని తెలియజేశారు.అంతే కాకుండా నూరు పద్యాలవరకు సర్వలఘు నియమాన్ని పాటించటం ఓ గొప్ప ప్రయోగం. ఇది కవి కవన శక్తికి గీటురా యని చెప్ప వచ్చు. ధన్యవాదపూర్వకంగా చెప్పిన అను బంధ పద్యాలలో ఈ నియమం పాటించలేదు.

తడబడు నడకలు వలదు
పరుషపు పలుకులు వలదు
అని చెప్తూ "మనసులకు పరువు కలదు"
కాస్త గుర్తించండని హితవు పలికారు.
హిమగిరి శిఖరము శిరము
నదుల జలము శుభకరము
నిజమిది తెలుసుకొనుము
భరత జనని మనకు వరము''
మనదేశానికి పెట్టని కోటవలే రక్షణనిస్తున్న హిమాలయాలు తలవలేనున్నాయని ,పవిత్ర జలములతో నిండిన నదులతో కూడిన భరతమాత మనకు తల్లి వలె దొరకడం మన అదృష్టమని తనలో దాగియున్న దేశభక్తిని చాటుకున్నాడు కవి జనశ్రీ గారు.

"అనలము,సలిలము,పవనము
మహి సహితము మరి గగనము
నిజమిది తెలుసుకొనుము
కలగలసిన తనువు జనము "పంచభూతమయమైనది మన దేహమన్న నిజాన్ని అల్ప పదాలతో అద్భుతంగా మనకందించారు.

ఇలా..
"బతుకుకు వలదు కులము"
"మనసున అది ఇది విసరకు"
"మనిషికి విలువలు బలిమి"
"పగ సెగలు విషవలయములు"
"ఘనతరము జనకుల కొలువ"
కులమత తగవులు వలదు"
"బిరబిర నడవదు గజము",
"వలపు విలువ కనదు తులువ"
"బతుకు చితుకు ధర పెరిగి",
"కసి గల మనసు కుటిలము"
"వలదు వలదిక వెనుకడుగు"
''బుగులు బతుకున దిగులు''
పాదాలలో మనకు కర్తవ్యసుబోధకంగా చక్కని సందేశాన్ని అక్షరాలలో ఇమిడ్చి అందిం చారు.
"వరముకు సురలను కొలుతురు",
"పుడమిని తొలచిన ఖనిజము",
జన సుఖము కవి అభిమతము" లాంటి నిజాలను నిర్భయంగా వెలిబుచ్చారు.నూట పన్నెండు(102+10) మణిపూసలతో శతకాన్ని అందించిన జనార్ధన్ గారు వృత్తిరీత్యా రాజనీతిశాస్త్ర ఉపన్యాసకులైనప్పటికినీ తెలుగు భాషపైనున్న మక్కువ ఎనలేనిది.వీరు కవిగా,రచనలు సాగిస్తూనే వివిధ నాటక సమాజాలలో సభ్యులుగా ఉంటూ నాటకాలు కూడా రచించారు.అనేక బిరుదులను సన్మానాలను పొందిన వీరు ఇంకా సాహిత్యంలో ఎదగాలని,ఉన్నతస్థానంలో నిలవాలని కోరుకుందాం

ప్రతులకు: జనశ్రీ కుడికాల జనార్ధన్
7-1-47/b/402,రత్నదీప్ రెసిడెన్సీ
బాలసముద్రం,హనమకొండ ,
వరంగల్ (అ)500001.
సెల్: 9703275050

-డా వైరాగ్యం ప్రభాకర్,
9014559059

రైతేరాజు

రైతే రాజని అన్నారు
ఆ రైతునే దగా చేస్తున్నారు
ఆరు గాలం కష్టం చేసి
పంటలు పండిస్తే
పంటకు ధరయూ లేదాయే
అప్పులు అసలే తీరదాయే
అండగ వుంటామన్నారు
అందలం ఎక్కిస్తామన్నారు
ఎన్నికలయ్యేదాకా
మన్నిక లేని ఎన్నెన్నో
ఉపన్యాసాల ఇచ్చారు
ఊదర గొట్టి పొయ్యారు
రైతుల కలలు తీరదాయే
రంపపు కోతకు గురియాయే
విత్తము లేక విలవిలలాడే
విత్తనాలకై మలమలమాడే
ఎరువులు లేక ఎండిపోయే
కరవు రక్కసికి కందిపోయే
మండూ టెండల్లోన
మంచు చలిల్లోన
కాయ కష్టం చేస్తూనే
కదలిపోయే రైతన్నా
కలగా నిలిచిన కర్షకన్నా
ఎప్పుడు (నీ) ఆశలు తీరేను ?
ఎన్నడు (నీ) గోసలు ఆరేను ?
ఎవడూ (నీ) బాధలు తీర్చేను ?
నిన్నెవడూ ఒడ్డుకి చేర్చేనూ ?
దళారి వ్యవస్థకు అండగ
దోపిడి వ్యవస్థకు నిండుగ
దోcచి పెడుతూ ఉన్న
దొర పాలన చేస్తూ ఉన్న
ప్రభుతలో మార్పు రావాలి
కలతలు అన్నీ తీరాలి
భళె భళె భళె రైతన్నా
భయం లేకుండనే ఉండు అన్నా
అందరి ఐకమత్యంతోను
అన్యాయాన్ని ఎదిరించేయన్నా
అందరమూ మనమందరమూ
అండగ ఉండి పోదాము
అభ్యుదయ జీవితా నందిద్దాము
జయహో జయహో రైతన్నా
జయం జయం జయ రైతన్నా

– గుడికందుల ప్రకాశం
9550894025

ధర్మం గెలిచింది

(కథ)

ధర్మపురి సర్పంచ్ ధర్మయ్య. చాలా మంచివాడు. పేరుకు తగ్గట్టు ధర్మంగా జీవించేవాడు. చాలా సంవత్సరముల నుండి ధర్మపురికి సర్పంచ్‌గా ఉంటూ గ్రామ ప్రజలకు సౌకర్యాలు కలిగించటమే ముఖ్యమైన పనిగా, వారికి ఎటువంటి లోటు లేకుండా చూసుకుంటున్నాడు. అందుకే అతనిని ప్రతిసారి ఏకగ్రీవంగా ఎన్నుకుంటున్నారు. కనకయ్యది అదే ఊరు ఇతను కుటిల స్వభావం కలవాడు. ఊరు జనులను ఐక్యంగా ఉండకుండా ఎప్పుడు గ్రూపులు చేసి విడదీసేవాడు. ఇతనికి సర్పంచ్ కావాలని ఆశ ఎప్పటినుండో ఉంది. ప్రయత్నించిన ప్రతిసారీ నిరాశే ఎదురు అయ్యేది. అందుకే ఈసారి ముందుగానే తన ప్రణాళికను అమలు చేయాలని, అవకాశం వచ్చినప్పుడల్లా ధర్మయ్యనూ, అతని పనులనూ విమర్శించేవాడు. పంచాయతీ ఎన్నికల సమయం రానే వచ్చింది. నామినేషన్కు చివరి రోజు కనకయ్య ధర్మయ్య కన్నా ముందుగానే నామినేషన్ వేసి, ధర్మయ్యను నామినేషన్ వేయకుండా ఆపాలని, తన మనిషి చేత ధర్మయ్య దొంగని, దొంగతనంగా పంచాయతీ బల్బులు, వస్తువులు నాకు అమ్మినాడని, తాను అనుకుంటున్నాడని పోలీస్ స్టేషన్లో రిపోర్ట్ ఇచ్చి, పోలీసులు తీసుకొచ్చి కావాలంటే అవి నా దగ్గర ఉన్నాయని ఇదిగో చూడండి. అని చూపించి, మీరు ధర్మయ్యను ఇప్పుడే అరెస్టు చేయాలని అనగా అక్కడికి వచ్చిన ప్రజలు ఎన్నడు రాని పోలీసులు ఊళ్లోకి రావటం, అతను చెప్పింది నిజము అవ్వటం, ఇంతకు ముందు చెప్పిన విషయాలకు ఈ సంఘటన బలం చేకూర్చటంతో ప్రజలు మౌనంగా ఉండిపోయారు. ధర్మయ్యను పోలీసులు తీసుకెళుతుండగా ఇందులో ఏదో మోసం ఉందని గ్రహించిన కొందరు ధర్మయ్య నామినేషన్ వేసిన తర్వాతే వస్తాడని పోలీసు వారిని ఒప్పించి, వారి సమక్షంలోనే నామినేషన్ వేసి స్టేషన్కు తీసుకువెళ్లగా ధర్మయ్యను గురించి తెలిసిన సబ్ ఇన్స్పెక్టర్ విషయం మొత్తం తన వారినడిగి సమగ్రంగా విచారణ చేయగా, కనకయ్య ఇదంతా చేయించాడని, దొంగతనంగా పంచాయతీ ఆఫీస్ నుండి బల్బులు, వస్తువులు తన మనిషి చేత దొంగతనం చేయించాడని తేలింది. ఇది చేయించింది కనకయ్యని తేలింది. దొంగతనంగా పంచాయతీ ఆఫీస్ నుండి బల్బులు, వస్తువులు తెచ్చిన దొంగకు జరిమానా విధించంది కనకయ్యను పోలీసు వారు మందలించి వదిలేశారు . ధర్మయ్య మనస్థాపంతో వేరే ఊరు వెళ్లాలని అనుకుంటాడు ఈ విషయం తెలిసిన గ్రామ ప్రజలు కొందరు అతని దగ్గరకు వెళ్లి మేము మిమ్ములను? తప్పుగా అర్థం చేసుకున్నాము మమ్ములను క్షమించి మీరు ఊరిలోకి రండి మీకోసం అందరూ ఎదురుచూస్తున్నారు. ఈ విషయం తెలిసిన గ్రామ ప్రజలు మేము తప్పుగా అర్థం చేసుకున్నాము అనే బాధ ప్రతి ఒక్కరిలో కనిపిస్తుంది అందరి విజ్ఞప్తులను మన్నించి అతను తిరిగి వస్తుండడంతో ఊరంతా పండుగ వాతావరణం నెలకొంది

–వేము రాములు,
9866544192.

అమ్మ

నవమాసాలు మోసుటకు..
నరకయాతన పడెను..
పురిటినొప్పులు భరించి..
నీకు పురుడు పోసెను..
అల్లారు ముద్దుగా పెంచి..!
బతుకు బాటను చూపునమ్మ..!!

ఒడినే ఉయ్యాల చేసి..
పాటలేన్నో పాడును..
తనువునె పాన్పుగా మార్చి..
ఆటలను ఆడించెను..
ఆట పాటలు నేర్పించు..!
ఆది గురువే అమ్మా..!!

తప్పటడుగులు చూసి..
తన్మయత్వం చెందును..
చిన్నారి పలుకులు విని..
సంతోషపడుతుండును..
సర్వస్వం నీవే అమ్మకీ..!

ఏ మర్మం తెలియని తల్లికీ..!!

పెంచి, పెద్దచేసి నిన్ను..
ప్రయోజకుడిని చేసును..
గెలుపు శిఖరాలు చూసి..
తను మురిసిపోవును..
సర్వస్వం ధారపోసునమ్మా..!
సర్వమే నీవని సంబురపడునమ్మా..!!

ఇన్ని చేసిన తల్లికి..
కొంతైన చేయకుంటివి..
ముసలి తనము రాగానే..
ఆశ్రమముకు పంపిస్తివి..
కడుపు పుట్టిన ఋణమేది..
కసాయి వాడిగా తయారైతివి..

పట్టెడు మెతుకులను..
పెట్టకనేపోతివి..
గుక్కెడన్ని నీళ్ళను..
పోయకనన్నపోతివి..
పాపం ఎవరిది..?
నిన్ను కన్నందుకు ఆ తల్లిదా..?

అమ్మా అని నోరారా..
పిలువకనే పోతివి..
అంటుకైనా వచ్చి..
నీవు చూడకపోతివి..
శాపం ఎవరికి తగిలే..
కర్కశున్ని కన్న ఆ మాతృమూర్తికా..?

గంజినీళ్ళు బుక్కెడన్న..
తాగించక పోతివి..
గటుకన్నమన్నను..
కలిపి పెట్టక పోతివి..
శోకము ఎవరికి..
మూర్ఖున్ని కన్న ఆ జననికా..?

మనసు నిండుగాను..
మాట్లాడకపోతివి..
మనో నిబ్బరమన్నా..
పెంచకుండాపోతివి..
దీనస్థితి ఎవరికి..
దుండగున్ని కన్న ఆ మాతకా..?

లేవలేక వుంటే..
తోడందించక పోతివి..
ఒంటరిగా వుంటే..
ఓదార్పునివ్వవైతివి..
ఒంటరి తనం ఎవరికి..
తుంటరిని కన్న ఆ తల్లికా..?

చేవా లేని తల్లికి..
చేయూతనివ్వుము..
గంజినీళ్లు పోసి..
గుండె ధైర్యమివ్వుము..
అందరున్న తల్లినెపుడు..
అనాథ చేయకుము..

రూపాన్నిచ్చిన తల్లిని..
అపురూపంగ చూసుకో.
కోపతాపాలు వదిలి..
ప్రేమగా చూసుకో..
ముసలితనం నీకస్తదని తెలుసుకో..
కలిమిలేకుండ కళ్ళల్లో పెట్టి చూసుకో..

-పసుల. శంకర్
9542181301

ఎవరు విశ్వవిజేత ?

కల గన్నవాడు
కసి ఉన్నవాడు
కత్తిలా పదునైనవాడు.

పక్కాప్లాన్ ప్రకారం
ముందుకు దూకేవాడు
ముందు చూపుగలవాడు
పగలురాత్రి శ్రమించేవాడు.

పట్టుదల ఉన్నవాడు
పడినా లేచి పరిగెత్తేవాడు
ప్రయత్నాన్ని విరమించనివాడు
పదేపదే గట్టిగా ప్రయత్నించేవాడు.

తింటున్నా తిరుగుతున్నా
పడుకున్నా నిద్రలో సైతం పని
పని అని కలవరించే పనిరాక్షసుడు.

తల్లిదండ్రుల మాటలు విన్నవాడు
తన శక్తినే తాను నమ్ముకున్నవాడు
తన తప్పులుతాను తెలుసుకున్నవాడు.

భయమన్నది ఎరుగనివాడు
భక్తిలో నిండా మునిగినవాడు
భగవంతునిపై భారం వేసినవాడు
ఖచ్చితంగా విజయాన్ని సాధిస్తాడు
వాడే విజేత...కాదు కాదు వాడు విశ్వవిజేత.....

-పోలయ్య కవి
కూకట్లపల్లి
9110784502

పుస్తక సమీక్ష

కొట్టి రామారావు నవల 'కంచికి చేరని కథ'

'సాహిత్యం కన్నీళ్ళను అక్షరీకరిస్తుంది మంచి సాహిత్యం కన్నీళ్లను తెప్పిస్తుంది'

సాహిత్యాభిమాని, స్థిత్రప్రజ్ఞ, ఒక స్త్రీమూర్తి యదార్థ జీవిత గాధకు నవలా రూపం ఈ 'కంచికి చేరని కథ' అని రచయిత ముందుగానే ఈ నవల పట్ల ఆసక్తి కలిగించారు.

అయితే రచయిత చెప్పినట్లుగా ఆ స్త్రీమూర్తి 'స్థిత ప్రజ్ఞ' కాదని నవల చదివాక పాఠకుడు నిర్ధారిస్తాడు.

అందవిహీనంగా ఉన్న 'రజని'.. తననెవరూ ఇష్టపడరని తనకిక పెళ్ళే కాదనుకున్న సమయంలో వెంకట్రావు ముందుకు వచ్చి 'ప్రేమించి' పెళ్ళి చేసుకుంటాడు.

రజనీ వెంకట్రావుల దాంపత్యం హాయిగా.. ఆనందంగా సాగిపోతుంది. అందుకు సాక్ష్యంగా రజని గర్భవతి అవుతుంది. అయితే ఆరోనెలలో అనారోగ్య కారణాలవల్ల రజనికి అబార్షన్ అవుతుంది.

మందులు వాడటం వల్ల అయితేనేమీ.. పళ్ళు, పోషక పదార్థాలు తీసుకోవటం వల్ల అయితేనేమీ, భర్తగా వెంకట్రావు పంచిన ప్రేమవల్ల అయితేనేమీ ఆమె చాలా లావెక్కుతుంది. అసలే పొట్టిగా, నల్లగా ఉండే రజనీ లావుతో మరింత అందవిహీనంగా తయారవుతుంది. దాంతో వెంకట్రావ్ డైటింగ్ చేయమని, ఎక్సర్‌సైజ్‌లు చేయమని చెపితే విన్పించుకోదు.

సంవత్సరం దాటినా మళ్ళీ రజని గర్భవతి కాకపోవటంతో వెంకట్రావ్ ఆమెను డాక్టర్ దగ్గరికి తీసుకువెళతాడు. 'లావు తగ్గించుకుంటే తప్ప ప్రయోజనముండదని' డాక్టర్ సలహా..

భర్త మాట ఎలాగూ వినలేదు. డాక్టర్ చెపితేనన్నా వినొచ్చు కదా. అయినా వినదు.

'తను ఇంతేనని.. ఎవరు చెప్పినా వినదని.. పైగా ఎవరైనా ఏదైనా ఆమె మంచి గురించి 'ఇలా చెయ్' అని చెపితే.. అది 'వత్తిడి'కి గురి చేయటమేనని ఆమె క్యారెక్టరైజేషన్ గురించి రచయిత వివరించారు.

మేకప్ వేసుకోవటం, పైపై మెరుగులు దిద్దుకోవటం ఆమెకు ఇష్టం లేకపోయినా.. భర్త చెప్పినప్పుడు వినాల్సింది. సరే అది ఆమె వ్యక్తిగతం అనుకున్నా.. లావుకావటమన్నది పిల్లలు కలగక పోవటానికి ప్రధాన అడ్డంకి అని డైటింగ్ చేయమని, ఎక్సర్‌సైజ్ చేయమని డాక్టర్‌తో పాటు భర్త చెప్పినా వినకపోవటం.. ఆమె శారీరక వికృత రూపానికే కాదు మానసిక వికృతత్వానికి సాక్ష్యం.

అసలే పిల్లలంటే ఆసక్తి. ఇష్టం ఉన్న వెంకట్రావ్‌కు ఇది తీరిపోని సమస్య.

సరిగ్గా అదే సమయంలో అతని అక్క కూతురైన 'పద్మ'తో అతనికి చనువు ఏర్పడుతుంది. దానిక్కారణం వెంకట్రావ్ కాదు.. అక్క మనసులో ఉన్న ప్లాను, పద్మ మనసులో ఉన్న ఇష్టం. తన తమ్ముడు వెంకట్రావ్ భార్యతో సుఖపడట్లేదు అని గ్రహించిన అక్క, తన కూతుర్ని తమ్ముడికిచ్చి రెండో పెళ్ళి చేయాలనుకుంటుంది.

పెళ్ళి చేసుకోవడానికి కూతురు కూడా సిద్ధపడుతుంది.

ఇదంతా తెలిసినా.. తనను తాను మార్చుకోవడానికి గానీ, భర్తను మార్చటానికి గానీ రజని ప్రయత్నించదు సరికదా. ఒక్కపూట అక్క ఇంట్లో భోంచేసి.. వచ్చాడన్న కారణంతో అతనికి వంట చేయటమే మానేస్తుంది.

మానసికంగా విడిపోయిన ఇద్దరూ.. భౌతికంగా కలిసుండటం వృధా అని 'విడాకులు' తీసుకోవడానికి సిద్ధపడతారు. ఇంట్లో ఉన్న భర్త సామాన్లన్ని తానే సర్ది.. చక్కగా ప్యాక్ చేసి.. 'ఇక నీకూ నాకూ ఏ సంబంధం లేదు పో" అంటుంది.

ఇదే అదునుగా భావించిన వెంకట్రావ్ ఆనందంగా ఆ యింట్లో నుండే కాదు ఆమె జీవితం నుండి కూడా వెళ్లిపోతాడు. అయితే వెంకట్రావ్‌కు ఊహించని ఎదురుదెబ్బ తగులుతుంది. అక్క ప్లేట్ ఫిరాయిస్తుంది. వెంకట్రావ్‌కంటే మంచి సంబంధాన్ని కూతురికి తెస్తానన్న భర్త మాటలకు తలాడిస్తుంది. పద్మ కూడా తల్లిదండ్రులు ఏం చెబితే అదే వింటుంది. ఇప్పుడు వెంకట్రావ్ రెంటికి చెడ్డ రేవడు అయ్యాడు.

ఇందులో తప్పెవరిది?

భర్త మాటలే కాదు డాక్టర్ మాటల్ని కూడా వినకుండా మొండితనంతో ప్రవర్తించిన రజనిదా?

తమ్ముడికి కూతుర్నిచ్చి పెళ్ళి చేయాలనుకున్నప్పుడు ప్రేమతో.. వద్దు అనుకున్నప్పుడు అంటీ ముట్టనట్టుగా వ్యవహరించిన అక్కదా?

తల్లి వెంకట్రావ్‌ను ప్రేమించమనగానే ప్రేమించి.. తండ్రి 'వద్దు' అనగానే విరమించిన 'పద్మదా?'

అదవిహీనురాలైన సరే ప్రేమించి పెళ్ళి చేసుకున్న వెంకట్రావ్‌దా?

సరే- వెంకట్రావ్ విషయం అలా వదిలేస్తే..

స్థితప్రజ్ఞురాలు అనుకున్న ఈ 'చంచల' రజని వెంకట్రావ్‌కు దూరం అయ్యాక మరో సుబ్బారావ్‌కు సారీ రాజశేఖర్‌కు దగ్గరవుతుంది.

అతనికి చాలా అందమైన భార్య ఉంటుంది. పాప ఉంటుంది. అయినా సరే.. 'ఎందుకో మరి?' ఆ యింట్లోకి అతనితో 'సహజీవనం'.. అంటూ ఉన్నమాట చెప్పాలంటే.. "ఉంచుకున్నదానిలా" వెళుతుంది.

ఒకప్పుడు భర్త తనను కాదని అక్క కూతురు పద్మతో క్లోజ్‌గా ఉంటున్నాడని.. పెళ్ళి చేసుకోబోతున్నాడని.. తనలో తానే కుమిలిపోయి.. రగిలిపోయి.. తల్లడిల్లపోయిన ఈ 'స్థితప్రజ్ఞ' భర్త మరో పెళ్ళి చేసుకుంటే ఏ స్త్రీ అయినా తనలాగే బాధపడుతుందని ఈ 'అనుభవజ్ఞురాలు' ఎందుకు ఆలోచించలేదో గానీ మరో స్త్రీకి 'సవతి'గా వెళ్ళింది.

అక్కడ కొంత కాలం గడిచాక గానీ ఆమెకు తెలిసిరాలేదు.

తన జీవితం కుక్కలు చింపిన విస్తరి అయ్యిందని. ఉంచుకున్న వాడు.. ('రాజశేఖర్) చనిపోయాక.. అందరూ తనను అవమానించి.. ఒంటరి దాన్ని చేసారని బాధపడటం హాస్యాస్పదంగా అన్పిస్తుంది. అయితే ఈ కథ.. 'నిజంగా జరిగిన' కథ కాబట్టి ఇలా ఉంటే బాగుండేదనో.. అలా మారిస్తే బాగుండేదనో అనుకోవడానికి వీల్లేదు. ఎందుకంటే ఇది కథకాదు జీవితం కాబట్టి..

జరిగిన కథను జీవితంలా కళ్ళముందు దృశ్యాలను అక్షరీకరించిన కొట్టి రామారావుగారి రచనా నైపుణ్యం పాఠకుల్ని అబ్బురపరుస్తుంది. అక్కడక్కడా మీరు వాడిన 'ఆపరేషన్ సపరేషన్' 'మర్యాద లక్ష్మి' లాంటి పదాలు బాగున్నాయి.

వారి పరిధిలో వారు చూసిన, లేదా.. చెప్పగా విన్న ఒక జీవితాన్ని నవలగా రాసి పాఠకులకు అందచేయటం అభినందించాల్సిన విషయమే.

ముగింపు:

భూమి గుండ్రంగా ఉంటుంది నిజమే ఇది మనిషి జీవితానికి కూడా వర్తిస్తుంది. అందరూ ఉన్నా.. ఎవ్వరూలేని అనాథలా ఒంటరితనంతో బతుకీడ్చిన రజని.. జీవితంలోకి వెంకట్రావ్ వచ్చాక ఆమె జీవితం ఆనందంగానే సాగింది. అతను చెప్పింది విని, డాక్టర్ సలహా పాటించి ఉంటే రజని వెంకట్రావ్‌ల "కథ కంచికే వెళ్ళేది".

భర్త మాట వినకపోవటం వల్లే.. ఆమె అయోమయ, అసందిగ్ధ, అసంపూర్ణ జీవితాన్ని గడిపింది. పైగా భార్య, కూతురు ఉన్న మరో వ్యక్తికి ఉంపుడు గత్తెగా వెళ్ళింది. ఇలా వెళ్ళేదే అయితే భర్త మరో పెళ్ళి చేసుకుంటానన్నప్పుడు.. 'ఓకే' అంటే సరిపోయేదిగా?

'భార్య'గా ఈవిడ, గౌరవం ఈమెకుండేది. అంత ఆలోచన, పరిపక్వత ఆమెకు లేకపోవటం వల్ల ఆమె జీవితం దుఃఖమయమైంది.

"దొడ్డిదారి నుండి వెళ్ళిన మన 'గతమే'.. మళ్ళీ కొత్తగా.. వీధి గుమ్మం నుండి 'భవిష్యత్తు' రూపంలో ఎదురొస్తుంది."

ప్రతులకు: కొట్టి రామారావు
23-247-7, బచ్చుపేట-
మంచీపట్నం.
సెల్: 9908789405

– కాంచనపల్లి రాజేందర్ రాజు
సెల్: 9849226423

'నరక' నవ్య నర పోకడలు

నాయకుల శుష్క వాగ్దానాలు
ఓటర్లకు ఓట్లే ఆదాయాలు
విమర్శల వర్షాలకే ప్రతిపక్షాలు !

ఉద్యోగుల మురికి చేతులు
రాత్రుల్లో చీకటి ఒప్పందాలు
పసలేని ప్రభుత్వ పథకాలు !

వ్యాపారుల కల్తీల లీలలు
పారిశ్రామిక కాలుష్యాలు
వ్యాపార ధోరణిలో మాటలు !

మానవీయతకే చెరగని మరకలు
షరతుల చట్రంలో బంధాలు
ఆస్తులకే కుటుంబ విచ్ఛిన్నాలు !

హత్యలే జీవనోపాధులు
శ్వేత వస్త్ర ముసుగులో అక్రమాలు
పట్టపగలే దొంగల స్వైరవిహారాలు !

విషాన్ని కక్కుతున్న మతాలు
కొట్లాటలకే కులమతాలు
నేరాలే రాజకీయ అర్హతలు !

అంగట్లో సరుకులైన అతివలు
సరోగసీ అద్దె అమ్మ గర్భాలు
అమ్మకానికే అమ్మతనాలు !

మానవత్వానికి పట్టాభిషేకాలు
సమాజహిత మనో వేదనలు
కావాలి రేపటి తరం పునాదులు !

-మధుపాళీ
9949700037

బాల్యం బరిలో బంధీ

బాల్యం స్మృతి గీతం
బాల్యం తరగని గానం
ప్రతి హృదయం పొంగి పొరిలే
ప్రవాహం సౌందర్యం
కడలి తీరం చేరె
కెరటమై అలల తీరు
జీవన సాగర జాన బాల్యం
చిలుక పలుకులు
కోకిల కూతలు
నెమలి నాట్యాలు
ఉడుం పట్టు పోటీలు
ఈల పాటలు గోలలు
చిలిపి చేష్టల ఆటలు
అలకలు ఆనందాలు
బాల్యం జ్ఞాపకాల నాటి గుర్తులు
నేడెందుకో కనుమరుగై కానరాకున్నాయి
నాటి బాల్యం స్వేచ్ఛా పావురం
నేటి బాల్యం పంజరాన చిలుక
నాటి బాల్యం హద్దులు లేనిది
నేటి బాల్యం బరిలో గిరిలో బంధీ.

-ఉప్పెన
8106073661

కానరాని మెతుకు

అతడు కర్మయోగి
మట్టి మర్మమెరిగిన
భూమి పుత్రుడు.!
అప్పుల సర్పాన్ని ధరించిన
బోళా శంకరుడు.
చీడ పట్టిన చేనులా
ఊగిస లాడుతూ
నిట్టూర్పుల సేద్యం చేసే'దధీచి'.
అమాత్యుల ఆదేశం లేనిదే
అతడు విత్తనూ లేడు,
అమ్మనూ లేడు.
దళారి నక్షత్రకుల
బారిన పడ్డ 'హరిశ్చంద్రుడతడు.
'సెజ్'ల వలలో చిక్కి సగమై
'బషీర్ బాగ్ ' లో నేల కొరిగి
రింగ్ రోడ్లో భూస్థాపితమైనాడు.
కార్పొరేట్ ల కబంధ హస్తాల్లో
ఫామ్ హౌజ్ ల సేద్యం.
అతడిప్పుడు
ఒలికి పోయిన బతుకు గంజిలో
కానరాని 'మెతుకు'.!!

-కమలేకర్ శ్యామ్ ప్రసాద్ రావు
9441076632

కలిసిన కాపురం

కలిసి నడుస్తున్నాం
ఏళ్లకేళ్లు చల్లని పిల్ల గాలిలా వెళ్ళిపోయాయి
ఉక్కపోతలు , వడదెబ్బలు ఎన్ని తగిలినా
కష్టాలు కాష్టాల దాకా సాగనంపాం
రూపాయితో కాపురం చేయలే
మాటలనుకున్నాం మనసు చంపుకోలే
భావాలను, బంధాలను అర్థం చేసుకున్నాం.

జీవన సముద్రం ఒడ్డున
ఇసుకలో కలల గూళ్ళు కట్టుకున్నాం
అలలు అక్కసుతో కూల్చేసినా
మళ్లీ మళ్లీ కట్టుకుంటూనే గడుపుతున్నాం కాలం
అవి తరగని జ్ఞాపకాల నిధులు.

చెరువులో అలలు చిన్న చిన్నవే
మొఖం చూసుకోలేక నిండు చంద్రుడు సతమతం
అలలను ఆపి పడుకోబెట్టలేం
కురిసే చినుకులు చెరువులో ఆడుకుంటాయి

తల్లి ఒడి చేరిన తన్మయత్వంతో
మన మధ్య బంధాలు అంతే.

బావిలో నీళ్లు చేదుతుంటే రెండు చేతుల ఆసరా
బొక్కెన పడ్డ కొద్దీ బాధతో నీళ్లు చెల్లాచెదురు
అయినా నిండి పైకొస్తాయి లోకం చూసేందుకు
మనం మలినాలు కడుక్కుంటాం.

ఎవరి శరీరంలో తడి వారిదే
చేతులు కలిపి కదిలితే చెమట మట్టి పాలైనా
ధైర్యం దండి కొట్టదు.

ప్రేమ ప్రయాణంలో వీచే గాలి స్వచ్ఛమైనదే
గాలి దుమారాలెన్ని వచ్చినా దులిపేశాం
దుక్కపు అనుభవాలు తెలుసుకున్నాం
నవ్వు ముఖాల విలువ పెంచుకున్నాం

-కొమురవెల్లి అంజయ్య
9848005676

రైతన్నా

భూమికై పుట్టాడు
భూమినే నమ్ముకున్నా
వర్షంతో హర్షించాడు
కడుపే నింపేరైతన్నా!!

తనతల్లి ఎవరైన
భూమి పుత్రుడిలా
వెన్నులా ఈదేశాన
అయ్యాడు తల్లిలా!!

పదివేళ్లను భూమిలోపోనిచ్చి
పంటనే పండించాడు
మన ఐదేళ్లను నోటిలోపోనిచ్చి
ఆకలినే తీర్చాడు!!

రైతన్న నవ్వాలంటే
ఎంత కష్టమో
కష్టంతో ఎదగడమంటే
ఎంతటి ఆనందమో!!

పొలం పండాలంటే
జోడెద్దులు దున్నాలి
రైతన్న ఉండాలంటే
వరుణుడే కరుణించాలి!!

ఆలితాళి అంగట్లోఎట్టాలి
విత్తనం విత్తాలన్నా
పురుగులమందు కొనాలి
తాగిప్రాణమే విడిచే రైతన్నా!!

పంటనష్టమొచ్చిన పండకున్నా
కొయ్యకు ఊగాడే
బురదమనిషైన రైతన్నా
ఆలితాళేతెంచేసే అన్నధాతుడే!!
ధాన్యముండదు రైతింటా

ధానుడై నిలిచిన
నీరుతప్పదు కంటా
కొయ్యగూకకు ఇకనైన!!

నీవు లేకపోతే
పంట పండేన
నీవే కరువైతే
మన దేశముండేన!!

బీడుభూమైన నీకైపండునన్నా
భూమి నీ సొంతం
రతనాలుపండించే రైతన్నా
నీకులేదన్న అంతం!!

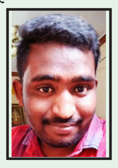

-మల్లె రంజిత్ కుమార్
7032650908

చెట్లు

ఉచితంగా తామిచ్చే
ఆక్సిజన్ కాదని
ప్లాట్లు కోసం నరికి
పాట్లు పడుతున్న
జనాన్ని చూసి
నివ్వెరపోతున్నాయి.

ఊపిరి సలపనివ్వని
కరోనా విషవలయం లో చిక్కి
ఊపిరిని నిలుపునే
ఆదుర్తలో ఆక్సిజన్ కోసం
ప్రాధేయ పడుతున్న
జనాన్ని చూసి
నిర్ఘాంతపోతున్నాయి,

ప్రాణవాయువునిచ్చే
తమని కాదని
కృత్రిమ శ్వాస కోసం
వెంటిలేటర్లను ఆశ్రయించే
జనాన్ని చూసి
నిశ్చేష్టలవుతున్నాయి.

ఇకనైనా భవిష్యత్ లో
తమని కాపాడి
పెంచుకుంటే ఏ ముప్పు రావని
ప్రార్థిస్తున్నాయి

-కయ్యూరు బాలసుబ్రమణ్యం
9441791239

రైతంటే అన్నం పెట్టే అమ్మ

రెక్కలు ముక్కలు చేసుకొని
బురద నుండి బువ్వను తీసి
ప్రపంచానికి పంచుతున్నా
గొడ్డు గోదతోటి గోసపడుతున్నా
హాలికుల అంతస్తు అధమమే
జీవన సాగరం ఛిద్రమే.

ఆరుగాలం కట్టబడి
రత్నాల సిరులు రాశులు పోస్తే
పదికొన్నోడు పది నిమిషాల్లో నే
వందకమ్ముకొని పందికొక్కవుతూ
ఖరైదైన కార్లల్లో తిరుగుతుంటే
అరిగిన పాదరక్షకాలతో
ఎండకు ఎండుతున్నాడు
పేగులను ఆరబెట్టుకుంటున్నాడు.

ప్రకృతి ప్రకోపించినా
నీరు పైరును నిండా ముంచినా
నకిలి విత్తనపోడు నట్టేటముంచినా
పురుగు మందులోడు పుట్టి ముంచినా
పుడమిని చీల్చుకొని తన్నుకొని
మొలకెత్తే మొలకలా
భవితపై ఆశల సౌధాలు పేర్చుకుంటాడు
పుడమిని ఎదలో పూజించుకుంటాడు
ఏరికోరి ఎన్నుకున్న ఏలికలు
రైతన్న కాళ్ళలోకి కట్టెలు విసురుతున్రు
పచ్చని పైరులో చిచ్చు పెడుతున్రు
రైతన్న గుండె లో గుణపాలు దించుతున్రు
రైతన్న కడలిని ఎడారి చేస్తున్రు.

రైతంటే అన్నం పెట్టే అమ్మ
ఆర్థిక రంగానికి రథసారధి
కల్చర్‌కు నిజమైన వారధి
పని విలువ తెలిపే నేర్పరి
పుడమిని కాపాడే రోహితుడు

-తాటిపాముల రమేష్
7981566031

నానీలు

తనువెల్ల
గాయాలు చేసి 'నా'
మట్టి 'మాత్రం' మనిషి
కడుపే నింపుతుంది.

వానచినుకుకైన
చెమట బిందువు కైన
మట్టి సువాసనతో
గుభాళిస్తుంది

ఏ స్వార్థం
ఎరుగనిది మట్టి
గర్భంలో విత్తిన
విత్తుకు పురుడు పోస్తుంది.

మట్టిలో తేడాలు
ఉండవచ్చు
కానీ స్పందించే
గుణం ఒక్కటే

-చాపలమహేందర్
9949864152

శవం

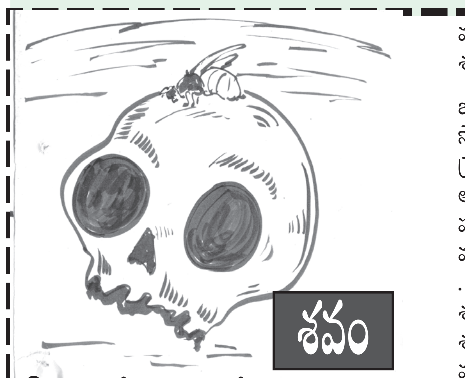

ఒక రాత్రో.. ఒక పగలో..
ఆగిన గుండెను భరిస్తున్న శరీరాన్ని చూసో..
శరీరం మీద ఈగలు చేస్తున్న
నృత్యాన్ని చూసో..
ఇది శవమని ధృవీకరిస్తాయి
మాట్లాడే చూపులు-

ధృవపత్రాలలో
నేనో-నువ్వో
ఎవరైనా కాని
ఇప్పుడో... ఎప్పుడో ఒకప్పుడు శవం కావాల్సిందే-

చూపుల నుంచి
కారుతున్న ధారను దుఃఖమంటారట
రెప్పల మధ్య కనిపించని తడిని
బాధంటారట.
ఏది ఏమన్న
శవం చూడదు, వినదు.

ఆత్మీయతతోనో..
శతృత్వంతోనో..
'పీడ వదిలిందనే పెదవులు దాటరాని ప్రేమతోనో
మాట్లాడే చూపులు
మాట్లాడుతూనే వున్న
శవం చూడదు. వినదు.

ఒక రాత్రో.. ఒక పగలో..
సొంతమో.. అద్దెనో.. ఒక ఇంటిలోనో
ప్రైవేట్.. ప్రభుత్వమో.. ఒక ఆసుపత్రిలోను
ఆకాశమో.. రోడ్డో... తదా ఒక అడవిలోనో
హత్యో.. ఆత్మహత్యో.. యాక్సిడెంటో
వృద్ధాప్యమో.. రోగమో..
....
శరీరాన్ని
శరీరం మీద ఈగలు చేస్తున్న నృత్యాన్ని
మాట్లాడే చూపుల్ని శవం చూడదు, వినదు
నేనో.. నువ్వో ఎవరైనా కాని
ఇప్పుడో ఎప్పుడో అప్పుడో శవం కావాల్సిందే-
శవం తాలుకు శరీరాల ధృవపత్రాలే
ఈ
శవం-
ఇంట్లో వచ్చిపోయె కరంట్‌లా..
ఆరడుగుల నేలలో పూడ్చినా
ఆతని మంటలో కాల్చినా, మళ్ళీ మళ్ళీ పుడుతునే వుంది.
పునారావృత్తం అవుతూనే వుంది
ఈ శవం మరణం లేనిది.. ఇది చిరంజీవి
ఈ శవం అదృశ్యంకాని సజీవ నిత్య దృశ్యాలు!

ఇప్పుడు
నా జేబులో శవాన్ని పెట్టుకొని తిరుగుతున్నాను
ఎక్కడ సమ్మేళనం జరుగుతోందో
ఎక్కడ కవిమిత్రులు.. ఆత్మీయ మిత్రులు
ఆప్త బంధువులు.. అభిమానులు.. మరి
ఎక్కడైతే నా విశ్వజనం చిరునవ్వు'ల'తో
ఎదురౌతారో.. ఆశ్రయం ఇస్తారో
అక్కడ ఈశవాన్ని వినిపిసాను..
చూపిస్తాను..!

-జనజ్వాల
సెల్:9949163770

కాలుతున్న కాష్టం

కాలచక్రం తిరుగుతోంది
బతుకుచట్రం అరుగుతోంది
తిరిగే చక్రంలో
అరిగే చట్రంలో
కష్టానికి విలువేది
పాలకుల పద్ధతేంది.

రైతుశ్రమ రాశిపోస్తే
రాబందులై పీక్కుతింటున్నరు
దళారీలు దౌర్జన్యనీతో
వ్యాపారులు వంచనతో

మిల్లర్లు మోసాలతో
కర్షక నీ కష్టం
కాలుతున్న కాష్టం.

కార్మికులకాయాల్లో గుండెచప్పుడు
కర్మాగారాల్లో కదిలేయంత్రచప్పుడు
పెట్టుబడుల రాబడిలో
నెత్తుటిర్ఘురిలోనెరిబడ్డబతుకులు.

కార్మిక నీ కష్టం
కలిగినోని పుష్టి

దోచబడ్డ దోపిడి
అణచబడ్డ రాపిడి
ఎదలోరగిలిన జ్వాలై
ఎగిసెను విప్లవమై

కర్షకా....!
కార్మికా....!!
మనమిప్పుడు
పోరుఇరుసుకు ఇరుచక్రకాలై సాగాలి

-జినుకల వెంకటేష్
9652092120

రారాజు రైతన్న

బంగారు భూముల్లో సాగుచేసే రైతన్న
నేడు బంజరు భూముల్లోకి వచ్చాడు
తన బీడుబడిన భూములను చూస్తే
తెలుస్తుంది మన రైతన్న గోడు
భూమి భారం తన భుజాన మోసి
బ్రతుకు దారిని చూపుతున్నాడు
ఊరే జలపాతమై రైతన్న ఉప్పొంగుతున్నాడు
పారే సెలయేరులా ప్రవహిస్తున్నాడు
ప్రవహించే నదిలా పరుగులు తీస్తున్నాడు
పచ్చదనంతో రైతన్న పరిమళించి పోతున్నాడు
పొద్దున్నే సూర్యునిలా ఉదయిస్తున్నాడు
సాయంత్రం చీకట్లో దీపం అవుతున్నాడు
రైతన్న హస్తానికి తెలియదు హోదాలు
రైతన్న కరములకు తెలియదు కులాలు
ఆకలయ్యే వారికి అన్నం పెట్టడం తప్ప
మూగజీవాలను పోషించి రైతన్న
మతిలేని మానవాళి కోసం మూగవాడవుతున్నాడు
సృష్టికి ప్రతి సృష్టి చేసిన రైతన్న
నేడు ముష్టి వాడై పోతున్నాడు
కాళ్లు చేతులను పనిముట్లుగా చేసి
తన రక్తాన్ని ఎరువుగా చేసి
చెమట నీరుగా పోసి
పొలం పండిస్తున్నాడు
కానీ నాటికి నేటికీ రారాజు రైతన్నే.

-కందుల తరుణ్
9618815325

నేటి మహిళ

ప: నేటి మహిళా, నేటి మహిళా
నేటి మహిళ, మేటి మహిళా
ఆకాశమె తన హద్దంటూ
సరిహద్దు తనకు లేదంటూ
మేటి రూపమై నిలిచింది, నేటిమహిళా
నేటి మహిళా, మేటి మహిళా.

చ: ఆడది అంటె అబలగాదని
ఆదిశక్తిగా వెలిసింది
శక్తియుక్తి విజ్ఞానంతో విజయవిహారం చేసింది
నిదురలేచిన నేటిమహిళ
వెలుగుతున్న ఒక దీపంరా
వెలిగించే ఒక దీపంరా
నేటి మహిళా, నేటి మహిళా
నేటి మహిళా, మేటి మహిళా ॥నేటి॥

కరుణలలో తాను కన్నతల్లిగా
భూమాతగ నిలిచింది
చేయి చేయికలిపిన మహిళ
సంఘ సభ్యులను నిల్పింది
వ్యవసాయం, పశుపోషణ, సేవా భావనరంగంలో
చేతివృత్తి చేపట్టింది, బతుకునావలో సాగింది ॥నేటి॥

చదువు సంధ్య సంస్కారంతో
ఉద్యోగాలే చేసింది
రాజ్యమేలే రారాణిగా రాజ్యాన్నే పాలించింది
పుడమి తల్లి పురటి నుండి
అంతరిక్షపు అంచుదాటింది
స్నేహహస్త మందించింది. స్నేహ మస్తమందించింది. ॥నేటి॥

ఫ్యాక్టరీలలో, వ్యాపారంలో, యాజమాన్య వ్యవహారాల్లో
తనకు తానుగా నిలిచింది

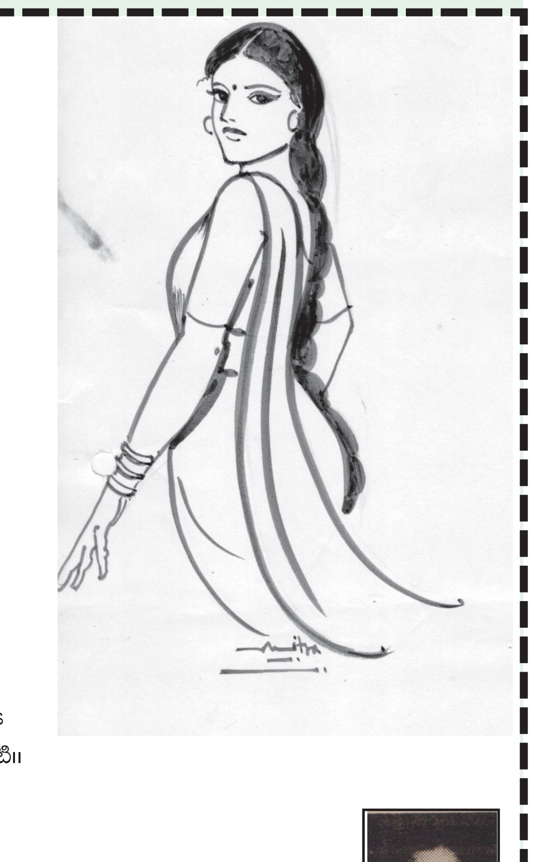

-డా॥బండారి సుజాత శేఖర్

గట్టు తెగిన చెరువు గమనంలా...

విధ్వంసం
పతనం సంభవిస్తోంది
వివరీత ధోరణులు
బాధ్యతా రహితులకు
ఉపయోగపడటం శోచనీయం..

"సాలెగూడు "వెబ్"
సర్వ సాధారణ బట్వాడా పద్ధతిలో
విస్ఫోటనానికి నాంది.
అశ్లీల చిత్రాలు– హింస
తీవ్రవాదం– జూదం
డ్రగ్స్– కల్చర్
మల్టీ మీడియా సందేశాలు
సంస్కృతి పరివ్యాప్తికి
నవ్య ఆలోచనా ధోరణులు
వ్యాప్తి చెందదానికి విస్తృత సాధన.

అణుశక్తి ప్రయోజనాలెన్నో
అణుబాంబుల వల్లన
ప్రపంచమే సర్వనాశనం
అయ్యే ప్రమాదమెంతో
వెలుగువెంటే చీకటి

మంచి వెంటే చెడు ఉండటం
ప్రకృతి సహజం! అనివార్యం!
ఫిల్టరింగ్ సాఫ్ట్‌వేర్లు
సైబర్ పెట్రోల్
"నెట్ నానీ"
సర్ఫ్ వాచ్
సర్ఫ్‌మంకీ
సాఫ్ట్‌వేర్లు
అందుబాటులో ఉన్నా..
నియంత్రణ సున్నా!?

బహుళ ప్రయోజనాలతో బాటు
మానవ జాతి సంక్షేమానికి
ఎంతగానో ఉపయోగపడుతున్నా..
సరిగా వినియోగించబడనప్పుడు
అంతా మించిన తిరోగమనమే..!!

- మహేశ్‌భట్టు లక్ష్మణరావు
9492870 859

వృక్షములు

పండు కాయలనిచ్చి..
కడుపు నింపును..
ప్రాణవాయువును ఇచ్చి..
బతుకు నిలుపును..

చల్లనైన నీడనిచ్చి..
సేద తీర్చును..
చల్లగాలిని ఇచ్చి..
హాయి గొలుపును..

ఆకులు అలములతో..
ఔషధాన్ని ఇచ్చును..
వేరు కాండములతో..
ఆహారం అందించును..

పేదోడి ఇల్లుకు..
ఎనగర్రై నిలబడును..
గిరిజన జాతులకు..
అన్నితానై అధారమిచ్చును..

పశు పక్ష్యాదులకు..
ఆవాసమిచ్చును..
పండు ముసలోల్లకు..
చేతికర్రై చేయూతనిచ్చును..

సుగంధాలు వెదజల్లే..
పువ్వులను ఇచ్చును..
అందమైన ఆకృతులల్లే..
సొగసులను ఇచ్చును..

మత్తును రేపేటి..
సురపానీయం ఇచ్చును..
మైమరపు కలిగించేటి..
పరిమళాలను అందించును..

పుట్టినాక మొదలుకొని..
ప్రతిదాంట్లో సాయపడును..
అమ్మలాగ తీసుకొని..
ఆదరణ చూపించును..

ఇన్ని చేసిన...
నిన్ను మరుస్తుండెను..
స్వార్థంబు తోడను..
ప్రాణాలు తీస్తుండెను..

తెలివిగల మనుషులు..
మట్టుబెడుతుండెను..
క్రూరమృగాలైన జంతువులు..
నిన్ను కాపాడుతుండెను..

వింత రోగాలచ్చి..
విగత జీవులవుతున్నరు..
విలువ తెలిసచ్చి..
విలవిలా లాడుతున్నరు..

ఆపద వచ్చిందనే..
గుర్తించిరి మమ్ము..
చేసేదేమీ లేకనే..
విడిచిపెడితి మిమ్ము..

ఇకనైనా సోయికచ్చి..
ఇలలోన పెంచండి..
అమ్మలా తోడిచ్చి..
అందరిని కాపాడుతామండి..

ధరణి మురిసేల..
తరువులు నాటండి..
ధగధగ మెరిసేల..
విరులు పూయించండి..

పచ్చని చెట్లతో..
అవనంత పందిరేయండి..
కాలుష్య నివారణతో..
బతుకు సాగించండి..

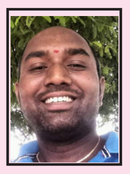

-పసుల. శంకర్
9542181301

స్త్రీ వైశిష్ట్యం

పుట్టుకతోనే పసి నవ్వులు దాచి..
కాళ్ళ మట్టెలతో కదలికల్ని కుదించి..
పసుపు తాడుతో స్వేచ్ఛను హరించి..
గృహిణి పాత్రలో ఒదిగింది మగువ !

గృహమే కదా స్వర్గసీమంటూ..
ఇల్లే తన అనంత లోకమంటూ..
తనను తానే త్యాగం చేసుంటూ..
బంధాల బంధనాల్లో చిక్కింది స్త్రీ !

సృష్టికి ప్రతి సృష్టికే కదా..
ఆడ జన్మ అర్థం పరమార్థమని..
సహనమే సతికి పర్యాయపదమని..
శాంతి సంపదే ఆమె సొంతమైంది !

అతివ అన్నామృత వర్షిణి..
ఆమె హస్తమే అక్షయపాత్ర..
మగువేగా మర్యాదల పొదుగు..
ఇల్లాలే కదా ఇంటి దేదీప్య దీపం !

ఆమె మనసే అనంత సాగరం
అమ్మతనమే అత్యద్భుత వరం
ఆవిడ స్పర్శయే అపూర్వ లేపనం
శారదలా సకల విద్యల సమ్మిళితం !

ఆమె జననం అనివార్య అవసరం
ఆమె ఒడి ఆది గురువు నిలయం
ఆమె మది కష్టసుఖాల మందిరం
ఆమె లక్ష్యమే కుటుంబ సంతోషం !

స్త్రీయే కదా ఆర్థికశాఖ మంత్రిణి
జ్వరాలకే దడ పుట్టించే వైద్యురాలు
ఆమే కదా సకల విద్యల తావు రేవు
అశ్రువుల్నే అధిగమించగల అర్ధాంగి !

మగని మనసెరిగిన మేధావి
పిల్లల ఆకలి వినగల వివేకి
ఇంటినే కోవెలగా మార్చే జ్ఞాని
ప్రకృతి ప్రసాద వరమేగా పడతి !

ఆమెలో ఆది మహాశక్తిని చూద్దాం
అతివలో అమ్మను చూసి తరిద్దాం
చిన్నారిలో చెల్లిని తలచి మురుద్దాం
మహిళలో మహిమగల దుర్గను దర్శిద్దాం !

– డా॥ బుర్ర మధుసూదన్ రెడ్డి
99497 00037

ఆడపిల్ల

పూర్వ జన్మ కృతము పుణ్యఫలముగాను
పుణ్యవతిగ పుట్టె పుడమి లోన!
కర్మ మర్మ ధర్మ కర్తవ్యమునుదిద్దె
జగతి ప్రగతి కెపుడు సాక్షి భూతి! 1!

చిట్టి పొట్టిగడుగు చీకాకు చిరునవ్వు
నత్తి మాటలొత్తి అత్త యనుచు!
పెరిగి పెద్దదగుచు ప్రీతిగా సేవతో
సోకు జేసె గుణము శోభమయము! 2!

పుట్టినింటి కాంతి మెట్టినింటివెలుగు
వంశ కీర్తిపెంచు వసుధలోన!
తల్లిదండ్రికళ్ళ తావెల్గు జ్యోతిగా
ఇళ్ళలోన ప్రేమ జల్లునింపు! 3!

కార్యమందు దాసి కరణేశు సచివుగా
రూపులోన లక్ష్మి చూపు మాత!
శయనమందు రంభ శాంతికే భూమాత
ఆరుకర్మలాత్మ ఆమెతృప్తి! 4!

జగతి ప్రకృతిగాను జాగృతం నేర్పించు
మార్పుతీర్పుఓర్పు మానధనము!
త్రిగుణ శక్తి తాను శ్రీవాణిగిరిజగా
లోక సౌఖ్యమెంచె లోకమాత! 5!

భ్రూణహత్యమాని బుద్ధిగా మసిలితే
అంద చంద మంత ఆడపిల్ల
తరతరాలకిలలొ దైవమై వెలుగిచ్చు
భరతమాత తీరు భవ్యచరిత! 6!

-డా. పాండాల మహేశ్వర్
9912180054

ఘనుడు గాంధీ

కాల చక్రపు
కదలికల్లో
కాంతి రేఖల
కదలికలెన్నో.

చారిత్రక
శోధనల్లో
చెదరని
సాక్ష్యాలెన్నో.

సామాజిక
సహజీవనంలో
సహకరించే
సృజనాత్మకథలెన్నో.

గుణాత్మకమైన
గుభాళింపులతో
ఘనచరితుల్లో
గాంధీజీ ప్రముఖుడు.

మానవతా మార్గం
మహోన్నత యోచనలూ
మనందరికీ
మార్గదర్శకమే.

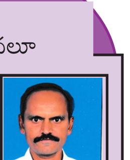

-సుతారపు వెంకట నారాయణ
9848958690

అక్షరానికి వందనం

అక్షరం ఒక ఆయుధం
అక్షరం అజరామరం
అక్షరం అజ్ఞానం పై సమరం
అక్షరం లక్ష్యాన్ని చేర్చే గమనం.

బాల్యంలో తొలి అడుగు తొలి పలుకు
"అమ్మ" తో మొదలెట్టిన
ఆ తియ్యనైన పసి పిలుపు
అక్షరాల అక్షర సత్యమే కదా

అక్షరం..
ఎన్ని శాసనాలను శిలలపై లిఖించిందో
మరెన్ని చారిత్రక సత్యాల ఘట్టాలకు
చాటింపై సాక్షాత్కరింపజేసిందో

అక్షరం..
ఎన్ని రసజ్ఞ సంగీతాలకు
పురుడు పోసిందో
మరెన్ని జానపదుల గొంతుకలకు
ఇంకెన్ని విప్లవ గీతాలకు ఊపిరిలూదిందో
బాషలు భిన్నమైనా భావంలో ఏకత్వం
లక్షల మెదళ్లను సానబెట్టే వైనం

ఆది మానవుడి తొలి అడుగును
అంతరిక్షపు కక్ష్యలో..నడిపించన
ఘనతనుసాధించిన..
అక్షరమా..
శతకోటి వందనాలు

-డా: పాక వెంకటేశ్వర్లు
9849436891

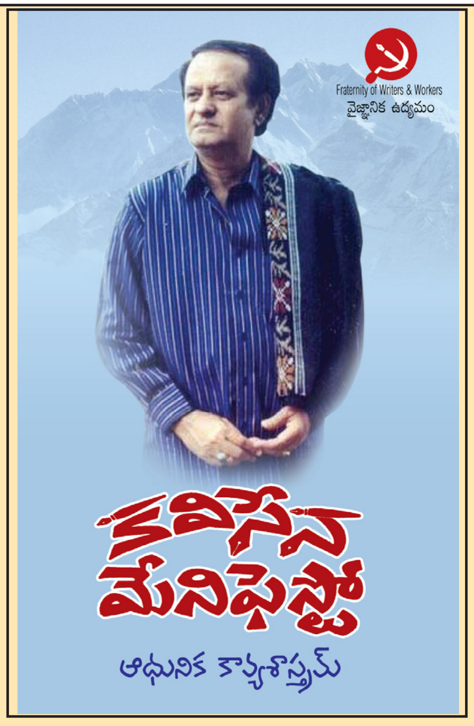

"కవిసేన మానిఫెస్టో" పేరుతో మహాకవి గుంటూరు శేషేంద్రశర్మ రచించిన "ఆధునిక కావ్యశాస్త్రం" 1977లోనే వెలువడింది. ఆనాటి నుండి ఈ గ్రంథం మీద చర్చోపచర్చలు జరుగుతూనే ఉన్నాయి.

"మానిఫెస్టో" అనే ఇంగ్లీషు మాటను ఒక సంస్థ నిర్వహించబోయే కార్యక్రమాలను ముందుగా తెలియజేసే ఒక ప్రణాళిక. ప్రజాస్వామ్య దేశాల్లో జరిగే ఎన్నికల సమయంలో రాజకీయ పార్టీలన్నీ తాము అధికారం చేబట్టే అవకాశం వస్తే యేమేం కార్యక్రమాలు నిర్వహించబోతున్నారో చెప్పడానికి మానిఫెస్టోను విడుదల చేస్తుంటారు. నిజంగా అధికారంలో కొస్తే ఆ పనులు చేస్తారో లేదా అనేది వేరే విషయం. అయితే మంచి కవిత్వం ఎలా ఉండాలో చెప్పడానికి గుంటూరు శేషేంద్రశర్మ గారు సాధికారికంగా ఈ ఆధునిక కావ్య శాస్త్రాన్ని "మానిఫెస్టో" పేరుతో ఈ గ్రంథాన్ని రచించాడు. ఇలాంటి "మానిఫెస్టో"ను ఇదివరకెవరైనా ఈ రూపంలో రచించారా అన్నది సందేహమే. కమ్యూనిస్టులు అధికారంలోకొస్తే యేం చేస్తారో చెప్పడానికి కార్ల్‌మార్క్స్ ఏంగెల్స్‌తో కలిసి రచించిన గొప్ప గ్రంథం "కమ్యూనిస్టు మానిఫెస్టో" అన్న విషయం మనకు తెలుసు. చరిత్ర గతినే ఓ మలుపు తిప్పిన అత్యంత ప్రభావవంతమైన గ్రంథం ఈ "కమ్యూనిస్టు మ్యానిఫెస్టో". కవిత్వం విషయంలో అంత ప్రభావవంతమైన గ్రంథం ఈ "కవిసేన మ్యానిఫెస్టో" అనడం అతిశయోక్తిగా అనిపించినా ఆ మాటలో కొంత నిజముందని ఈ గ్రంథాన్ని కూలంకషంగా బద్ధుడైపోకూడదు. కవి సరాసరి మానవజాతికి బాధ్యుడు. ఒక రాజకీయ పార్టీకి కాదు.

5. పై కారణాల చేత, అంటే మొత్తం మానవజాతి, మానవ జీవితం పట్ల కవికి బాధ్యత ఉండటం చేత కవి బాధ్యత రాజకీయ పరమైన బాధ్యతకంటె గురుతరమైనది. కనుకనే మానవజాతి క్షేమం కోసం కవి నాయకత్వం అన్నిటికంటె అగ్రగణ్యం కావాలి. ఈ వైజ్ఞానిక నాయకత్వాన్ని నెలకొల్పడం కోసం కవిసేన ముఖ్యంగా ఉద్యమిస్తుంది.

6. కవి కుల, మత, కాల, భాషా. దేశాలనే పంచవిధ బంధాలను అధిగమించాలి. తెంచుకొని బయటపడాలి.

7. కవిత్వం, కవిపాత్ర – భాషాపరంగానే ముగిసిపోకుండా క్రియాపరంగా అన్వయం అయితేనే దానికి అర్థం ఉంటుంది.

8. కథకుడు, నవలాకారుడు, విమర్శకుడు, నాటక రచయిత కూడా కవిగా పరిగణించబడతాడు కవిసేనలో.

షరా: ఇది రాజకీయ ఉద్యమం కాదు. ఇది ప్రధానంగా వైజ్ఞానిక ఉద్యమం. కవికి రాజకీయాలతో సంబంధం ఉంటుంది. కానీ రాజకీయ పార్టీలతో ఉండదు. రాజకీయ పార్టీవాళ్ళు సభ్యులుగా ఉండవచ్చు. కానీ మూలభూతమైన కవిసేన ఆశయాలకు లోబడి మాత్రమే ఉండగలరు".

శేషేంద్రశర్మ గారి కవిసేన మానిఫెస్టో - ఒక పరిచయం

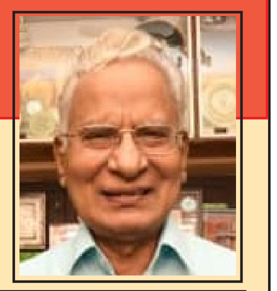

- డా॥ అంపశయ్య నవీన్
సెల్: 9989291299

చదివిన విమర్శకులు అంగీకరిస్తారనుకుంటాను.

గుంటూరు శేషేంద్రశర్మ తెలుగు, సంస్కృతం, ఇంగ్లిషు భాషలు మూడింట్లోను మహా పండితుడు.

శేషేంద్ర చనిపోయినప్పుడు ఆయనకు నివాళులు అర్పిస్తూ దష్ట్రవ ఎఆఅఎబఛ పత్రిక ఇలా రాసింది–

"His Kavisena Manifesto gave a new direction to modern criticism making it a landmark work in poetics. Telugus would rue the intellectual impoverishment they suffered in maintaining a distance from him. Seshandra could have given us more, but we did not deserve it. The denial of Jnanapeeth award to him proves it" - The Hindu 1-6-2007.

("శేషేంద్ర రచించిన కవిసేన మానిఫెస్టో ఆధునిక తెలుగు కవిత్వ విమర్శా రంగంలో ఒక మైలురాయి వంటిది. తెలుగువాళ్లు శేషేంద్రశర్మను దూరం పెట్టినందుకు తప్పకుండా పశ్చాత్తాపపడాలి. శేషేంద్రశర్మ తెలుగు సాహిత్య రంగానికింకా ఎంతో ఇచ్చేవాడు. కానీ మనం అందుకు అర్హులం కాము. ఆయనకు జ్ఞానపీఠ పురస్కారం తిరస్కరించబడటం దీన్ని రుజువు చేస్తుంది". (స్వేచ్ఛానువాదం-నవీన్)).

"హిందూ" పత్రిక రాసిన ఈ మాట చాలా నిజం. నిజంగానే ముఖ్యమైన తెలుగు కవిత్వ ప్రపంచం ఆయనను కొన్ని సాహిత్యేతర కారణాల వల్ల దూరం పెట్టిన మాట వాస్తవమే. ఆ విషయం అలా ఉండనిచ్చి ఆయన "కవిసేన మానిఫెస్టో"ను పరిచయం చేసే ప్రయత్నం చేస్తాను.

పూర్వం శ్రీశ్రీ "మహాప్రస్థానా"నికి ముందుమాట (యోగ్యతాపత్రం) రాస్తూ చలం "కవిత్వాన్ని తూచేరాళ్లు తన దగ్గర లేవన్నా"డు. కవిత్వాన్ని తూచే రాళ్లను ఈ కవిసేన మానిఫెస్టో సమకూరుస్తుందని నా కనిపించింది.

మంచి కవిత్వం అంటే యేమిటో, ఆ కవిత్వం ఎలా ఉండాలో ఈ మేనిఫెస్టోలో శేషేంద్ర సాధికారికంగా వివరించాడు. ఆయనకు తెలుగు, సంస్కృతం, ఆంగ్ల భాషల్లో ఉన్న పాండిత్యం కారణంగా ఆ భాషల్లో రచించబడిన కొందరు మహాకవుల కవితల్ని ఉదహరిస్తూ గొప్ప కవిత్వం ఎలా ఉండాలో చెప్పాడు.

"నేను కవిగా చెపుతున్నాను. తెలుగుదేశంలో కొత్తగాలి వీస్తోంది. కవితలో కొత్తతరం లేస్తోంది. భయంలేని కవులు పుడ్తున్నారు. బలాదూరు పొమ్మంటున్నారు. ముసలికంపు కొట్టే ముతక్కవుల్ని, ఇంతవరకు వచ్చింది కవిత్వం కాదని రుజువు చేస్తున్నారు. కవిత్వం యేమిటో ముందు తెలుసుకోండని కళ్ళు తెరుస్తున్నారు. తెలుగు కవితాచరిత్రలో ఒక అధ్యాయం ఖరాబయిపోయింది. అకవుల సమర్థంలో, వాళ్లమీద రాసిన సాహిత్య విమర్శలతో, వాళ్ళను కలిపి వేసిన చచ్చు ఏంథాలజీలతో, వీడు లేడే వాడు లేడే అని ఏడ్చేవాళ్లతో, ఆ ఉన్నవాళ్ళు కూడా అజాగళస్తనాలేనని తెలీని వాళ్ళతో" అంటాడు శేషేంద్రశర్మ.

ఇదీ కవిసేన మానిఫెస్టో

దీన్లోని కొన్ని అంశాలతో అందరు కవులు యేకీభవించకపోవచ్చు. కానీ వీటిని గురించి ఆలోచించి తనెక్కడున్నాడో ప్రతి కవి తెలుసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. ఈ పుస్తకంలోని మిగతా భాగంలో మంచి కవిత్వానికుండవలసిన లక్షణాలను విపులంగా చర్చించటం జరిగింది.

పైన వివరించిన 8 అంశాలను గూర్చిన వివరమైన చర్చ ఈ పుస్తకంలో మిగతా 20 అధ్యాయాల్లో మనం చూస్తాం. ఈ 20 అధ్యాయాల్లో ప్రపంచ సాహిత్యాన్ని గూర్చిన శేషేంద్రకున్న అపారమైన జ్ఞానం మనకు దర్శనమిస్తుంది.

ఈ 20 అధ్యాయాల్లోని అంశాలను పరిశీలించే అవకాశం ఈ చిన్న వ్యాసంలో లేదని మనవి చేస్తున్నాను. కానీ అక్కడక్కడ శేషేంద్ర చేసిన కొన్ని వ్యాఖ్యానాలను మాత్రమే ఉటంకించే ప్రయత్నం చేస్తాను.

"సామాజిక చైతన్యం ముసుగు క్రింద వీర విహారం చేస్తున్న శిల్పరహిత అకవిత్వ మలినాన్ని దేశం నుండి క్షాళనం చెయ్యాలి. సామాజిక చైతన్యం కవికి ఒక భాగం మాత్రమే. కవికి కావలసిన బృహత్ చైతన్యంలో అది నూరోవంతు కూడా ఉండదు" అంటాడు "ఏమిటి ఈ సామాజిక చైతన్యం" అన్న అధ్యాయంలో.

"వస్తువు బంగారం లాంటి ముడి సరుకు. దాన్ని ఆభరణంగా మార్చే కళ శిల్పం" అంటాడు మరో అధ్యాయంలో.

"కవిత్వం శబ్దశిల్పమా?" అన్న అధ్యాయంలో "ఈనాడు అంటే అర్థవైచిత్రి గాని శబ్దవైచిత్రి కాదనీ, కవిత్వం అంటే అనుభూతి కళగానీ అభూతకల్పన కాదనీ, కవిత్వమంటే ఒక జీవన విధానమే గానీ బ్రతుకుతెరువు కాదనీ ప్రచారం చేద్దాం. భావశిల్పం వేపు పిలుద్దాం. అదే నాగరిక ప్రపంచంలో యోగ్యమైన మార్గమనీ వాల్మీకి వైపు, గాలిబ్ వైపు, బోదలేర్ వైపు రమ్మని ప్రబోదిద్దాం.

వట్టి శబ్దాలు కవిత్వం కాదు. ఇదీ తెలుగుజాతి మొట్టమొదట తెలుసుకోవలసిన పాఠం" అంటాడు.

"ఎలా చెప్పాం అన్నది కాదు. ఏది చెప్పాలి అన్నదే ప్రధానం" అనే వర్తమాన ఆంధ్ర నిరక్షరాస్య ముఠా సిద్ధాంతం చేత ఈనాడు కేవల కథనమాత్ర వచన రచన తయారవుతోంది. కవిత్వం లేబేల్‌తో మార్కెట్లోకి వస్తోంది" అంటాడు శేషేంద్ర.

"కవి అన్నవాడికి పాండిత్యం అవసరం లేదని, తన అనుభూతిని వాక్యాలుగా మార్చే భాషాజ్ఞానం ఉంటే చాలంటాడు"

"కవిత్వం ఒక ఆత్మకథ" అన్న అధ్యాయంలో "అనుభూతి మూలక ఆత్మ కళాభ్యాస సన్నివేశాల్లోంచే కవితా వాక్య శకలాలు దొరుకుతా"యంటాడు.

కవిత్వం వార్తాపత్రికల్లోని వాక్యాల్లాగ ఉండవద్దంటూ తను రాసిన కవితల్లోని కొన్ని వాక్యాల్ని ఉటంకిస్తాడు.

"అమావాస్య చంద్రుడి చివరి ముక్కను కూడా నోట్లో వేసుకుంది"

"గంగానది మొదట ఒక దేవత. తర్వాత పడవల రస్తా. ఆ తర్వాత మన పొలాల్లోకి పారే పంటకాలువ. చూచావా, కాలం చేతుల్లో దేవతల రూపాలు కూడా మారతాయి"

తన ఈ కవితా శకలాలు వార్తాపత్రికల్లోని వాక్యాల్లో లేవంటాడు శేషేంద్ర.

"కవిత్వంలో ప్రాచీనభాష – వర్తమాన భాష" అన్న అధ్యాయంలో.

"మహాకవుల్ని ఎవరినైనా తీసుకొండి, ఎవరయితే ప్రజల్ని ప్రభావితుల్ని చేశారో, నాగరికతల్ని సంస్కృతుల్ని సృష్టించారో అలాంటి కవులందరూ వాళ్ళ కవిత్వాల్ని వర్తమానభాషలోనే రాశారు. గతించిన శతాబ్దాల భాషలో రాయలేదు" అంటాడు శేషేంద్ర.

"మంచి కవిత్వాన్ని దూషించటానికి సాధారణంగా ఆంధ్రదేశంలో అకవులు, కుకవులు ఏరుకున్న తిట్లు, ఎత్తే ఆయుధాలు ప్రధానంగా రెండు– ఒకటి: అర్థం కావడం లేదు. రెండు: రొమాంటిక్ పొయిట్రీ లేక ఆత్మాశ్రయ కవిత్వం. అసలు నిజమైన కవిత్వం కనబడితే చాలు దెయ్యాన్ని చూసినట్లు భయపడిపోతారు ఈ జాతివాళ్ళు".

"ఆంధ్రదేశంలో నిజమైన కవిత్వానికి ప్రథమ శత్రువు ఈరోజు అర్థం కావడం లేదన్న ప్రశ్న. ఏమిటో అయోమయంగా ఉంది. ఎందుకిన్ని ఇమేజెస్. ఇన్ని సింబల్స్. ఈ గొడవంతా యేమిటి"?

కవిత్వం అర్థం కావడం లేదు అని చెప్పేవాడు ఆ కవిత్వాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి యేమైనా కృషి చేశాడా? అని తనను తాను ప్రశ్నించుకోవాలంటాడు శేషేంద్ర. అలాగే రొమాంటిక్ పొయెట్రీని ఆత్మాశ్రయ కవిత్వమని తేలికగా తీసెయ్యడం ఆ తరహా కవిత్వాన్ని గూర్చిన సరిఅయిన అవగాహన లేకపోవడమే అంటూ రొమాంటిక్ పొయెట్రీని గురించి గోర్కి, లెనిన్, లోర్కా లాంటి మేధావులు యేమన్నారో చెప్పాడు.

కవి అన్నవాడికి పాండిత్యం అవసరం లేదని, తన అనుభూతిని వాక్యాలుగా మార్చే భాషాజ్ఞానం ఉంటే చాలంటాడు.

ఈ గ్రంథంలోని చివరి అధ్యాయం: "కవిత్వంలో కమిట్మెంట్". ఈసుదీర్ఘమైన అధ్యాయంలో శేషేంద్ర ఎన్నో అంశాలను చర్చించాడు.

"కవి ఎవడు? జ్వలించేవాడు. జ్వలించి బహిర్జగత్తుతో ఆత్మైక్యం పొందేవాడు. ఇంతటి తాదాత్మ్యం సాధించినప్పుడే కవిత్వం ఉత్పన్నం అవుతోంది. కనక కవి నేను యేదో ఒకదానికోసం ప్రతిబద్ధుడ్ని (కమిటెడ్) అన్నప్పుడు అతడు దేనికోసం ప్రతిబద్ధుడ్నంటున్నాడో దానికోసం జ్వలించి పోతున్నాడన్నమాట. దానితో ఆత్మైక్యం పొందాడన్నమాట. కనక ప్రశ్న యేమిటంటే– అనుభూతిమూలక ప్రక్రియ అయిన కవిత్వం విషయంలో కవికి కవిగా ఒక ప్రతిబద్ధత – సాధారణ వ్యక్తిగా మరొక ప్రతిబద్ధత అని రెండు ఉండే అవకాశం ఉందా?" అంటూ ఈ విషయాన్ని గూర్చి ఈ అధ్యాయంలో సుదీర్ఘంగా చర్చించాడు.

ఇలా గుంటూరు శేషేంద్ర రచించిన ఈ కవిసేన మానిఫెస్టోలో కవిత్వానికి సంబంధించిన అనేక సూక్ష్మ, స్థూల అంశాలను చాలా లోతుగా అనేకమంది సంస్కృత, ఆంగ్ల, రష్యన్ మేధావుల కొటేషన్లతో చర్చించాడు. నేను ఈ గ్రంథాన్ని పాఠకులకు పరిచయం చెయ్యడానికే ప్రయత్నించాను తప్ప ఈ పుస్తకంలోని మంచి, చెడ్డల జోలికి వెళ్ళలేదని మనవి చేస్తున్నాను. మంచి కవిత్వం రాయాలని తపించే యువ కవులంతా ఈ పుస్తకాన్ని తప్పకుండా చదవాలి. కవితా ప్రక్రియను గూర్చిన కనీస అవగాహన లేకుండా ఇవ్వాళ్ళ చాలామంది వచన కవిత్వం పేరుతో కవిత్వం రాసేస్తున్నారు. అలాంటి వాళ్ళకు ఈ పుస్తకమొక కరదీపికగా పనిచేస్తుంది.

(శేషేంద్ర శర్మ 94వ జయంతి సందర్భంగా...)

మంచి కవిత్వం రాయదల్చుకున్నవాళ్లు యేం చెయ్యాలో చెబుతూ ఇలా అంటాడు:

"మరొకడు వాడిన పదం గానీ,భావం గానీ చస్తే వాడొద్దు. విచిత్రంగా చెప్పడం నేర్చుకో. మనదేశం అవతల దూరదూర సీమల్లో తిరిగే మనుషుల చరిత్రలు తెలుసుకో. నీతి, ధైర్యం బుద్ధిపూర్వకంగా తెలుసుకో. నీవు మంచి కవివవుతావు. మంచి కవి అంటే ఆధునిక కవి. ఈ లక్షణాలు లేనివాడు ఆధునిక కవి కాడుకదా! అభ్యుదయ కవి అసలే కాలేడు. ఈనాడు చరిత్రలో మనిషి ఎక్కడున్నాడన్న స్పృహలేనివాడు ఆధునిక కవి ఎట్లా అవుతాడు? అజ్ఞానకవి అవుతాడు. (కవీ, అజ్ఞానం పరస్పర విరుద్ధ శబ్దాలు) వాడి వెధవ కవిత్వం పుస్తకం మీద ఆధునిక కవినని రాసుకున్నా లాభంలేదు. ముసలిభావాలు, ముసలికంపు కొట్టే భాషతో పేనుతూ మూర్ఛవాడు మెడలో బిళ్ళ తగిలించుకున్నట్టు వచన కవిత అనే చచ్చు లేబిల్ తగిలించుకొని తిరిగేవాడు ఈ అమాయక తెలుగుదేశంలో అయితే ఆధునిక కవిగా చలామణి అవుతున్నాడు గానీ దీని సరిహద్దులు దాటి గనక అవతలికి పొయ్యాడో వీడ్ని పట్టుకొని యే పదిహేనో శతాబ్దపు బోనులోనో బిగించి మ్యూజియంలో పారేస్తారు".

ఇలా కవి అంటే ఆధునిక కవే కావాలి అని చెబుతూ తన కవిసేన ఆశయాలు, నియమాలు యేమిటో శేషేంద్ర స్పష్టంగా చెప్పాడు.

"కొడవలి కర్షకుడి ఆయుధం, సుత్తి కార్మికుడి ఆయుధం. కత్తి సైనికుడి ఆయుధం. నినాదం రాజకీయవాది ఆయుధం. అట్లాగే కవిత్వమే కవి ఆయుధం.

ప్రజాకోటి కోసం కవి ప్రయోగిస్తాడు తన ఆయుధం. ప్రజాగాథ కోసం ప్రవహిస్తుంది కవి సిరా!

కవే దేశానికి అసలు నాయకుడు. రాజకీయవాది కాడు. రాజకీయవాది నాయకత్వాన్ని కవిసేన తిరస్కరిస్తుంది. రాజకీయ భావాల్లో పెంపుడుకుక్కల్లా బ్రతికే కవినామకుల్ని గర్హిస్తుంది. కవి తన ఆయుధాల్ని గూర్చి తెలుసుకోవాలి. తన ఆయుధాల్ని ఎలా ప్రయోగించాలో తెలుసుకోవాలి.

కవితాయుధ ప్రయోగ విద్యా రహస్యాలు తెలుసుకోవడానికి కవితాచైతన్యం ఆవహింపజేసుకోవడానికి ఆధునిక యుగంలో ప్రారంభమైన శ్రామికలోక మహోత్సవంలో మన జెండా ఎగురెయ్యడానికి దిక్కుదిక్కునా కవిసేనలు ఉదయించాలి.

కవిసేన తన ఆశయాల్ని సంగ్రహంగా ఈ క్రింది విధంగా నిర్వచించింది.

1. ఇది కవుల పార్టీ. కవి కవితాశిల్పం; కవికీ సమాజానికి ఉండే సంబంధాలు – ఈ రెంటిపై ఈ సంస్థ రూపొందించబడింది.

2. కవిత్వానికి ఒక ప్రమాణం నిర్ణయించాలి. ఈ ప్రమాణం ప్రపంచంలో కవిత్వ తత్త్వవేత్తలు ప్రతిపాదించిన సిద్ధాంతాల్ని పరిశీలించి, ఏదో ఒక సార్వత్రికమైన సూత్రాన్ని స్వీకరించటం. దానితోటి అన్ని దేశాల్లో, అన్ని కాలాల్లో అగ్రగణ్యులైన కవుల కృతులను జోడించి వర్తమాన కవితని కొలిచితీరాలి. కవిత కానిదాన్ని నిర్దాక్షిణ్యంగా బహిష్కరించాలి. కవితకు కొలబద్ద లేదనే ఖఅంఎఅవత్అటఅఎ దృక్పథాన్ని ఖండించాలి.

3. ఆర్థిక సామాజిక సమస్యల వరకు ఈ శతాబ్దం అంగీకరించిన మార్క్సిస్టు సిద్ధాంతాన్ని కనీస పరిష్కారంగా స్వీకరించాలి.

4. సమగ్ర మానవ జీవితంలో రాజకీయం ఒక భాగం మాత్రమే. రాజకీయం సామాజిక, ఆర్థిక సమస్యల్ని పరిష్కరించటానికి ఒక సాధనం మాత్రమే. కానీ కవి సంపూర్ణ మానవ జీవితంతో సంబంధం ఉన్నవాడు. కనుక కవి బాధ్యత రాజకీయ భాగానికే పరిమితం కాదు. ప్రస్తుత సామాజిక సందర్భాన్ని అనుసరించి కవి దృష్టిలో రాజకీయం హెచ్చు భాగం తీసుకోవచ్చు. కానీ కవి సంపూర్ణ మానవుని మీద తనకున్న బాధ్యతల్ని విస్మరించి ఒక పరిమిత ప్రయోజనాలకు మాత్రమే

పుడమితల్లి

ఆకుపచ్చని కోక సింగారం నీ తనువు
గలగల పారే జీవనదుల అందమే నీవు
పర్వత లోయల హ్వయల ఒయ్యారానివి.

పురిటి నొప్పులెన్నొ భరించు మనతల్లి
పచ్చిబాలింతయై సాదుకొను పుడమితల్లి
సకల జీవరాసుల కాలవాలమై తాను.

తన వంటి శక్తినంత కూడగట్టుకొను
ప్రకృతి సంపదతో పరవశింపజేయు
మట్టిలోని సిరులనెన్నో పండింపజేయు.

తన గుండెలో గుణపములెన్ని గుచ్చినను
మలమూత్రాల కంపు నింపినను
సహనంతో తనవారినొడిలోనే దాచుకొను.

వ్యర్థాలతో అనర్థాలు ముంచుకొచ్చే
ప్లాస్టిక్ జీర్ణం కాక వలవల వగచె
తరిగి పోతున్న వనాలతో దుఃఖించె.

తనదని కొట్టుకొనే నరహంతకులను
భూభాగానికై ప్రాణాలు తీసే కసాయిలను
చూచిన ధరణిమాతా ఫక్కున నవ్వేను.

భూకంపాల బెరుకులను తట్టుకొని
భూకబ్జా కోరుల చేతుల్లోనీచి నెట్టుకొని
తన గమనంతో అహింసకరుని అనుసరించె.

తొలకరితో పులకరించిన తనమేను.
రైతన్నల దిగులు చూచి వగచేను.
సిరుల దిగుబడులిచ్చి వెలుగు నింపేను.

-చైతన్య భారతి పోతుల
7013264464

గజలు

కదలి నిదురపోతున్నది వెన్నెల జోకొట్టగ
పుడమి నిదురవోతున్నది పూవనము జోకొట్టగ
అనునయించె అనుబంధం, అపురూపం నిల్పుకో
పల్లె నిదురవోతున్నది పైరులు జోకొట్టగ

పెంచుకుంటే పెరిగేది ప్రేమబంధమొకటే
చెరువు నిదురవోతున్నది చేపలు జోకొట్టగ

కఠినమైన కరిగిపోవు కలిసి చెలిమి పంచితే

నింగి నిదురవోతున్నది నీలిమ జోకొట్టగ
మౌనమేమి గొప్పకాదు మాట్లాడేతనముండగ
చెట్టు నిదురవోతున్నది పిట్టలు జోకొట్టగ

కల్మశముల జారవిడుచు కాసర్లా !అదే ప్రగతి
నావ నిదురవోతున్నది నదియే జోకొట్టగ!!

-డా.కాసర్ల నరేశ్ రావు
9441406252

ఏదైనా కొంతకాలమే

కాలం చెప్పిన తీర్పులు మంచే మిగులుతుంది
పాల పైన మీగడ లాగా

మంచి నీ వంచన చేయలేరు
మానవత్వాన్ని పక్కాగా ఎగరడమే
అన్ని విధాల నిజం అన్నీ యి జాల సారాంశం.

మనిషి తత్వం మెరుగు పడినప్పుడు
మానవతా కలువ పువ్వులు వికసిస్తాయి.

వేకువజాము సూర్య కిరణాలు సోకి నంతనే
మల్లెలు గులాబీలు కలువలు తామరలు
మనోహరంగా నోళ్ళు విప్పి పరిమళాలను
వెదజల్లుతూ నవ్వుల పువ్వులను పూ శాయి.

మనిషి అంటే పరిమళించే మానవత్వమే అతనికి
అసలైన మనిషికి సంకేతం

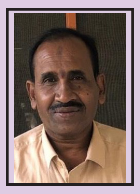

-డాక్టర్ సిహెచ్ ఆంజనేయులు
7702537453

ఏకాంతవాసం

నా ఆలోచనల పంజరంలో
నన్ను నేను బంధించుకొని
ఏకాంత ద్వీపాంతరవాసాన్ని చేస్తూ
ఆనందపు కారాగారాన్ని
అనుభవిస్తూ ఉన్నాను.

ఎగిరే వీలులేని
రంగుల రెక్కలను అతికించుకొని
అందని ఆకాశం కోసం
అంతులేని యాతన పడలేను

సిమెంటు గోడల మధ్య
రాతిపువ్వులా వికసించలేక
దుర్గమమైన అరణ్యంలో
అనాఘ్రాత పుష్పంలా పరిమళిస్తున్నాను

నన్ను నేను నిలువునా
వెదురులా చీల్చుకొని
వేణువులా సుతిమెత్తగా మొలకెత్తి
నిశ్శబ్ద సంగీతపు పాట పాడుతున్నాను.

కెరటంలా ఉవ్వెత్తున ఎగిసిపడుతూ
నీటి తుంపరల్లా నీరసంగా ముక్కలవుతూ
మౌన గంభీరముద్ర దాలుస్తూ
నీలిమ పెదవులపై
నురగల సంతకం చేస్తున్నాను.

అనంతమైన ఆకాశం కింద
అనాఛ్ఛాదిత హృదయాన్ని పరిచి
వేల చుక్కల మెరుపులను
స్వచ్ఛ హృదయపు అద్దంలో
అచ్చంగా ప్రతిబింబిస్తున్నాను

– డి.క్రాంతి కుమార్
7396721108

స్టేజీఫియర్?

నీకేమికోరలు లేవు
చీల్చేందుకు...
నీ దగ్గర కొరడాలులేవు
కొట్టేందుకు...
నీకేమి కొమ్ములు లేవు
పొడిచేందుకు...
నీ దగ్గర ఏకే 47 గన్నులులేవు
కాల్చేందుకు...
నీవు దాదావు కాదు
దండించేందుకు దఢపుట్టించేందుకు.
కానీ, నీ దగ్గరకు వచ్చేందుకు
అందరూ భయపడతారు
గజగజ వణికిపోతారు
కాళ్ళు వణుకుతాయి
చేతులు చల్లబడతాయి
అరికాళ్ళల్లో అరిచేతుల్లో
ముచ్చెమటలు పడతాయి
పెదాలు ఎండిపోతాయి .
గుండె వేగంగా కొట్టుకుంటుంది
ముఖాలు కళావిహీనమౌతాయి
బిత్తర చూపులు చూస్తారు
తత్తర పాటుకుగురౌతారు
నోరెండిపోతుంది నిముష
నిముషానికి దాహమౌతుంది
గుండెనిండా గాలి పీల్చి
వదులుతారెందుకో పాపం ...
అదే ఉపన్యాస వేదికంటే...

అదే అదే "స్టేజీఫియర్" అంటే...
కానీ కొందరంటారు
వేదికంటే ఒక వేడుకని
వేదికంటే భయంలేదని
ఔను కొందరు నిర్భయంగా
భయపడకుండా తడబడకుండా
నిర్మలంగా నిశ్చలంగా ప్రశాంతంగా
నవ్వుతూ వేదికను ఎక్కుతారు
ఆడాలనుకున్న ఆట ఆడేస్తారు
పాడాలనుకున్న పాట పాడేస్తారు
ఇవ్వాలనుకున్న సందేశం ఇచ్చేస్తారు
చెప్పాలనుకున్న విషయం చెప్పేస్తారు
చేయాలనుకున్న కార్యక్రమాన్ని చేసేస్తారు.
నేడు కాస్త సాధన చేస్తే చాలు
రేపు నీవే ఒక విజేతవు కావచ్చు
నీవే ఆ వేదికను నియంత్రించవచ్చు
అందర్నీ మంచి మాటలతో
మంత్రించి మాయచేయవచ్చు
నవ్వుల పువ్వులు పూయించవచ్చు
అవార్డులు రివార్డులు అందుకోవచ్చు
సన్మానాలు సత్కారాలు పొందవచ్చు
ఆ శక్తి ఆ యుక్తి ఆ ఓర్పు ఆ నేర్పు
ఆ సామర్థ్యం నీకుందని రూపించుకో !
ఇకపై రామబాణమై సాహసమే ఊపిరిగా
సాగిపో ముందుకు !
సందేహం ఎందుకు ?

– పోలయ్య కవి కూకట్లపల్లి
9110784502

నీ బుల్లెట్టు బండెక్కి..

పాట..
రయ్ రయ్ మని పరుగులు తీస్తుంది
తనదైన తీరుగ ప్రవహిస్తోంది
మనసు తీరాలతో మమేకమై.

ప్రతి ఇల్లెక్కి, వాడ వాడల్ని కదిలించి
పలు రోడ్లపై సందడి చేసి
సప్త సముద్రాలనూ దాటి
నాట్యమాడేస్తుంది.

మధురమైన భాషా సామర్థ్యము
వినసొంపైన సుస్వరాల విన్యాసము
గుండె వేదికలపై భావ గాంభీర్యము
అన్నింటినీ అలంకరించుకొని
ఏ బ్రేకర్లూ ఆపలేని జెట్ స్పీడ్ తో
అందర్నీ ఊపేస్తూ ఊరేగుతాంది.

పాటకెందుకో అంత ఆత్మీయత
మైమరవడానికి ప్రాధాన్యమిస్తది
చెవులు విప్పార్చితె చాలు
గుండెల్ని ఎత్తుక పోతది
పాట.. పసిపిల్లల పోలిక
భుజాలనెక్కి తేలిక పరుస్తది
ప్రతి ఎదను మీటుతూ
హృదయోల్లాసం కావిస్తది
వినండల్లో..
పాటా..మజాకా..
చిటికెన వేలును పట్టుకొని
ఉక్కిరి బిక్కిరి చేస్తూ నిలవనీయట్లేదు
నీ వెంట వచ్చేతపా అంటోంది

– వనిపాకల లచ్చిరెడ్డి
9966897001

బతుకనేర్పే బతుకమ్మ

ప్రకృతికి ప్రతిరూపం
ప్రకృతే నీవైన రూపం.
బతుకునిచ్చేవు
బతుకు నేర్పేవు
బతుకునీవైన బతుకమ్మ.
నిన్ను,నన్ను ఏకం చేసేదే బతుకమ్మ....
బతుకంతా దీవిస్తూ దారి చూపేవు..
అతివలందరూ భక్తితో కొలిచే బతుకమ్మ,...మా అమ్మ.
తంగేడు,గునుగు,గన్నేరు,..
చేమంతి,మందార పూలను దేహం నిండుగా కలిగి
కనులకు ఇంపు నిచ్చేవు...బతుకమ్మ...
తొమ్మిదిరోజులు నవనైవేద్యాలు స్వీకరిస్తూ,
వెలదులు ఏడువారాల నగలను ధరిస్తూ,
వైవిధ్య పాటల కరతాళధ్వనులను చేస్తూ,
వలయాకృతిలో నిన్ను స్తుతిస్తూ...
మహిళలలో మనో దయిర్యాన్ని పెంపొందిస్తూ,
అందరి హృదయాలు తృప్తితో తరిస్తూ...
పుట్టినిళ్ళకే ఓ కళ నిస్తావు...బతుకమ్మ...మా అమ్మ
తెలంగాణ మహిళల పండుగ,
ఆనందాలు ప్రతి ఇంటా నిండగ,
ఏటేటా మమ్మల్ని దీవిస్తుండగ,
నీవే సంస్కృతికి వారధిగా నిలుస్తుండగ,
'బతుకమ్మ' ..అని మేమంతా నిన్ను కొలుస్తుండగా...
ఆనందమే...ఆనందం మా ముంగిట్లో...
బతుకమ్మా..మా బతుకులను చల్లగా చూడమ్మా...
ఏటేటా ఇలాగే రావమ్మా...
ఈ వసుధపై శోభను తేవమ్మా...
బతుకమ్మ

-డా.శ్రీభాష్యం అనూరాధ
8790325502

మేడ్చల్-మల్కాజిగిరి జిల్లా సాహిత్య వేదిక, దర్పణం సాహిత్య వేదిక సంయుక్తంగా ప్రతిరోజూ ఒక అంశం ఇచ్చి కవిత్వ రచన చేయిస్తున్నాయి. కవిత్వాన్ని నిరంతరం సాధన చేయిస్తున్నాయి. కవులు రాసిన పద్యాలు, వచన కవితలు, గేయాలను విశ్లేషించి; మెరుగు పరచుకోవడానికి ప్రతిరోజూ సూచనలు, సలహాలు ఇవ్వడం జరుగుతోంది. ఈ దైనందిన కార్యక్రమంలో భాగంగా 350వ రోజు 'విజయదశమి' అనే అంశంపై పలువురుకవులు తమ కవితలను పంచుకున్నారు. 'విజయదశమి' అనే అంశంపై వచ్చిన కొన్ని కవితలను 'నేటి నిజం' పాఠకుల కోసం ప్రత్యేకంగా అందిస్తున్నాం.. – సంపాదకులు

మేడ్చల్-మల్కాజిగిరి జిల్లా సాహిత్య వేదిక & దర్పణం సాహిత్య వేదిక వాట్సాప్ సమూహం
ఏకాంశ కవిత్వం నిర్వహణ:
డాక్టర్ రాయారావు సూర్యప్రకాశ్ రావు, 9441046839

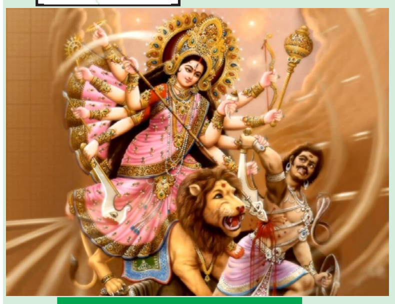

రోజొక్కతీరు

బ్రహ్మ ముఖం నుండి
వర్ధిస్తున్న శక్తి ఉద్భవం
శివుని శరీరం నుండి శివశక్తి
విష్ణు శరీరం నుండి వచ్చిన
వైష్ణవ శక్తి సుందరమై భాసిల్లే.
అగ్ని వరుణ యమ కుబేరులు
సకల దేవతల నుండి పుట్టిన
తేజస్సులన్ని ఒకచోట చేరి
మహిమాన్వితమైన
పరదేవతా రూపం భాసిల్లెను!!.
మహిని పీడిస్తున్న మహిషాసురుని
పీడ వదిలించ శక్తి ఉదయించ
ఇంద్రాది దేవతలు సంతసించి
అమ్మవారికి ఆభరణములు
పట్టు పీతాంబరములు
ఆయుధముల నొసగిరి!!.
ఆశ్వయుజ మాసంలో
శరత్కాలంలో
పాడ్యమి మొదలు దశమి వరకు
రోజొక్కతీరు అవతారం
సాక్షాత్కరించి
జనుల బ్రోచుచుండె!!.

-డా.చీదెళ్ళ సీతాలక్ష్మి

విజయదశమి విశిష్టత

ధసరా పండుగ రామరాజ్యయశమై ధర్మమ్ము,త్యాగమ్ములన్రా
జసమై వర్ధిలె పాలనమ్ము వసుధా చక్రమ్ములోయోగమై;
అసురుల్ జేసిన దుష్టకార్యముల సంహారమ్ము శౌర్యమ్ము; తే
జస చిహ్నమ్ముగ పర్వమై నిలిచె సౌభాగ్యమాశ్వీజమున్!!.

కొమ్మ మాటున దాగిన యమ్ములన్ని
దిమ్మ దిరిగెనుత్తరునికి తీత మన్న
నమ్మశక్యము కాకుండ నాతిశయము
జమ్మి చెట్టున తీసెను సవ్యసాచి.

విజయ ద"శమి"విజయునికి ప్రీతినిండె
వ్యాస యోచనా ఫలముల వర్ధనమ్ము
సుజన పరిపాల పాండవ సుతుల గెలుపు
భరత వంశమ్మునితిహాస భాగ్య గాథ.

అవతారమ్మున రాఘవుండు భగవదంశాంకురమ్మై భువిన్
నవరాత్రుల్ కడుపూజలందుప్రభువే నారాయణుండై ధరన్
స్తవముల్ ,స్తోత్రములు ,త్సవమ్ములును సీతారామ కల్యాణమున్
శ్రవణమ్మే ముద మౌచు తోచు దసరా సద్భావ పర్వమునై.

-మాడుగుల నారాయణ మూర్తి

అంతరార్థం!

ఈ బ్రహ్మాండ భాండాల చక్రం
ఆమె చేతిలో!
అపరాజితగా విరాజిల్లు
త్రిమూర్తుల తేజస్సుతో భాసించే!
మహిషాసుర సంహారిణి
విజయాలనిచ్చే రాజరాజేశ్వరి!.
రావణసంహారంతో రాముడు
గాండీవం పట్టి విజయుడు
జయంపొందిన విజయదశమి
చెడుపై మంచిగెలిచె!
పాపాల పుంజాలు
అమ్మ స్మరణతో పటాపంచలు!.
దైవీశక్తి సృష్టి లో
జీవులంతా బొమ్మలు!
అందుకే పెడతాం
నవరాత్రుల బొమ్మలకొలువులు!
అయ్యవారికి చాలు ఐదువరహాలు!
పిల్లవాండ్లకు చాలు
పప్పు బెల్లాలు
ఆనాటి మాష్టారు శిష్యులకు
సరదా దసరా పాటల సంబరాలు!.
కామక్రోధాదులను జయించి
మహిషంలా ఎగిరెగిరి పడే
తుచ్ఛభావాలు చేతలను
చీల్చి చెండాడిన సింహవాహిని.
మనోనిగ్రహంతో
కార్యోన్ముఖులయ్యేలా
మనలోని శక్తి యుక్తులను
సకారాత్మకంగా వినియోగించాలి!
పాలపిట్ట దర్శనం శమీపూజతో
మనిషిలో పాదుకును దైవత్వం!.
దానవత్వం పెచ్చు పెరిగె
దయాగుణం మాయమయ్యె!
దశదిశలా అలుముకునే
అంత: బాహ్య శత్రువుల మధ్య
కరోనా తాండవం!
అన్ని రంగాల్లో
దీక్ష పట్టుదల శక్తి యుక్తి పెరగాలి!
అప్పుడే నిజమైన విజయదశమి!.

-ఎ.రాజ్యశ్రీ

పూజలు అవతారాల

సృష్టికి కారణం అమ్మే
ప్రతిసృష్టికి కారణం అమ్మే
లోక కళ్యాణార్థం అమ్మ
తొమ్మిది అవతారాలెత్తింది
నవ మాతల ఆరాధనం
సకలం శుభప్రదం
బాల త్రిపురసుందరి
గాయత్రీ దేవి
లలితా పరమేశ్వరి
అన్నపూర్ణ మహాలక్ష్మి
సరస్వతీ దేవి విజయ దుర్గ
మహిసాసుర మర్ధిని రాజరాజేశ్వరి
నవ మాతలకు నవ రాత్రులు
మనసా వాచా పూజలు
కష్టాలన్ని కడతేరాలని
దేవిని ప్రార్థన
నవ మాతలకు
వస్త్రాలంకరణం
నిత్య కుంకుమార్చనలు
అమ్మలకిష్టమైన
ప్రసాదాలు సమర్పణం
త్రికరణ శుద్ధితో పూజలు
సకల సౌఖ్యాలను
ప్రసాదించమని ఆరాధనలు
లక్ష్మీదేవి కటాక్షంతో ఐశ్వర్యం
సరస్వతీ కటాక్షంతో విద్య
నవ మాతల ఆశీస్సులతో
అనుకున్నవని అవుతాయని
నవరాత్రుల దేవీ ఉపాసనలు
తొమ్మిది రోజులు
దేవి వ్రతాలు.

-గుండం మోహన్ రెడ్డి

విజయ పర్వం

దసరా అంటేనే సరదా
సెలవులకు ఇటువారటు అటువారిటు
ప్రయాణాల సందడి
పిల్లలకేనా సంబరం!
పెద్దలు కూడా
సగం వయస్సు తగ్గించుకునే పర్వమిది
పులివేషాలు వగైరాలు
కోలాహలంగా గడిపేకాలం
ఈ నవరాత్రులు
దసరా శరన్నవరాత్రులు.
ప్రతిఇంటా ఆడవారు
ముందు నుండే ప్రయత్నాలు
సరకుల చిట్టా తయారు
వంటిల్లు నింపే తాపత్రయాలు
బంధువుల ఆగమనం
మరెంతో ఆనందం
ఎవరింటవారు ఏపూటకాపూట
ఎంత తిన్నాం అనే తరహా జమానా తగదు
రాకపోకలావశ్యకం
సమయాభావమా
సరేసరి
అధమాతి అధమం
పండుగలకు పబ్బాలకైనా
గలగలా సంభాషణలు
ఆరగించే విందులు
కనబడే పంచభక్ష్య పరమాన్నాలే కాదు
కనబడని ఎంతో పరమార్థం దాగుంది
అన్ని తరాలవారు కలవడం
ఆటపాటలతో హోరెక్కే
అలవికాని ఆనందం
పెద్దలనుండి సాంప్రదాయ పద్ధతులు
చిన్నవారు
అవగాహన చేసుకునే ఈతరుణం
చిన్న సాయాలు పనులూ
అందరూ కలిసి చేసుకుని
పర్వదినమిది.

- ఉండవిల్లి సుజాతా మూర్తి

విజయంలోనే ఆనందం

శ్రీ మాత ఎన్నో రూపాలు
రక్షణకవచం మానవులకు
రాక్షస సంహారం
విజయవిలాసం
ఎందరికో ఆనందం విజయదశమి.
బాల రూపం నుంచి
రాజ రాజేశ్వరి దేవి రూపం వరకు
ఎన్నో అవతారాలు
దుష్ట సంహారం
జన సంరక్షణం.
తొమ్మిది రోజుల పూజలు
పదవ రోజు విజయపర్వం
పిండివంటలు
కొత్త బట్టలు
బొమ్మల కొలువులు
శమీ పూజలు
ఆట పాటల ఆనందం
ఈ విజయం.

– నారుమంచి వాణీ ప్రభాకరి

దశహర

మనసు భక్తి భావపూరితం
ఆధ్యాత్మిక ప్రార్థనం
శక్తి ఆరాధనం
అమ్మ పండుగ.
నవరాత్రులు సాగిన సమరం
నేలకొరిగిన మహిషాసురునితో
నలుదిక్కుల సాగిన
జగన్మాత విజయరేఖలు
రెక్కలు తొడిగిన సంబరాలు
ఆకాశ మార్గాన
అవని అంతా విస్తారం
అపరాజితయై విరాజిల్లుతూ
పదవ నాడు కొలువుకెక్కిన పర్వదినం.
దశ పాపాలను హరించిన
నవ దుర్గా దర్శనం
అజ్ఞాన తిమిర సంహారమే కాగా
రాక్షస సంహారిణియై
అంగరంగ వైభవంగా
ఆనంద సాగరియై సాగుతుంటే
విజయ దశమిగా
నవ శబ్దం నవ అహోరాత్రులుగా
ధార్మిక గ్రంథం తెలిపే
నూతన జ్ఞానప్రసాదిత దినం.
ముల్లోకాలు యేలే
ముగురమ్మలు ఏకమైన వేళ
ముచ్చటైన తీరే
ముక్తిప్రదాయమే ముజ్జగమంతా.
త్రిమూర్తుల తేజస్సున
ఉదయించిన కాత్యాయనే
శుభంకరిగా మహాగౌరీగా..
ధవళకాంతుల మాత
సిద్ధి ధాత్రియైన మంగళమూర్తి
సింహవాహినిగా శక్తిమాత
పూజలందుకుని..
విజయ కాలాన
సీమోల్లంఘనం చేసిన రోజు.
నాడు శమీ పూజతో
అర్జునుడు ధనుర్ధారి కాగా
రామునికి ప్రియాన్ని కలిగించి
శత్రునాశనం జరిగిన రోజు
మంచి సాధించిన గెలుపుతో
విజయానికి గుర్తుగా
నేటికీ ఆత్మీయతల నడుమ
పంచుకునే జమ్మి పత్రాలే
సాక్ష్యంగా నిలువగా
కొత్త విద్యలకు అనువై
లక్ష్మీ కటాక్షంతో
సువర్ణ వర్షం కురిపించి
ధనవృద్ధి కలిగించే రోజే
దశహర.

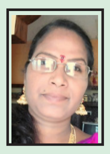

- శ్రీలత రమేశ్ గోస్కుల

నవరాత్రులు

శ్రీమాత శ్రీకరి
శ్రీ జనని శివాయని
ఎన్నో రూపాలై
రాక్షస సంహారం చేసి
రక్షణజేసిన ఆదిశక్తి రూపమై
నిలిచి ఆనంద దాయకమై
సంతోషాలు కలిగించే తల్లి.
బాలత్రిపుర సుందరి రూపము దాల్చి
అఖిలాండేశ్వరి ఆనంద దాయిని
సకల రూపు తనలో నిలిపిన
సర్వజగతి సుందరివై
నిలిచిన నీ మహిమలు.
దేవినామస్తోత్రమాల నిరంజని
దివ్య జ్యోతిలా రాజీవ రమణి
సర్వ సృష్టి లో నీ రూపము
సత్యమై నిలిచె రాజరాజేశ్వరి
దేవివై నిత్య పూజలతో
వెలుగుతున్న నవరాత్రి.
దసరా రోజుతో ఆ దివ్య తేజస్సు
జగతిలో ప్రసన్నమై నిలిచిపోయె.

- వి.సంధ్యారాణి

పాలపిట్ట

చెడుపై మంచి విజయం సాధించిన రోజు
పార్థుడు జమ్మిచెట్టును పూజించిన రోజు
పాలపిట్ట నీలాకశంలో
నీలంచు రెక్కల్లో మల్లెమాలై
దర్శనమిచ్చే రోజు
అదే విజయదశమి
శుభాకాంక్షలు చెప్పుకునే చెలిమి
పదితలలు తెగిన రావణుడు
బ్రహ్మ జ్ఞాని అపర శివ భక్తుడు
ఒక్క తప్పుతో ఇతిహాసాన రాక్షసుడు
వేల తలల చెడు నడకలు
భూమాత కు భారమౌతున్న నరుడు
నడత ఏనాడు మార్చుకునునో!.
కనురెప్ప పాటు కాలంలో
మనస్సాక్షినే మోసం చేస్తూ
ఎన్ని అసహజ వేషాలో.
నాలుకలు అబద్ధాలను చెప్పలేక
చీలిపోతున్నా చిచ్చుపెడుతున్నడు
అశాంతికి ఆజ్యం పోస్తున్నడు.
పక్షినీ పంచభూతాలను చెఱబట్టి
జీవజాలాలను ప్రకృతి వనరులను
గంపగుత్తగా కొల్లగొడుతున్నడు.
అక్రమాస్తులు కూడబెడుతూ
హింసోన్మాదంతో సామాన్యులను
చెరబట్టే రాబందుల రెక్కలు తెగితేనే
నిజమైన విజయ దశమి
ఆనాడే పాలపిట్ట కువకువలతో నవ్వులు.

- ఏడెల్లి రాములు

దేవీ శరన్నవరాత్రులు

ఆశ్వియుజ మాస
శుద్ధ పాడ్యమి మొదలు
ఆశ్వియుజ నవమి వరకు
తొమ్మిది రోజులు
మహాశక్తి స్వరూపిణి ఆరాధనం
తొమ్మిది రోజులు తొమ్మిది రూపాలంకారాలు
ఈ తొమ్మిది రోజుల పర్వదినాలే
దేవీ శరన్నవరాత్రులు
ఏకభుక్త దీక్షలు
దర్శిస్తే ఈ రూపాలంకారాలు
లభించును భక్తులకు
అనంత కోటి పుణ్య ఫలాలు
నవదుర్గల ఆరాధనం
తెచ్చు ధనధాన్య సౌభాగ్యాలు.
మూర్తులు వేరైనా మూలపుటమ్మ ఒకరే
అలంకారాలు వేరైనా అమ్మ దయ ఒకటే
వినిపించు లలితా సహస్ర నామం ప్రతి ఇంట
పదవ రోజు దశమియే విజయదశమన్న మాట
దసరా దశహర అన్న పదం నుండి వచ్చెనట
దశహర అంటే
పది పాపాలు హరించే పదమట
దేవీ శరన్నవరాత్రి ఆరాధనా వైభోగం
సర్వశుభకరం
పెంచు సామరస్యం.

- జె.వి.కుమార్ చేపూరి

విజయ దశమి ప్రబోధం

మంచితనం పరిఢవిల్లగ
అవనిపై చెడును దునుమాడ
ఈ నేలన మానవత్వం
దానవ గుణం చెడు నిష్క్రమణం
నేడు విజయోత్సవం
విజయ దశమిగా
ఆశ్వీయుజ శుద్ధదశమి!.
సకల సద్గుణ కళాభిరాముడు ఆదర్శనీయుడు
మానవీయతను పాదుకొల్పె ఇలపై
దశ కందర రావణ సంహార రక్తితో
ధర్మయుద్ధ విజయం విజయదశమి!.
అవినీతి పంపె పాండవుల్ని అరణ్యానికి
అజ్ఞాతవాసానికై ఆయుధాలు శమీవృక్షంపై
శమీశమయతే పాపవినాశనమంటూ
గాంఢీవధారి పాల్గొనె ఉత్తర గోగ్రహణాన
విజయునికి విజయోత్సవం విజయదశమి!.
రాక్షసశక్తిగా
దేవతల గడగడలాడించ మహీషుడు
దేవతా శక్తిసమాహారం
ప్రాణశక్తి పరాశక్తి
వరగర్వి మహీష సంహారమే దసరా
ముగురమ్మల సేవయే నవరాత్రులు
ముగురమ్మలు బతుకునిచ్చే బతుకమ్మగా
ప్రకృతి పరవశం దేవతల సేవలో!.
పాలపిట్ట శుభ సూచకం
శమీ వృక్షం
సంపదలకు ఆదిగా పూజనీయం
ఆయుధ పనిముట్ల పూజ సకలసంపదలు
మానవులంతా చూపిన లెక్కలు శమీవృక్షానికి
ఆదాయం తక్కువ ఖర్చులు ఎక్కువ
నిజానికేవె? ఖర్చులు తక్కువ ఆదాయమెక్కువ
అరకొర లెక్క జూపడం అదో ఆనందం!.
విజయదశమి నేడందరి ముదం
కరోనా కష్టకాలం పైన విజయం నేడు
నిన్నటి సమస్యలకు వ్యథతో కృంగిపోకు
నేటి విజయానికి పొంగి పోకు
ఒపటికి సమస్య లేదంటే పొరపాటు
సమస్యలపై నీ గాండీవాన్ని సంధించు
సతతం విజయంతో ముందుకు సాగిపో!.

-లక్ష్మారెడ్డి పసుల

ఆదిలాబాద్ జిల్లాలో బొడ్డెమ్మ పండగ

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో ఆదిలాబాద్ జిల్లా సంస్కృతి విభిన్న మైనది. కొత్తగా ఏర్పడ్డ ఆదిలాబాద్ జిల్లాకు మూడు వైపుల మహారాష్ట్ర వుండి గిరిజనులు తో, ప్రకృతి సంపదతో అలరారుతున్నది. ఈ జిల్లాలో పరిశ్రమలు, ప్రాజెక్టులు అంతంత మాత్రమే ఉండడం చేత ఎక్కువ శాతం పల్లెటూళ్లలో జీవిస్తారు. వర్షాధార పంటలనే పండిస్తారు. అందువల్లనే ఆదిలాబాద్ జిల్లా భాషా సంస్కృతులు ఇంకా సజీవంగానే వున్నాయి.

ఇక్కడి ప్రజలు ముఖ్యంగా వ్యవసాయ సంబంధమైన పండగలైన పోలాల (ఎడ్ల పండుగ) పండగ, సంక్రాంతి, పాడి బర్రెల్ని పూజించే సట్టి పండగ మొదలగువాటిని ఘనంగా జరుపుకుంటారు. ఇవన్నీ రైతు ప్రకృతికి కృతజ్ఞతా పూర్వకంగా చేసుకునే పండుగలు. ఇటు వంటి పండుగనే 'బతుకమ్మ' పండుగ ఒకటి.

తెలంగాణ లోని మిగితా ప్రాంతాలలో బతుకమ్మ పండగంటే ఆదిలాబాద్ జిల్లాలోమాత్రం బొడ్డెమ్మ పండగంటారు. కొన్ని ప్రాంతాల్లో పెత్ర అమావాస్యకు ముందు వారం రోజుల నుంచి పుట్టమన్నుతో ఆలయ శిఖరం లాగా కట్టిన బొడ్డెమ్మ ను చేసి పండగ జరుపుకుంటే ఆదిలాబాద్ లో మాత్రం మట్టితో కాకుండా పూల బతుకమ్మనే చేస్తారు.

పెత్ర అమావాస్య రోజున పూల బొడ్డెమ్మ పండుగ ప్రారంభమవుతుంది.

ఈ బొడ్డెమ్మ పండగను ఆదిలాబాద్ పెన్ గంగా తీర ప్రాంతం లోని మహారాష్ట్ర గ్రామాలు కూడా వైభవంగా జరుపుకుంటాయి. గిరిజనులు ఈ పండగకు దూరంగా వుంటారు.

పండగ మొదటిరోజు:--మహిళలు ఉదయాన్నే లేచి తల స్నానం చేసి పండగ సామాగ్రినంతా సిద్ధం చేసుకుంటారు. ఆటలాడుకోవడానికి విశాలమైన వాకిలి వున్న యింటి ముందు మోకాలు మంటి బాయి (బావి) తవ్వుతారు. ఈ గోతి చుట్టూ జానెడు ఎత్తు, జానెడు వెడల్పుతో చుట్టూ వోడ కడతారు. ఆ వోడ చుట్టూ ఆ వాడ ఇండ్ల సంఖ్య ను బట్టి గద్దెలేస్తారు. ఈ గద్దెలు దాదాపు కమలం పువ్వు ఆకారాన్ని పోలి ఉంటాయి. ఈ గద్దెలను ఆనుకొని పిల్లలకు పిల్లగద్దెలు వేస్తారు. మట్టితో అలికి ముగ్గులేసి ఆడవాళ్లంతా చప్పట్లు వేస్తూ

ఎలవద్రి చెట్టుకూ కోలు ఏడే మొగ్గాలే కోలు
అనే పాట పాడుతూ ఊరు బయటవున్న

'ఎలవద్రి 'చెట్టు తెచ్చి బాయి ఓడపై నాటుతారు. ఆ రోజు నుంచి ప్రతి మహిళ పడుచు పిల్లల తలపులలో బొడ్డెమ్మపాటలు,ముచ్చట్లు ఆనందంతో ఉప్పొంగుతాయి.

తంగేడుపువ్వు దొరకని గ్రామాల్లో గుమ్మడి పువ్వునే పవిత్రంగా భావించి బొడ్డెమ్మపై ఉంచుతారు.

చేనుపనికి వెళ్లిన స్త్రీలు పైరుకు చెమటపాలు పోస్తూనే ఇటు పాటకుపురుడు పోస్తారు. ఈ విధంగా శ్రామిక తల్లులు సాయంత్రం బొడ్డెమ్మదగ్గర 'బొడ్డెమ్మ బొడ్డెమ్మా కోలు నీ బిడ్డే దొరసాని కోలు 'అనుకుంటూ పాటలు పాడుతూ ఆటలాడుతారు. సాయంత్రం కన్నె పిల్లలు దడుల పొంట పూలు తెంపుకొస్తరు. తల్లులు చేను నుంచి ఒడిలో పండ్లు, కాయలతో పాటుగునుగు, గుల్వాయి, కట్లపూలు తెస్తారు. ఆడ పిల్లలు వాటితో సికిరెంతలపై బొడ్డెమ్మ పూదిచ్చి తపుకులో బాయి దగ్గరికి తీసుకెళ్తారు.

పాటల పండుగ :---ఆదిలాబాద్ ప్రాంతంలో

బొడ్డెమ్మపాటలు ఎంతో ప్రత్యేకమైనవి. కోలు పాటలు, ఉయ్యాలో, ఎలసందమామ గౌరమ్మ, ఎన్నియాలో అనే పల్లవులు లేని పాటలుండవు. మొదటిరోజు ఎలవద్రి సెట్టుకు మొదలుకొని చివరిరోజు ఉసికెల వుట్టే గౌరమ్మా, వుసికెలా కలిసే గౌరమ్మా 'అనే పాట దాకా పాటలపై పండగ సాగిపోతూనే ఉంటుంది.'రామ రామ రామ ఉయ్యాలో రామనే శ్రీరామ ఉయ్యాలో, పిలని గొయ్యా వట్టుకోని ఎల సందా మామా /సిక్కలేమో జల్లుమనే ఎలసందా మామా, శ్రీలక్మి నీ మహిమలూ గౌరమ్మా చిత్రమై తోచునమ్మ గౌరమ్మా, బంతిపువ్వాలు దేచ్చి బొడ్డెమ్మను పూదించి ఆడుదాము వదినా మన నోములాడి బతుకమ్మ లాంటి వందలాది పాటలు వూళ్ళను పాటల పల్లకిలలో ఊరేగిస్తాయి.తల్లి పాడుతుంటే తొడపైన పడుకున్న ఎడవిల్లలు నిద్రలోనే పాటలు చప్పరిస్తూ ముందుతరానికి వారసులౌతారు.

పుట్టింటి బిడ్డల పసందైన పండగ:-బొడ్డెమ్మ పండగంటే ఆదిలాబాద్ ప్రాంతంలోపుట్టింటి బిడ్డల పండగే?కొత్తగా పెళ్ళైన ఆడపిల్లలు నాలుగు రోజులుండైనా పండుగచేసి వెళ్తారు.చిన్నప్పటి స్నేహితులు, చుట్టాలు, బంధువులతో కులాసాగా గడిపి పోతారు. కష్టాలు కన్నీళ్లు కూడా ఇక్కడే సేదతీరుతాయి.

నెల రోజుల సరదా పండుగ :----ఎక్కడా లేని విధంగా ఆదిలాబాద్ ప్రాంతంలో దాదాపు నెల రోజులు ఆడ పిల్లలు బొడ్డెమ్మ ఆడుతుంటారు. పెళ్లికాని ఆడపిల్లలు ఆటలాడుకోడానికే ఈ నెల రోజుల ప్రత్యేకత. కానీ మిగితా తెలంగాణ ప్రాంత మంతా దసరాకంటే ముందే నిమజ్జనమవుతాయి. ఇక్కడ ఈ నెలరోజులు పిల్లలు కోలాటం, చప్పట్లు, దాగుడు మూతలు, డీలమ్మా డీలు,ఎన్నిలకుప్పలు మొదలగు అట్లాడుతూ పాటలు పాడుతూ పండగని సంబరాల్లో ముంచేత్తుతారు.

చిన్నసద్దులబొడ్డెమ్మ:పండుగ మొదలయిన్నుంచి ప్రతిరోజూ శక్కరి అటుకులు, పల్లీల పొడి బెల్లం, నువ్వుల పొడి బెల్లం, మినుప, పెసరి పప్పుల పొడుల తో చేసిన వాయినాలన్నీ కలిపి ప్రసాదంగా స్వీకరిస్తారు.ఈ చిన్న సద్దుల రోజు (దసరాపండుగ రోజు నే చిన్న సద్దుల రోజు అంటారు) మాత్రం రోజు కంటే ప్రత్యేకంగా పెరుగన్నం సద్దితెచ్చిఅక్కడే తిని వస్తారు.ఆ రోజు బొడ్డెమ్మలను రోజటి కంటే కొంచెం పెద్దగా రంగు రంగుల పూలతో ఆకర్షణీయంగా అలంకరిస్తారు.

ఆడ పడుచులు కూడా ఉన్నదాంట్లో కొంచెం అందంగా ముస్తాబయి వస్తారు. ఎన్నడూ ఆడిపాడని వాళ్ళు,సిటి నుంచి వచ్చినవాళ్లుసైతం ఆటపాటల్లో మునిగిపోతారు.

అన్నా చెల్లెళ్ళ పండుగ :-----ఆదిలాబాద్ బోథ్, ఉట్నూరు దాకా రాఖీ పండుగ కంటే ఎన్నో ఏళ్ల ముందునుంచే ఈ బొడ్డెమ్మల పండుగ అన్నా చెల్లెళ్ళ పండుగలా ప్రసిద్ధి పొందింది. పూర్వకాలం ఒక రాజుకు ఏడుగురు కొడుకులు ఒక్కతే ఆడబిడ్డ ఉంటుంది. ఒకరోజు పూల కోసం చెరువు కెళ్ళి ప్రమాదం జరిగి దాంట్లోనే మునిగి పోతుంది. అప్పటి నుంచి చెల్లెలు జ్ఞాపకార్థంగా అన్నలు ఈ పండుగను చేసుకుంటారని పురాణ కథ ప్రచారంలో వున్నది. ఏది ఏమైనా ఎంత బీద అన్నదమ్ములైనా తోడ బుట్టిన అక్కా చెల్లెలుకు బొడ్డెమ్మని మజ్జనం రోజు కలిగినంత లో చీర,సారెకట్నం బెట్టి సాదరంగా సాగనంపుతారు.

అదేవిధంగా బొడ్డెమ్మను గౌరీదేవిగా, గుమ్మడి పువ్వును గౌరమ్మ పువ్వుగా ఇక్కడి పల్లె ప్రజలు భావిస్తారు.

నిమజ్జనానికి ఒక రోజు ముందు బొడ్డెమ్మకు సెలవు. నిద్రలు పోతాయంటారు.నిమజ్జనానికి ఏర్పాట్ల కోసం సెలవు అనికూడా అంటారు.

నిమజ్జనం రోజు :ఈ రోజు యింటి వాళ్లంతా ఎవరి పనుల్లో వాళ్ళు లీనమై పోతారు. ఆడవారు వంటలు మొదలు పెడితే, మగవారు చెరువు వాగులోకి వెళ్లి కలువపూలు, కట్ల పూలు, గునుగుపూలు, గుమ్మడిపూలు బంతిపూలు తెచ్చిస్తారు. పేదతల్లులు కూలీలు సైతం చివరిదినం సంబరాలకు నెల రోజుల నుంచి దినం దినం రూపాయి రూపాయి జతనం చేసి తనకు లేకున్నా పిల్లలకు కొత్త బట్టలు, పుట్టింటి బిడ్డెకు కనుదుప్పటి సమకూర్చు కుంటారు. ఆ రోజు నువ్వుల బూరెలు, పల్లీల బూరెలు షెనగ, కంది పప్పు బూరెలు,అరిసెలు, గుమ్మడి పండు బజ్జీలు ఎంతో ఇష్టంగా చేసుకుంటారు.

సాయంత్రం ఐదు గంటలకు పెద్ద కోపెరలో గాని తాంబూలంలో గాని బొడ్డెమ్మను పూలతో పూదిస్తారు. తంగేడుపువ్వు దొరకని వారు గుమ్మడిపువ్వును బొడ్డెమ్మ తలపై పెట్టి దానిపై పసుపుతో గౌరమ్మ చేసి పూజించి ఇంటినుంచి తీసుకెళ్తారు. ఆడవారు , పిల్లలు ఆ రోజు వున్న దాంట్లోనే కొంచెం ప్రత్యేకంగా తయారవుతారు. బొడ్డెమ్మల దగ్గర అమ్మలక్కలంతా చేరి బొడ్డెమ్మ (బాయి) చుట్టూ చెప్పట్లేసుకుంటూ,పాటలు పాడుకుంటూ ఊరేగింపుగా చెరువు దగ్గరికో వాగు దగ్గరికో తీసుకెళ్తారు. ఇక్కడ మాత్రం కులాల హెచ్చు తగ్గులు స్పష్టంగా కనబడ్తయి.

మగవారు సద్దిగుల్లల్ని తలపై, పిల్లల్ని భుజాలపై ఎత్తుకొని ఊరేగింపు వెనుకవెళ్తారు.ఊరు ఊరంతా వెలుగులతో పూలజాతరలా కనిపిస్తుంది.

చెరువులో బొడ్డెమ్మల్ని వదిలేసి అక్కడే సద్దులు తిని చెరువు నుంచి తెచ్చిన ఉసికెను బయిలో వేసి 'ఉసికెలో పుట్టిన గౌరమ్మా, ఉసికెలో కలిసే గౌరమ్మా 'అనిపాట పాడుతూ బావిని పూడ్చేస్తారు.

ప్రకృతికి దగ్గరగా జీవిస్తున్న వారు ప్రపంచములో ఎక్కడా లేని పూలను పూజించే అపురూప పండుగ ఇది.

కాలం మారినా అభిరుచులు మారినా ఎన్ని డీ.జే లు మారుమ్రోగినా పల్లె జనం మనస్సులో పనిపాటతో పెనవిసుకున్న పండగలని ఎవ్వరూ విడదీయలేరు.వాడ బతుకమ్మలు పోయి బహుజన బొడ్డెమ్మలు వెలిసి ఊరంతా ఒకటే బతుకమ్మయితే ఆ తల్లుల ఆనందం చెప్పనలవి కాదు. కబ్జా కోరల్లో చిక్కుకుంటున్న చెరువుల్ని, వాగులను, కుంటలను, గుట్టలను ప్రభుత్వం కాపాడితే తెలంగాణాలో బతుకమ్మ (బొడ్డెమ్మ) పండుగ చిరకాలం బతుకుతుంది.

-డా. ఉదారి నారాయణ,
9441413666.

మానవ సంబంధాల పండుగ బతుకమ్మ

సభలో ప్రసంగిస్తున్న డా॥ నందిని సిధారెడ్డి.

మానవ సంబంధాలను ఎంతో ఉదాత్తంగా తరతరాలకు తెలియజేసే గొప్ప పండగ బతుకమ్మ పండగ అని తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమీ పూర్వాధ్యక్షులు ప్రఖ్యాత కవి డాక్టర్ నందిని సిధారెడ్డి అన్నారు. అక్టోబర్ 10 నాడు మెదక్ కేంద్రంలో తెలంగాణ రచయితల సంఘం, తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమీ, తెలంగాణ భాషా సాంస్కృతిక మండలి ఆధ్వర్యంలో తెరసం మెదక్ జిల్లా అధ్యక్షురాలు ఎం. కవిత అధ్యక్షతన నిర్వహించిన కవి సమ్మేళనం మరియు బతుకమ్మ ఉత్సవాల్లో ఆయన ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొని ప్రసంగించారు. ఉద్యమకాలంలో బతుకమ్మ ప్రజలను ఏక తాటిపై నడిపించిందని, సంగీత, సాహిత్య, నాట్య కళల సమాహారంగా పల్లెలు వేదికగా పల్లె ప్రజలు ఆధారంగా తెలంగాణ సంస్కృతికి బతుకమ్మ ప్రతీకగా నిలిచిందన్నారు. తెలంగాణ జాగృతి ఆధ్వర్యంలో ఉద్యమకాలంలో మీడియాలో ఆదరణ లేని సమయంలో జాగృతి అధ్యక్షురాలు కవిత ఎంతో శ్రమించి దేశవిదేశాలలో బతుకమ్మ బాటలో తెలంగాణ ఉద్యమాన్ని సాంస్కృతిక దిశలో నడిపించిందన్నారు. బతుకమ్మ పాటలలో సాహిత్యం అచ్చమైన తెలంగాణ భాషలో ఆకర్షణీయంగా మనసుకు హత్తుకునే విధంగా ఉందన్నారు. అనేక రహస్యాలు చక్కని పురాణ కథలు గొప్ప ఊహలతో పాటలు ఉత్తేజితుల్ని చేస్తాయన్నారు. తాను రాసిన నాగేటి సాల్లల్ల పాటలో బతుకమ్మ గురించి రాసిన చరణం తంగేడు పూవుల్లు తంబాలమంతాతీరొక్క రంగుల్లో తీరిచ్చినా పువ్వుబంగారు చీరలు బాజారులన్నీబతుకమ్మ పండుగ నా తెలంగాణ నా తెలంగాణబంతి పువ్వుల తోట నా తెలంగాణ నా తెలంగాణ అందరి నాలుకలపై నడయాడిందన్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో విశిష్ట అతిథిగా పాల్గొన్న తెలంగాణ రచయితల సంఘం రాష్ట్ర అధ్యక్షులు డాక్టర్ నాళేశ్వరం శంకరం పురాణాలలో ఉన్న బతుకమ్మ ప్రాశస్త్యాన్ని వివరించారు. కాకతీయుల కాలంలో బతుకమ్మ ఎలా ప్రారంభమైందో తెలియజెప్పారు. కార్యక్రమంలో ప్రత్యేక అతిథిగా పాల్గొన్న తెలంగాణ రచయితల సంఘం రాష్ట్ర ఉపాధ్యక్షుడు ఘనపురం దేవేందర్ మాట్లాడుతూ తెలంగాణ సంస్కృతితో పాటు, ప్రకృతిని ప్రేమించడం, బతుకమ్మ పేర్చడంలో ఉపయోగించే పూలల్లో తీగలలో ఉండే ఔషధ రహస్యాలను తెలియ చెప్పడం బతుకమ్మ పండగ అంతరార్థమన్నారు. తెలంగాణ ఏర్పడిన నాటి నుండి తెలంగాణ భాషా సాంస్కృతిక శాఖ ఆధ్వర్యంలో ప్రజలు గర్వించే రీతిలో ఘనంగా ఉత్సవాలు నిర్వహిస్తున్నారన్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో తెలంగాణ రచయితల సంఘం మెదక్ కార్యదర్శి దేశపతి కృష్ణ, అంజా గౌడ్, రమ్య, అంజలి, లావణ్య, సాయిశ్రీ ఇక్బాల్, వెంకటేశ్, మోహన్ రెడ్డి, బిక్షపతి, రావుల సుధాకర్, దుర్గా రాములు, జయప్రద, రాజేశ్వర్ , నవీన్, రాజశేఖరు, ఎస్. నవీన్, మురళి, మల్లేశం, రవి, కృష్ణ, మిట్టపల్లి సవిత, శ్రీనివాస్, దిగంబర్ ఖదీర్పాషా తదితరులు కవితా గానం చేసి అలరించారు. అనంతరం కవయిత్రులు బతుకమ్మ ఆడి పాడగా అతిథుల చేతుల మీదుగా ఘనంగా సత్కరించారు.

ధరణి దాహం

ఒళ్ళు విరిచి ఒడిసి పడతది నేలతల్లి
దాహం అన్నది తీర్చుకుంటుంది
పోత్తికడుపులో దాచుకుంటుంది
దాచుకున్నదీ దోచుకున్నది
పుడమి ఆకలి తీర్చనంటాం
చెట్టు పుట్టలు నరుకుతుంటాం
మిద్ద మేడలు కడుతువుంటాం
ధరణి ఒళ్లను ఒలిచి తింటాం
ధరలు పెంచి అమ్ముకుంటాం
దారుణాలకు దారులేస్తాం
ఘోరాలకు పూనాదులేస్తాం
గొప్ప బతుకు గొప్ప బతుకని
గొప్పలెన్నో చెప్పుకుంటాం
కర్ణుడి చావుకి నేలతల్లి
ఒక కారణం అన్న విషయం మరిచిపోతాం
ప్రకృతి గోడలు కూల్చివేస్తాం
తల్లి ఒడిలో సేద తిరుదాం
దీనమైన నేలతల్లి కి
దాహం ఒకటి మిగిలి ఉంది
తీర్చమని కొంగుపట్టి అడుగుతున్నది
ఇప్పటికైనా మేలుకుందాం
ధరణి దాహం తీర్చి వేద్దాం..

-రమావత్ విష్ణువర్ధన్
7036890195.

కణిక

అడ్మిన్: రమాదేవి కులకర్ణి

సాహిత్యం, సామాజిక సేవ, విద్యారంగ వేదిక నిర్వహిస్తున్న

'బుధవారం బాద్షా'

పోటీ ఫలితాలు

ఈ సమూహంలో చేరదలచినవారు 8985613123కి మెసేజ్ చేయవచ్చు.
నిర్వహణ: డా॥ప్రతికంఠం మాలతీలత

ప్రథమ బహుమతి విజేత

నిశ్శబ్ద ప్రతిధ్వని

ఆధునికపు ఆకాశంలో
కాలుష్యపు కారుమబ్బులు
కరాళ ధ్వనులు చేస్తున్న వేళ..
ఋతువులు క్రతువులుగా మారి..
సృష్టిస్తున్న నిశ్శబ్దప్రతిధ్వనిలో
విశ్వం అయోమయంలో
మునుగుతున్నది.....!!!.
పలురకాల సూక్ష్మ రోగాలు
చడి చప్పుడు లేకుండా
చాపక్రింద నీరులా పాకి..
కాలనాగులై జనారణ్యాలను
కాటేస్తూ హాహాకారాల హారాలై
ప్రజల గుండెచప్పుళ్ళకు
తాళం వేస్తున్నాయి...!!!.
దానికితోడు..
అనాగరికపు అలవాట్లు
విచ్చలవిడి విహారాలు
మాదకద్రవ్యాల మసాలాలు
విలాసాల మబ్బులై..
యువ జీవితాలను మత్తులో
గమ్మత్తుగా చిత్తు చేస్తూ..
అరాచకాలను చేయిస్తున్నాయి...!!
ఇకనైనా మేల్కొందాం
మత్తును వదిలించుకుని..
సంస్కారపు విలువలతో
తాపడం పట్టుకుందాం..
ఆరోగ్యాన్ని నిశ్శబ్దప్రతిధ్వనికి..
ఆహుతి కాకుండా..
కాపాడుకొనేందుకు
కంకణ బద్ధులవుదాం..!!!

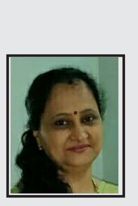

-సావిత్రి రంజోల్కర్
9833497812

ద్వితీయ బహుమతి విజేత

తీపి గుళికలు

ఇతరుల చెప్పుడు మాటలు తీయటి మందు గుళికల్లై, మనసును తొలి చేస్తుంటాయి చెదపురుగుల్లై... మందర మాటలు విని రాముని అడవుల పాలు చేసి, దశరథుడి మరణానికి కారణమై, చరిత్ర హీనురాలిగా కైక మిగిలింది...

అలాంటి మందరలు మన చుట్టూ ప్రదక్షిణ చేస్తూ మన మనసును పని చేసి మన మనసులోకి చాపకింద నీరులా దూరి మనసును బద్దలు చేస్తుంటాయి...

మన హృదయం లావాలా పేలిపోతుంది... అశాంతితో రగిలిపోతూ అసంతృప్తితో బతకాల్సి వస్తుంది... ఇతరుల మాటలు విని, వదిలేస్తే శాంతి మీ మనసులో తిష్ట వేస్తుంది...

మంచో,చెడో ఆలోచించి మంచి నిర్ణయం తీసుకుని చెప్పుడు మాటలు మనసు ఆవరణలోకి చేసుకోకండి...

అది మనసులో కైనా దేశానికైనా...

మన ఇంటి ముంగిట్లో కైనా... చేర్చుకున్నామో మనకే అది అరిష్టం...

పంట పొలాలను చీడపీడలు నాశనం చేసినట్టు, ఇతరుల చెప్పుడు మాటలు మనల్ని..

మన కుటుంబాన్ని... మన మనసును చీడపీడలై ఎదగనీయకుండా చేస్తాయి చాప కింద నీరులా.

-కొంజేటి రాధిక
9493273114

Printed, Published and owned by VEENADAS,at Freedom Publications, SRT-74, Jawahar nagar, Ashok nagar, Hyderabad-500 020, Telangana.Published at SRT-74,Jawahar nagar, Ashok nagar, Hyderabad-500020. Telangana. 'Editor: B. Devadas. **RNI No.52865/93.** E-mail :netinijam93@gmail.com.